

UCHWAŁA NR VI/41/2024

Rady Powiatu w Nowym Dworze Gdańskim

z dnia 25 września 2024 r.

w sprawie przyjęcia sprawozdania z realizacji w 2023 roku „Strategii integracji i rozwiązywania problemów społecznych Powiatu Nowodworskiego na lata 2016-2026”

Na podstawie art. 16b ust. 1, art. 19 pkt 1 i art. 112 ust. 12 i ust. 13 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 901 ze zm.) w związku z art. 4 ust. 1 pkt 3 i 3a oraz art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (tj. Dz. U. z 2024 r., poz. 107), uchwala się:

§ 1.

Przyjmuje się sprawozdanie z realizacji w 2023 roku „Strategii integracji i rozwiązywania problemów społecznych Powiatu Nowodworskiego na lata 2016-2026”, które stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY RADY

(-)

Zbigniew Ptak

UZASADNIENIE

„Strategia integracji i rozwiązywania problemów społecznych Powiatu Nowodworskiego na lata 2016-2026” została przyjęta Uchwałą Nr XV/98/2016 Rady Powiatu w Nowym Dworze Gdańskim z dnia 11 lutego 2016 r. w sprawie przyjęcia do realizacji „Strategii integracji i rozwiązywania problemów społecznych Powiatu Nowodworskiego na lata 2016-2026”.

Przedstawienie Radzie Powiatu sprawozdania z realizacji w 2023 roku „Strategii integracji i rozwiązywania problemów społecznych Powiatu Nowodworskiego na lata 2016-2026” jest obowiązkiem Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Dworze Gdańskim.

„Strategia integracji i rozwiązywania problemów społecznych Powiatu Nowodworskiego na lata 2016-2026” jest dokumentem, który ma inicjować zachowania służące wzmocnieniu postaw aktywnych oraz wspieranie osób, dzieci i młodzieży oraz rodzin zgłaszających się o pomoc w rozwiązywaniu problemów.

Przedstawiona uchwała Rady Powiatu w Nowym Dworze Gdańskim, zgodna jest z założeniami „Strategii Rozwoju Powiatu Nowodworskiego na lata 2015 – 2024” - obszar priorytetowy: Kapitał ludzki i społeczny (P2), Cel strategiczny CS.2.1 Rozwinięty i w pełni wykorzystany kapitał ludzki oraz Cel strategiczny CS.2.2 Wartościowy kapitał społeczny.

PRZEWODNICZĄCY RADY

(-)

Zbigniew Ptak

*Załącznik
do Uchwały Nr VI/41/2024
Rady Powiatu
w Nowym Dworze Gdańskim
z dnia 25 września 2024 r.*

Sprawozdanie z realizacji w 2023 roku

„STRATEGII INTEGRACJI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH POWIATU NOWODWORSKIEGO na lata 2016 – 2026”

**Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
w Nowym Dworze Gdańskim**

Sierpień 2024

Spis treści

Słownik.....	2
Wstęp.....	4
1. Monitoring i ewaluacja.....	7
2. Ocena realizacji wdrażania działań strategicznych	7
3. Część sprawozdawcza	8
4. Programy	44
„Program rozwoju pieczy zastępczej Powiatu Nowodworskiego na lata 2021-2023”	44
„Program pomocy dziecku i rodzinie Powiatu Nowodworskiego na lata 2022-2026”	60
„Powiatowy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Powiecie Nowodworskim na lata 2022-2026”	66
„Program oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową w Powiecie Nowodworskim na rok 2023.”	69
„Program psychologiczno - terapeutyczny dla osób stosujących przemoc w rodzinie w Powiecie Nowodworskim na lata 2022-2026”	70
„Program działań na rzecz osób niepełnosprawnych w Powiecie Nowodworskim na lata 2016-2026”	71
5.Zakończenie	94
Spis tabel	97
Spis rysunków	97

Słownik

1. **COVID-19** – inaczej koronawirus; od ang.coronavirus disease 2019 ostra choroba zakaźna układu oddechowego wywołana zakażeniem wirusem **SARS-CoV-2**. Została po raz pierwszy rozpoznana i opisana w listopadzie 2019, w środkowych Chinach (miasto Wuhan, w prowincji Hubei) podczas serii zachorowań zapoczątkowującej pandemię tej choroby.
2. **DPS** - Dom Pomocy Społecznej „MORS” w Stegnie;
3. **GKRPA** - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
4. **GOPS** – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej;
5. **GUS** - Główny Urząd Statystyczny;
6. **IPU**- Indywidualny Program Usamodzielnienia;
7. **JST**- Jednostki Samorządu Terytorialnego;
8. **KPP** - Komenda Powiatowa Policji w Nowym Dworze Gdańskim;
9. **MGOPS** – Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Dworze Gdańskim;
10. **MOPS** – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krynicy Morskiej;
11. **NEET** - (ang. *not in employment, education or training*) – nazwa zjawiska socjologicznego i określana nią grupa społeczna, obejmująca młodzież pozostającą poza sferą zatrudnienia i edukacji, czyli tych którzy jednocześnie nie uczą się, nie pracują ani nie przygotowują się do zawodu;
12. **NGO** - z języka angielskiego "non governmental organisations" - organizacje pozarządowe, struktury powstające w wyniku inicjatyw obywatelskich, odpowiadają na konkretne potrzeby czy aspiracje ludzi;
13. **NK** – „Niebieska Karta”;
14. **NZOZ** – Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej;
15. **OHP** – Ochotniczy Hufiec Pracy;
16. **OPS** - Ośrodek Pomocy Społecznej;
17. **OREW** - Ośrodek Rehabilitacyjno – Edukacyjno - Wychowawczy;
18. **PCO** - Państwowe Centrum Opieki;
19. **PCPR** - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Dworze Gdańskim;
20. **PFRON** - Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych;
21. **POIK** - Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Nowym Dworze Gdańskim;
22. **PPP** - Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Nowym Dworze Gdańskim;
23. **Powiat** – Powiat Nowodworski;
24. **PUP** - Powiatowy Urząd Pracy w Nowym Dworze Gdańskim;
25. **PZERiI** – Polski Związek Emerytów Rencistów i Inwalidów;
26. **PZN** - Polski Związek Niewidomych Okręg Pomorski Koło Powiatowe w Nowym Dworze Gdańskim;

27. **SOSW** – Specjalny Ośrodek Szkolno - Wychowawczy im. Ireny Sendlerowej w Nowym Dworze Gdańskim;
28. **Strategia** - Strategia integracji i rozwiązywania problemów społecznych Powiatu Nowodworskiego na lata 2016-2026;
29. **SWOT** - nazwa jednej z metod analizy strategicznej, akronim angielskich słów **S** (*Strengths*) – mocne strony, **W** (*Weaknesses*) – słabe strony, **O** (*Opportunities*) – szanse; **T** (*Threats*) – zagrożenia;
30. **WTZ** - Warsztat Terapii Zajęciowej;
31. **ZI** - Zespół Interdyscyplinarny;
32. **ZUS** - Zakład Ubezpieczeń Społecznych;
33. **ŻKS** – Żuławski Klub Seniora.

Wstęp

Dokumentem, który stanowi nowoczesne narzędzie niezbędne do oceny skali zjawisk, potrzeb i problemów społecznych występujących w Powiecie Nowodworskim jawi się „Strategia integracji i rozwiązywania problemów społecznych Powiatu Nowodworskiego na lata 2016-2026”. Jest ona zbiorem celów, działań i metod nastawionych na kompleksowe i uporządkowane wprowadzanie skutecznych rozwiązań w celu zapobiegania i niwelowania już istniejących problemów społecznych na poziomie lokalnym.

Zamysłem koncepcji strategicznej jest również przedstawienie działalności organizacji i instytucji należących do różnych sektorów życia publicznego, w tym organizacji pozarządowych, kościoła, związków wyznaniowych czy podmiotów gospodarczych. Tworzenie lokalnych koalicji, opartych na partnerstwie i kompleksowej współpracy mają służyć budowaniu szeroko rozumianego systemu wsparcia dla osób i rodzin w obrębie danej społeczności. Działania podejmowane przez podmioty realizujące zadania w obszarze pomocy społecznej poprzez swoje aktywne uczestnictwo, zaangażowanie, mają zmierzać do większej skuteczności udzielanej pomocy, pełniejszego zaspokajania potrzeb społecznych oraz wprowadzania zmian eliminujących zjawiska społecznie niepożądane takie jak: uzależnienia, przemoc domowa, bezrobocie czy bezradność opiekuńczo-wychowawcza oraz problemy osób starszych i niepełnosprawnych.

Długoterminowe, systematyczne wdrażanie i realizacja celów zawartych w dokumencie strategicznym pozwalają zakładać, iż zmiany m.in. w kontekście edukacyjnym, zdrowotnym, kulturowym, oraz szeroko rozumianym obyczajowym czy także na lokalnym rynku pracy są możliwe do zrealizowania. Tylko bowiem hierarchiczne, spójne i skuteczne działania pozwolą poprawić jakość życia mieszkańców Powiatu Nowodworskiego borykających się z izolacją, marginalizacją oraz dezintegracją społeczną.

Dostępność wyspecjalizowanej pracy socjalnej i usług, m.in. poradnictwa prawnego, psychologicznego, terapii dla określonych potrzebujących wsparcia grup beneficjentów pozwala przewyższać i rozwiązywać trudne sytuacje życiowe tych osób.

Sprawozdanie ze „Strategii integracji i rozwiązywania problemów społecznych Powiatu Nowodworskiego na lata 2016-2026” za rok 2023 jest dokumentem opisowym przedstawiającym ogół zrealizowanych przedsięwzięć oraz efektywność i skuteczność działań przedstawicieli samorządu lokalnego, środowisk pomocy społecznej, rynku pracy, oświaty, ochrony zdrowia czy policji.

Misja Powiatu Nowodworskiego pozostaje niezmienna. Definiuje kształt i kierunek struktury strategicznej. Wskazuje najistotniejsze kwestie mających nastąpić przemian, jakie powinny zaistnieć w środowisku lokalnym na terenie powiatu nowodworskiego

z uwzględnieniem celów i zadań polityki społecznej na rzecz szeroko rozumianej poprawy jakości życia mieszkańców.

„POWIAT NOWODWORSKI OTWARTY NA INTEGRACJĘ SPOŁECZNĄ MIESZKAŃCÓW ORAZ WSPIERAJĄCY REALIZACJĘ WSPÓLNYCH INICJATYW BĘDĄCYCH SPRAWNYM I SKUTECZNYM ELEMENTEM SYSTEMU WSPARCIA SPOŁECZNEGO W ROZWIĄZYWANIU PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH”.

W strategicznym modelu pomocy społecznej Powiatu Nowodworskiego obszary działań ukierunkowane na zmiany w obrębie życia społecznego, politycznego czy gospodarczego mieszkańców, wyodrębnione zostały przez partnerów tworzących niniejszy dokument i są następujące:

1. Minimalizowanie przemocy w rodzinie, szkole, środowisku;
2. Uzależnienia- edukacja, przeciwdziałanie, profilaktyka, zapobieganie, terapia;
3. Integracja środowisk (NGO, seniorzy, młodzież, JST, osoby niepełnosprawne; udrożnienie przepływu informacji);
4. Minimalizowanie skutków bezrobocia (zawieranie partnerstwa, rozwój ekonomii społecznej, rozwój kształcenia ustawicznego i zawodowego, dostosowanie kierunków kształcenia zawodowego do potrzeb rynku pracy);
5. Rozwój i wspieranie instytucji powiatowych adekwatnie do potrzeb mieszkańców Powiatu Nowodworskiego (współpraca z samorządami gmin, utworzenie środowiskowego domu samopomocy, dziennego domu pobytu);
6. Rozwój rodzicielstwa zastępczego i wspieranie osób usamodzielnianych opuszczających pieczę zastępczą.

Lokalne programy profilaktyczne i naprawcze z zakresu instytucjonalnego systemu wsparcia społecznego są integralną częścią Strategii. Wpisują się w założenia dokumentu mającego na celu przede wszystkim przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, przeciwdziałanie przemocy, uzależnieniom, bezrobociu oraz wyrównywaniu szans osób niepełnosprawnych i wspieraniu rodziny i system pieczy zastępczej.

Programy obowiązujące w 2023 roku:

1. „Program rozwoju pieczy zastępczej Powiatu Nowodworskiego na lata 2021 - 2023”;
2. „Program pomocy dziecku i rodzinie Powiatu Nowodworskiego na lata 2022 - 2026”;
3. „Powiatowy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Powiecie Nowodworskim na lata 2022- 2026”;
4. „Program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową w Powiecie Nowodworskim na rok 2023”;

5. „Program psychologiczno-terapeutyczny dla osób stosujących przemoc w rodzinie w Powiecie Nowodworskim na lata 2022- 2026”,
6. „Program działań na rzecz osób niepełnosprawnych w Powiecie Nowodworskim na lata 2016 - 2026”.

1. Monitoring i ewaluacja

Wdrażając „Strategię integracji i rozwiązywania problemów społecznych Powiatu Nowodworskiego na lata 2016 - 2026” trzeba pamiętać, iż zarówno monitoring jak i ewaluacja stanowią niezbędny element skutecznej kontroli stopnia realizacji zapisów strategicznych. Dostarczają informacji o słuszności i skuteczności podejmowanych przedsięwzięć oraz zgodności z wcześniejszymi założeniami i kierunkami działań. Zmiany prawne, gospodarcze polityczne czy społeczne wymuszają konieczność długookresowego, bo aż dziesięcioletniego, planowania strategicznego, stałego monitoringu pojawiających się zmian oraz konieczność podejmowania działań na zgłaszane problemy i potrzeby lokalnego środowiska. Strategia jest dokumentem otwartym, a sukcesywna realizacja jej celów ma wzmocnić rozwój społeczno-gospodarczy czy kulturalny regionu.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Dworze Gdańskim - Koordynator czuwający nad sprawną i rzetelną oceną realizacji działań wynikających z zapisów „Strategii integracji i rozwiązywania problemów społecznych Powiatu Nowodworskiego na lata 2016-2026”. Dzięki skoordynowanej współpracy, determinacji podmiotów i partnerów społecznych uzyskano informacje statystyczne od grup środowiskowych, instytucji i organizacji niezbędne do oceny stopnia wdrażania celów, kierunków działań i programów wskazanych w dokumencie strategicznym.

2. Ocena realizacji wdrażania działań strategicznych

Ocena realizacji „Strategii integracji i rozwiązywania problemów społecznych Powiatu Nowodworskiego na lata 2016-2026” jest dokumentem sprawozdawczym. Priorytetem stało się realizowanie zadań i programów wynikających ze wszelakich dziedzin życia społecznego mieszkańców powiatu tj. z zakresu polityki prorodzinnej czy pomocy społecznej.

Podejmowano wielokierunkowe działania naprawcze w oparciu o analizę systemu wsparcia pomocy społecznej, kulturę, edukację, ochronę zdrowia, sytuację rodzin, dzieci i młodzieży, profilaktykę uzależnień, problematykę przemocy domowej, czy sytuację na lokalnym rynku pracy. Wykazano zainteresowanie i dbałość o bezpieczeństwo wszystkich grup społecznych, ograniczenie zjawiska bezrobocia, wykluczenia społecznego oraz wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych czy seniorów. Wykorzystano potencjał podmiotów i zasobów zaangażowanych w realizację Strategii służących niwelowaniu i ograniczaniu zjawisk patologicznych, społecznie niepożądanych ku wymiernej poprawie jakości życia mieszkańców Powiatu Nowodworskiego.

3. Część sprawozdawcza

CEL STRATEGICZNY 1	
Minimalizowanie przemocy w rodzinie, szkole, środowisku	
Kierunki działań	1.1. Rozwijanie społecznej świadomości i wrażliwości na zjawisko przemocy. 1.2. Wspieranie działalności POIK. 1.3. Wspieranie działań ZI przy OPS (procedura "Niebieskiej Karty"). 1.4. Zwiększanie dostępności do specjalistycznej pomocy. 1.5. Inicjowanie działań w kierunku utworzenia świetlicy socjoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży. 1.6. Korzystanie z oferty usług świadczonych przez PPP w zakresie pomocy i wsparcia uczniów dotkniętych przemocą. 1.7. Podnoszenie kompetencji zawodowych oraz doskonalenie osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy - udział w szkoleniach i kursach specjalistycznych. 1.8. Kontynuowanie współpracy z KPP. 1.9. Wspieranie organizacji pozarządowych działających na rzecz rodziny. 1.10. Pozyskiwanie pozabudżetowych środków finansowych m. in. fundusze z Unii Europejskiej.

Zjawisko przemocy od wielu lat stanowi istotny problem społeczny. Przemoc jest próbą dominacji psychicznej lub fizycznej nad osobą słabszą. Do niedawna przemoc była charakterystyczna dla środowisk patologicznych, jednak występuje ona we wszystkich grupach społecznych, bez względu na poziom wykształcenia czy sytuacji bytowej. Obecnie społeczna świadomość i wrażliwość na zjawisko przemocy jest coraz większa ze względu na realizowanie działań informacyjnych, edukacyjnych oraz szkoleniowych przez jednostki organizacyjne miasta i gmin.

W roku 2023 można wyróżnić następujące działania, które wpisały się do celu strategicznego w zakresie podnoszenia świadomości społecznej dotyczącej zjawiska przemocy:

1. Udzielanie wsparcia i porad osobom doznającym przemocy poprzez konsultacje z psychologiem, przekazywanie informacji o prawach i uprawnieniach dla osób pokrzywdzonych przemocą oraz poradnictwo socjalne;
2. Przekazywanie informacji osobom stosującym przemoc na temat prawnych konsekwencji stosowania przemocy;

3. Praca pracowników socjalnych i asystentów rodziny z rodzinami, w których pojawił się problem przemocy, w tym opracowywanie Indywidualnego Planu Działań;
4. Zaangażowanie OPS, PCPR, POIK, KPP w coroczne obchody „Tygodnia Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przepęstwem” poprzez umieszczenie informacji na stronach internetowych dotyczących możliwości uzyskania pomocy w formie konsultacji z psychologiem, porad pracowników socjalnych, dyżurów funkcjonariuszy policji, w trakcie których osoby pokrzywdzone przęstwem mogły uzyskać niezbędne informacje oraz wsparcie. Ponadto instytucje nagłaśniały możliwość uzyskania w Prokuraturze Rejonowej w Malborku wsparcia informacyjnego na temat przysługujących uprawnień oraz sposobu załatwiania spraw związanych z czynami popełnionymi na szkodę osób pokrzywdzonych;
5. Zespół Interdyscyplinarny działający przy Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Nowym Dworze Gdańskim włączył się w kampanię społeczną pn. „#Rozmawiaj #Reaguj”, przygotowanej przez Państwową Komisję do spraw wyjaśniania przypadków czynności skierowanych przeciwko wolności seksualnej i obyczajowości wobec małoletniego poniżej lat 15;
6. Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego działającego przy Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Nowym Dworze Gdańskim przeprowadzili prelekcję, dla rodziców/opiekunów dzieci objętych wsparciem asystentów rodziny, dot. stosowania nieprzemocowych metod wychowawczych pn. „Klaps to przemoc?!”;
7. Instytucje działające na terenie Powiatu Nowodworskiego włączyły się w obchody kampanii 19 Dni Przeciwko Przemocy i Krzywdzeniu Dzieci i Młodzieży pod hasłem „10 sekund”;
8. Zachęcanie do włączenia się w ogólnopolską kampanię pn. „IV Pomorski Tydzień Białej Wstążki”;
9. Realizacja na poziomie lokalnym „Gminnych programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie”;
10. Realizacja programów profilaktyczno-wychowawczych w placówkach oświatowych (np. „Niewłaściwe zachowania w grupie i sposoby zapobiegania im”, Cyberprzemoc, „Odpowiedzialność prawna nieletnich”, „Jak się kłócić, jak krytykować – wyrażanie złości i gniewu w nieinwazyjny sposób”, „Uczenie dostrzegania przemocy w środowisku rówieśniczym”, „Umiejętność przeciwstawiania się zagrożeniom – mówienie NIE. Unikanie sytuacji sprzyjających powstawaniu agresji i przemocy”);
11. Organizowanie spotkań edukacyjnych przez KPP w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, przemocy rówieśniczej, cyberprzemocy;
12. Zorganizowanie i przeprowadzenie przez KPP debaty dla młodzieży pn. „Cyberzagrożenia wśród młodzieży szkolnej”;
13. Przeprowadzenie przez funkcjonariuszy KPP indywidualnych rozmów z rodzicami oraz indywidualnych rozmów dyscyplinujących z młodzieżą;

14. Dystrybucja ulotek i broszur informacyjnych przez jednostki administracji samorządowej Powiatu (m.in. OPS, PCPR, POIK, placówki oświatowe), zawierające informacje na temat zjawiska przemocy oraz miejsc, do których osoby uwiękane w przemoc mogą się udać i uzyskać wsparcie i pomoc. Dodatkowo publikacja na stronach internetowych oraz w social mediach informacji dotyczących form wsparcia dla osób pokrzywdzonych przemocą.
15. Oferowanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej przez pracowników SP w Krynicy Morskiej oraz prowadzenie pedagogizacji rodziców, konsultacji i spotkań z wychowawcami.

Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Nowym Dworze Gdańskim działa dla wszystkich osób, które znalazły się w sytuacji kryzysowej, związanej głównie z: przemocą, problemami alkoholowymi, uzależnieniami, trudnościami związanymi z rozводом oraz osób mających problemy rodzinne. Dzięki działaniom specjalistów POIK osoby znajdujące się w kryzysie mogą odzyskać wewnętrzną równowagę psychiczną, kontrolę nad własnym życiem oraz pomoc w uzyskaniu właściwych form pomocy, czy też sposobów leczenia. W skład kadry POIK wchodzi trzech specjalistów: pracownik socjalny, psycholog oraz prawnik. Działalność POIK skoncentrowana jest na:

1. Udzielaniu wsparcia psychologicznego, terapeutycznego, mediacyjnego oraz socjalnego osobom pozostającym w kryzysie oraz osobom doświadczającym przemocy;
2. Udzielaniu pomocy prawnej;
3. Natychmiastowym oddzieleniu osób doznających przemocy od osób stosujących przemoc oraz zapewnienie im bezpiecznego schronienia;
4. Działaniach profilaktycznych, polegających na propagowaniu wiedzy i umiejętności potrzebnych do radzenia sobie z trudnymi sytuacjami życiowymi.

W 2023 roku z porad specjalistów POIK jednorazowo skorzystało **170** osób. W zakresie porad psychologicznych w statystyce POIK jednorazowo uwzględniono **47** osób, w zakresie porad prawnych **119** osób, natomiast w zakresie poradnictwa rodzinnego prowadzonego przez pracownika socjalnego – **18** osób. Do Powiatowego Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Nowym Dworze Gdańskim zgłosiło się **87** nowych osób, które wcześniej nie widniały w ewidencji klientów. W wielu przypadkach konsultacje odbywały się chronicznie, tzn. oferowana pomoc obejmowała porady wszystkich specjalistów z różną częstotliwością. W roku sprawozdawczym 2023 łączna liczba konsultacji w POIK wyniosła – **358**. Osoby zgłaszające się do ośrodka najczęściej przychodziły z problemami dotyczącymi: porad prawnych, problemów emocjonalnych, stosowania przemocy, trudności z funkcjonowaniem w życiu codziennym oraz doznawania przemocy ze strony bliskich.

POIK zapewnia także pomoc i schronienie równocześnie dla pięciu osób doświadczających przemocy ze strony bliskich. Oferowana pomoc obejmuje udostępnienie

całodobowego schronienia w hostelu oraz zapewnienie podstawowych potrzeb socjalno-bytowych przez okres do 72 godzin. W roku sprawozdawczym 2023 – 3 osoby z terenu Powiatu Nowodworskiego skorzystały z możliwości schronienia w hostelu. Była to kobieta z dwójką dzieci.

Jednym z elementów systemu oddziaływań zmierzających do zatrzymania przemocy domowej jest realizacja „Programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową”. Realizatorem *Programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową w Powiecie Nowodworskim na 2023 rok* było Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Dworze Gdańskim oraz leżący w jego strukturach Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Nowym Dworze Gdańskim.

Opracowywanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową wynika z ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Podstawa merytoryczna oraz założenia programu zostały oparte na autorskim programie terapeutyczno-edukacyjnym „Partner”. Program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych jest programem interwencyjnym, którego przewodnim celem jest zatrzymanie przemocy. Osiągnięcie owego celu możliwe jest za sprawą dwóch aspektów: edukacyjnego oraz korekcyjnego. Aspekt edukacyjny dotyczy edukacji osób stosujących przemoc domową w zakresie mechanizmów i dynamiki przemocy. Część korekcyjna ukierunkowana jest na pracę na doświadczeniu własnym uczestnika, korektę postaw, przekonań i zachowań.

W 2023 roku, po zmianach ustawowych, 8 osób zgłosiło się do uczestnictwa w programie. Ww. osoby uczestniczyły wyłącznie we wstępnych konsultacjach do programu. Żadna osoba nie ukończyła programu.

Kolejnym elementem systemu oddziaływań zmierzających do zatrzymania przemocy domowej stanowi „Program psychologiczno-terapeutyczny dla osób stosujących przemoc domową”, który ma celu rozszerzenie oraz kultywowanie działań podejmowanych wobec osób stosujących przemoc domową w ramach Programu Korekcyjno-Edukacyjnego. „*Program psychologiczno – terapeutyczny dla osób stosujących przemoc w rodzinie w Powiecie Nowodworskim na lata 2022-2026*” stanowił uzupełnienie „*Programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową Powiecie Nowodworskim na rok 2023*”, dlatego też miał być on realizowany w odniesieniu do tych osób, które wymagają realizacji pogłębionych działań terapeutycznych lub psychologicznych, ponieważ ich uczestnictwo w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych okazało się być niewystarczające.

Program skierowany był wyłącznie do osób, które wcześniej ukończyły „Program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie”. Program psychologiczno-terapeutyczny nie był realizowany w 2023 roku z uwagi na brak osób zainteresowanych udziałem.

Zespoły interdyscyplinarne w myśl ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej stanowią element gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej. ZI do spraw przeciwdziałania przemocy domowej działają przy ośrodkach pomocy społecznej, ich zadaniem jest udzielanie pomocy osobom lub rodzinom, które znajdują się w kryzysie

dotyczącym problemu przemocy. W skład ZI wchodzi m.in. przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, policji, oświaty, ochrony zdrowia, przedstawiciele GKRPA, kuratorzy sądowi oraz przedstawiciele organizacja pozarządowych. Dodatkowo ZI zajmuje się integrowaniem i koordynowaniem działań podmiotów i specjalistów działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

ZI powołuje grupy diagnostyczno-pomocowe w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy domowej w indywidualnych przypadkach. Członkowie grup diagnostyczno-pomocowych podejmują działania związane z przeciwdziałaniem przemocy poprzez opracowywanie indywidualnych planów pomocy dostosowanych do konkretnej osoby bądź rodziny oraz regularne monitorowanie ustalonych form pomocy.

Poniższa tabela ukazuje zestawienie dotyczące działalności ZI w 2023 roku, które funkcjonują na terenie powiatu nowodworskiego. Zawarte dane w tabeli zostały przekazane przez ośrodki pomocy społecznej z terenu powiatu nowodworskiego.

Tabela 1 Dane liczbowe dotyczące działalności ZI na terenie powiatu nowodworskiego w 2023 roku

Gmina	Liczba posiedzeń ZI	Liczba posiedzeń GR	Liczba wszczętych procedur NK
Krynica Morska	5	6	2
Nowy Dwór Gdański	8	93	55
Ostaszewo	4	19	8
Stegna	9	17	16
Sztutowo	4	22	10

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych od OPS w powiecie

W ramach działalności ZI przy Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Nowym Dworze Gdańskim zorganizowano dostęp do bezpłatnych konsultacji psychologicznych. Z konsultacji psychologicznych w 2023 r. skorzystano łącznie 293 razy (w tym: kobiety – 222, mężczyźni – 71). Łączna liczba osób korzystających z konsultacji systematycznie lub jednorazowo wyniosła 45 (w tym: 35 – kobiety, 10 – mężczyźni). Dodatkowo ZI powoływał grupy diagnostyczno-pomocowe, których członkowie zajmowali się opracowywaniem i realizacją planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy, monitorowaniem sytuacji rodzin objętych procedurą Niebieskie Karty, kierowaniem zawiadomień do Prokuratury Rejonowej w Malborku dot. podejrzenia popełnienia przestępstwa wypełniającego znamiona czynu z art. 207 kodeksu karnego oraz kierowanie

wniosków do GKRPA w celu zobowiązania do leczenia uzależnienia od alkoholu. Łącznie ZI objął pomocą 41 rodzin, w których toczyła się procedura NK.

ZI działający przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Stegnie w 2023 r. objął pomocą łącznie 45 osób, w tym 15 osób stanowiły kobiety, 16 osób stanowili mężczyźni oraz 14 osób stanowiły dzieci do 18 roku życia. GOPS pracował z 18 osobami stosującymi przemoc domową i 27 osobami doznającymi przemocy domowej. Najczęstszymi formami stosowanej przemocy były: przemoc psychiczna/emocjonalna i fizyczna. Dodatkowo ZI skierował 4 wnioski o zastosowanie przymusu leczenia do GKRPA i wysłał 4 zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa do Prokuratury Rejonowej w Malborku.

ZI funkcjonujący przy GOPS w Ostaszewie objął pomocą łącznie 25 osób, w tym 8 osób stanowiły kobiety, 7 osób stanowili mężczyźni oraz 10 osób dzieci do 18 roku życia. Liczba osób doznających przemocy domowej wynosiła 18, zaś osób stosujących przemoc domową - 8. Najczęstszymi formami stosowanej przemocy były: przemoc psychiczna/emocjonalna, zaniedbanie dzieci, przemoc fizyczna oraz przemoc ekonomiczna. Ponadto ZI wydał 3 skierowania do udziału w programie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową.

Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych działają na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. W skład komisji wchodzi specjaliści różnych profesji: pracownik gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policjant, lekarz, lekarz psychiatra, certyfikowany specjalista psychoterapii uzależnień, duchowny, pedagog, itp. Pracownicy komisji podejmują działania mające na celu zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i współuzależnionych. Co więcej członkowie GKRPA podejmują działania na rzecz ograniczenia dostępności alkoholu oraz motywują do korzystania z pomocy w celu zaprzestania stosowania przemocy domowej, a także informują o możliwości sądowego zobowiązania osoby uzależnionej do leczenia odwykowego.

W ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych prowadzono psychoterapię indywidualną i grupową dla osób uzależnionych od środków psychoaktywnych i ich rodzin w Ośrodku Terapii Uzależnień i Współuzależnienia w Nowym Dworze Gdańskim przy ul. Sienkiewicza 17. Zatrudniony tam psychoterapeuta prowadził psychoterapię indywidualną i grupową dla osób uzależnionych od alkoholu. W sesjach psychoterapeutycznych uczestniczyło 1129 mężczyzn oraz 209 kobiet.

Na terenie Gminy Ostaszewo działa Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Nie funkcjonują tam żadne kluby Anonimowych Alkoholików ani punkty konsultacyjne dla osób uzależnionych, jednak prowadzone są rozmowy i wstępne ustalenia dot. utworzenia punktu konsultacyjnego na terenie gminy.

W Stegnie Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w ramach profilaktyki podejmowała działania mające na celu podjęcie dobrowolnego leczenia odwykowego przez osoby uzależnione od alkoholu. W przypadku niechęci osoby te były kierowane do punktów konsultacyjnych, gdzie zatrudnieni tam terapeuci ukierunkowują swoją działalność w niesieniu pomocy osobom uzależnionym, ich rodzinom oraz dzieciom.

W Krynicy Morskiej prowadzono punkt konsultacyjny oraz kierowano osoby uzależnione na leczenie odwykowe i diagnostykę.

Zdecydowanie przewaga rodzin dysfunkcyjnych wymaga jedynie wsparcia i pomocy ze strony instytucji w realizacji swoich podstawowych funkcji, zwłaszcza opiekuńczo-wychowawczej. Instytucje podejmują działania w zakresie organizacji czasu wolnego dziecka, pomocy przy nauce, rozwijaniu zainteresowań podopiecznych, organizacji zajęć sportowych, kulinarnych, rekreacyjnych i kulturalno-edukacyjnych.

GOPS w Stegnie realizując Gminny Program Wsparcia Rodziny miał na celu zapewnić rodzinom zamieszkującym gminę Stegna, w szczególności doświadczającym trudności opiekuńczo-wychowawczych, dostęp do wysokiej jakości usług społecznych.

Do września 2023 roku GOPS w Stegnie wraz z Urzędem Gminy oraz Fundacją Strefa Mocy realizował zadania z programu „Stop wykluczeniu! – Rozwój usług społecznych na terenie Gminy Stegna”. Projekt zapewnił dzieciom z placówek wsparcia dziennego realizację dodatkowych zajęć, np.: matematycznych, informatycznych, muzycznych czy językowych. Ponadto dzieci uczestniczyły w licznych wyjazdach zorganizowanych na terenie Pomorza.

Należy dodać, że na terenie Gminy Stegna funkcjonują cztery Placówki Wsparcia Dziennego „Klub Emp@tia”. Do Klubów Emp@tia do końca 2023 r. zapisanych było 41 dzieci, jednak ogólnie korzystało z zajęć 69 dzieci. Pierwsza placówka mieści się w budynku filii bibliotecznej w Tujsku, a pozostałe w budynkach świetlicy wiejskiej w miejscowościach Drewnica, Nowotna oraz Bronowo. Owe placówki są ważną formą pomocy w opiece i wychowaniu dzieci, skierowaną w szczególności do rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zagrożonych wykluczeniem społecznym, o niskim statusie społecznym oraz pozostałych mieszkańców i bywalców zajęć placówki.

W 2023 roku w placówkach realizowane były zajęcia wg stałego harmonogramu, zaczynając od odrabiania lekcji i pomocy przy nauce, poprzez zajęcia wspierające i rozwijające zainteresowania i umiejętności, zajęcia plastyczne, twórcze i rekreacyjno-sportowe.

W Krynicy Morskiej prowadzono zajęcia opiekuńczo-wychowawcze o łącznej liczbie godzin 572, w których uczestniczyło łącznie 30 dzieci.

W lutym 2023 roku na terenie Miasta i Gminy Nowy Dwór Gdański została utworzona Placówka Wsparcia Dziennego „Strefa Pozytywnych Emocji”, która jest prowadzona jako Opiekuńcza Placówka Wsparcia Dziennego. Pod opieką placówki przebywało 32 dzieci z 26 rodzin. W ramach działalności placówki kontynuowano stałe zajęcia, tj.: odrabianie lekcji i pomoc w nauce, gry i zabawy świetlicowe, posiłek w postaci podwieczorka, zajęcia sportowe, podwórkowe, projekcje filmów w Kinie „Za rogiem”. W okresie ferii zimowych oraz letnich placówka była nieczynna. Ponadto prowadzone były integracyjne otwarte zajęcia opiekuńczo-kulinarne dla dzieci i ich rodziców.

Na terenie Gminy Sztutowo w 2023 roku nie funkcjonowały placówki wsparcia dziennego. Natomiast funkcjonowały cztery świetlice opiekuńczo-wychowawcze w miejscowościach: Łaszka, Grochowo Trzecie, Kąty Rybackie, Sztutowo.

W 2023 roku na terenie Gminy Ostaszewo nie powstały nowe świetlice wiejskie.

Na terenie powiatu funkcjonuje Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, której

specjaliści (pedagodzy oraz psycholodzy) świadczą usługi w zakresie pomocy i wsparcia dla uczniów. Podczas przeprowadzanych konsultacji najczęściej pojawiły się tematy takie jak: trudności emocjonalne po okresie pandemii, myśli samobójcze, próby samobójcze, samookaleczenia, depresja, zaburzenia lękowe, zachowania agresywne, niedojrzałość społeczno-emocjonalna, wybuchy złości, brak motywacji do nauki, fobia szkolna, uzależnienie od telefonu i komputera, zaburzenia opozycyjno-buntownicze, podejrzenie afazji, spektrum Autyzmu/Zespołu Aspergera, trudności edukacyjne. Pracownicy PPP realizowali m.in.: programy (np. „Logopedia na wesoło”, „Głoski szeregu syczącego”, „Głoski szeregu szumiącego”), warsztaty edukacyjno-profilaktyczne (np. „Nie dotykaj mnie, gdy nie mam na to ochoty”, „Przyczyny i skutki spożywania środków uzależniających”, „Jak pokonać agresora? – zajęcia interwencyjne”, „Jak radzić sobie z zachowaniami nieakceptowanymi w klasie?”, „Łamanie norm społecznych - konsekwencje”, „Szkodliwość zażywania środków psychoaktywnych”) i inne (np. „Zdolni z Pomorza”, rozmowy interwencyjno-wpierające, obserwacje dziecka na terenie przedszkola/szkoły). Ponadto prowadzono zajęcia dla nauczycieli, pedagogów i rodziców w postaci wykładów, prelekcji oraz warsztatów.

Kluczowym elementem dla przedstawicieli instytucji oraz innych podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w Powiecie Nowodworskim jest poszerzanie poziomu kompetencji. Dzięki specjalistycznym szkoleniom pracownicy, poza umiejętnościami niezbędnymi do skutecznej interwencji, rozwijają wiedzę na temat specyfiki kryzysów, edukacji, szkoleń, konsultacji oraz innych dostępnych form kształcenia. W 2023 roku pracownicy jednostek organizacyjnych działających na terenie Powiatu w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej podnosili swoje kompetencje poprzez uczestniczenie w szkoleniach, warsztatach i konferencjach, dzięki dzisiejszym możliwościom większość szkoleń odbywała się w formie online. Były to m.in.:

1. „Między wsparciem rodziny a ochroną dzieci przed krzywdzeniem”
2. „Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Procedura Niebieskie Karty”
3. „Praca z osobą doznającą przemocy w rodzinie. Praca z dzieckiem krzywdzonym”
4. „Interwent skuteczny wobec przemocy”
5. „Najnowsze zmiany w systemie przeciwdziałania przemocy”
6. „Przemoc domowa nowe rozwiązania w nowelizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej wskazówki praktyczne”
7. „Zmiana Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Procedura Niebieskiej Karty oraz działalność ZI i GR. Stan aktualny i po zmianie ustawy”
8. „Ochrona osób doznających przemocy w rodzinie w świetle prawa z uwzględnieniem perspektywy prawnej i psychologicznej”
9. „Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie w świetle uwarunkowań prawno-karnych z uwzględnieniem perspektywy psychologicznej”
10. „Procedura odebrania dzieci małoletnich z rodzin zgodnie z decyzjami Sądu”
11. „Realizacja procedury „Niebieskiej Karty” w świetle znowelizowanych przepisów”
12. Gdańska konferencja „Dziecko doświadczające traumy”.

Oprócz doskonalenia kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej równie ważne jest wdrożenie systemu wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami doznającymi przemocy domowej i z osobami stosującymi przemoc domową. Jedną z takich form jest superwizja. W 2023 roku w superwizji brali czynny udział pracownicy M-GOPS w Nowym Dworze Gdańskim, która miała na celu podniesienie kompetencji i wzmocnienie psychiczne w pracy z trudnymi przypadkami.

W placówkach oświatowych, w ramach godzin wychowawczych, odbywały się zajęcia z pedagogiem szkolnym, mające na celu minimalizowanie przemocy w środowisku rówieśniczym. Ponadto szkoły brały udział w różnego rodzaju projektach edukacyjnych oraz prowadziły mediacje stron będących w konflikcie.

Minimalizowanie zjawiska przemocy domowej, w szkole i środowisku należy również do zadań realizowanych przez pracowników Komendy Powiatowej Policji w Nowym Dworze Gdańskim. Funkcjonariusze KPP w roku 2023 przeprowadzili 30 spotkań edukacyjnych z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej, przemocy rówieśniczej, cyberprzemocy, (liczba uczestników 840) oraz 20 spotkań - indywidualnych rozmów z rodzicami oraz rozmów dyscyplinujących z młodzieżą. Specjaliści KPP pełnili dyżury podczas corocznej ogólnopolskiej kampanii „Tydzień Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przystępstwem”, podczas których osoby pokrzywdzone przestępstwem mogły uzyskać niezbędne informacje i wsparcie.

Niewątpliwie najważniejszym rodzajem pomocy adresowanym do osób doznających przemocy domowej jest interwencja kryzysowa. Interwencja kryzysowa jest krótkoterminową pomocą, której czas trwania uzależniony jest od potrzeb klienta. Udzielanie pomocy osobom doświadczającym przemocy to zbiór oddziaływań (porad, konsultacji i zajęć grupowych), które mają na celu wsparcie osoby doznającej przemocy w skutecznym zatrzymaniu cyklu przemocy i przywrócenie stanu równowagi psychicznej. Ważne jest objęcie osoby lub osób pokrzywdzonych kompleksową pomocą: psychologiczną, prawną, socjalną. Należałoby podkreślić, że specjaliści zajmujący się zatrzymywaniem przemocy spełniają bardzo ważną funkcję w udzielaniu kompleksowej pomocy i wsparcia, ponieważ przemoc jest zjawiskiem wieloaspektowym - niezbędne jest w jej przeciwdziałaniu łączenie kompetencji instytucjonalnych i osobistych.

W 2023 roku z porad specjalistów POIK jednorazowo skorzystały 170 osób. W zakresie porad psychologicznych w statystyce POIK jednorazowo uwzględniono 47 osób, w zakresie porad prawnych 119 osób, natomiast w zakresie porad udzielonych przez pracownika socjalnego – 18 osób. Do Powiatowego Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Nowym Dworze Gdańskim zgłosiło się 87 nowych osób, które wcześniej nie widniały w ewidencji klientów.

CEL STRATEGICZNY 2**Uzależnienia**
- edukacja, przeciwdziałanie, profilaktyka, zapobieganie, terapia

Kierunki działań	2.1. Organizowanie kampanii informacyjno-profilaktycznych dla mieszkańców Powiatu dotyczących uzależnień. 2.2. Tworzenie grup wsparcia dla uzależnionych i współuzależnionych członków rodziny. 2.3. Promowanie działalności punktów konsultacyjnych oraz klubów Anonimowych Alkoholików dla osób uzależnionych oraz inicjowanie powstawania nowych. 2.4. Wspieranie działalności Poradni Zdrowia Psychicznego funkcjonującej na terenie Powiatu. 2.5. Zwiększanie dostępności osób uzależnionych do korzystania z usług medycznych oraz specjalistów terapeutycznych. 2.6. Inicjowanie tworzenia dodatkowych miejsc pracy na stanowisko psychologa na terenie każdej gminy oraz zatrudnienie psychiatry dziecięcego. 2.7. Wspieranie działalności świetlic wiejskich oraz rozszerzanie ich ofert. 2.8. Dążenie do pozyskiwania funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, oraz środków finansowych pozabudżetowych.
-------------------------	--

Na profilaktykę uzależnień składają się spójne działania mające na celu zapobieganie uzależnieniom – zanim one wystąpią. Oddziaływania są adresowane zarówno do ogółu społeczeństwa, jak i grup podwyższonego ryzyka, ale także do tych osób, które przejawiają zachowania sprzyjające pojawieniu się uzależnienia. Należy mieć na uwadze, że nie wszystkie osoby mające kontakt z daną substancją uzależniają się od niej. Jedynie niektórzy cechują się wysoką podatnością na uzależnienie. W profilaktyce przeciwdziałania uzależnieniom szczególne znaczenie mają systematyczne i pogłębione zajęcia z młodzieżą szkolną, rodzicami i nauczycielami, ale również profilaktyka nastawiona na prowadzenie kampanii społecznych kierowanych do ściśle określonych grup w środowisku społecznym albo do tzw. szerokiej opinii publicznej.

W Powiecie Nowodworskim poszczególne jednostki organizacyjne miast i gmin w 2023 roku przeprowadziły kampanie informacyjno-profilaktyczne, zajęcia psychoedukacyjne i warsztatowe, prelekcje oraz spektakle i warsztaty profilaktyczne organizowane w placówkach oświatowych.

Działania, które wpisały się w powyższy cel strategiczny w 2023 roku., to m.in.:

1. Zorganizowanie wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży z terenu Gminy Nowy Dwór Gdański (projekt „Półkolonie letnie w Żuławskim Ośrodku Kultury”; projekt „Wodnostacja 2023” – trzecia edycja Święta Tugi; projekt „Wakacyjna Przygoda”);
2. Zawarto 2 umowy z organizacjami pozarządowymi na wsparcie zadania w formie dotacji (projekt „Zajęcia sportowo – rekreacyjne w formie letnich obozów sportowych”; „Wakacyjna aktywność”);
3. Organizacja festynów wiejskich w ramach organizacji wypoczynku letniego w miejscowościach: Lubieszewo, Jazowa, Gozdawa, Solnica, Marynowy, Kępki;
4. Zorganizowanie 3 wycieczek dla sołectw: Marzęcino, Powalina, Orliniec, Orłowo, Lubieszewo, Tuja, Stawiec;
5. Zawarto 2 umowy z organizacjami pozarządowymi w ramach prowadzenia pozalekcyjnych zajęć profilaktyczno-sportowych i edukacyjnych oraz imprez profilaktyczno-zdrowotnych i artystycznych (Ludowy Klub Sportowy „Żuławy” na projekt „Prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych z elementami profilaktyki uzależnień dla dzieci i młodzieży z Gminy Nowy Dwór Gdański”; Żuławskie Towarzystwo Sportowe na projekt „Ruch jest lekiem – aktywizacja ruchowa dzieci i młodzieży po godz. 16.00”);
6. W ramach prowadzenia pozalekcyjnych zajęć profilaktyczno-sportowych i edukacyjnych oraz imprez profilaktyczno-zdrowotnych i artystycznych Szkoła Podstawowa w Lubieszewie otrzymała środki finansowe na zadanie pt. „Wesoła scena”; Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy otrzymała dotację na projekt „Kolorowe ferie” oraz „zaGRAJMY”; Żuławski Ośrodek Kultury uzyskał dotację na projekt „Zima w teatrze”;
7. Przeprowadzono programy, spektakle i warsztaty profilaktyczne („Akademia Video Zdrowia”; „Tajemniczy skrzat”; „Dziki zachód”; „Niewinna gra”; „Przemoc w rodzinie”; „Dwa bieguny”; „Wołanie o pomoc”);
8. Dystrybucja ulotek, broszur informacyjnych, kolorowanek i plakatów przez jednostki samorządowe (m.in. OPS, PCPR, POIK, placówki oświatowe, ośrodki zdrowia), zawierające informacje na temat rodzajów uzależnień, działań profilaktycznych w zakresie uzależnień oraz miejsc, do których osoby uzależnione oraz ich najbliżsi mogą się zgłosić w celu otrzymania pomocy i wsparcia;
9. Udzielono wsparcia dla społeczności szkolnej Szkoły Podstawowej nr 2 w Nowym Dworze Gdańskim poprzez opracowanie Planu interwencyjnego związanego z uczniem oraz przeprowadzenie warsztatów dla uczniów i rodziców;
10. Zorganizowano kolonie letnie wypoczynkowe z programem profilaktycznym dla 20 dzieci na 10 dniowy turnus w miejscowości Biały Dunajec;
11. Edukacja młodzieży podczas realizacji zajęć z pedagogiem szkolnym (m.in.: przyczyny i skutki spożywania środków uzależniających, mechanizm powstawania uzależnień, uzależnienia psychiczne i behawioralne);
12. Współpraca pedagoga szkolnego z rodzicami osób uzależnionych (kierowanie do specjalistów, pomoc i wsparcie podczas całego procesu terapeutycznego);

13. Organizowanie w szkołach akcji profilaktycznych dla dzieci i młodzieży, promowanie zdrowego trybu życia („Dzień zdrowego odżywiania”; „Dzień sportu”);
14. Prowadzenie kampanii z zakresu profilaktyki uzależnień (np.: „Przeciw pijanym kierowcom”; „Narkotyki kradną życie”; „Postaw na rodzinę”; „Bezpieczne wakacje”; „Zachowaj trzeźwy umysł”; „Problemowe spożywanie alkoholu”; „Narkotyki, co warto wiedzieć”; „Zachowaj zdrowy styl życia”; „Stop dopalaczom”; „Przeciw narkotykom”; „Odpowiedzialna sprzedaż alkoholu odpowiedzialnym osobom”);
15. Sfinansowanie indywidualnego specjalistycznego programu terapii sensorycznej i terapii dla dzieci z grup ryzyka dla rodzin dysfunkcyjnych (liczba godzin dla 4 dzieci – 144);
16. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krynicy Morskiej prowadził nieodpłatną, systematyczną pracę terapeutyczną z osobami uzależnionymi oraz ich rodzinami (odbyło się 101 dyżurów, co dało 303 godziny konsultacji);
17. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krynicy Morskiej dał możliwość wyjazdu na wycieczkę integracyjną z elementami socjoterapii i profilaktyki dla 14 uczniów Szkoły Podstawowej w Krynicy Morskiej;
18. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krynicy Morskiej zorganizował wycieczkę dla 22 uczniów Szkoły Podstawowej w Krynicy Morskiej do Zakopanego (zajęcia terenowe miały charakter integracyjny i profilaktyczny);
19. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Stegnie udzielił pomocy 5 rodzinom z powodu alkoholizmu (liczba osób w rodzinach wyniosła 7);
20. Pracownicy socjalni Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ostaszewie angażowali się w pomoc rodzinom borykającym się z problemem uzależnienia poprzez pedagogizację oraz organizowanie pomocy specjalistycznej;
21. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna przeprowadziła warsztaty dot. uzależnień, w których uczestniczyło 12 dzieci.

Działania KPP w 2023 roku w zakresie uzależnień przedstawiały się następująco:

1. Ujawnione wykroczenia przeciwko przepisom ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi – 403;
2. Nałożenie mandatów karnych przeciwko przepisom ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi – 51;
3. Doprowadzenie osób do wytrzeźwienia – 115;
4. Przeprowadzenie spotkań edukacyjnych o tematyce przeciwdziałania narkomanii i alkoholizmowi – 14;
5. Złożenie wniosków o skierowanie osób na leczenie do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – 9.

Na terenie powiatu funkcjonuje Ośrodek Terapii Uzależnień i Współuzależnienia w Nowym Dworze Gdańskim oraz Poradnia Zdrowia Psychicznego w Nowym Dworze Gdańskim. Obie placówki świadczą wyspecjalizowaną pomoc przez wykwalifikowanych i doświadczonych specjalistów terapii uzależnień, psychiatrii i psychologii.

Na terenie każdej z gmin, mieszczących się w obrębie Powiatu Nowodworskiego, przy urzędach gminy funkcjonują gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych, do których kierowane są osoby uzależnione od alkoholu. GKRPA podejmują wszelkie działania profilaktyczne, które mają na celu przekonać osoby uzależnione do podjęcia dobrowolnego leczenia odwykowego. Zdarzają się przypadki, gdy osoby uzależnione nie chcą podjąć dobrowolnego leczenia odwykowego, wówczas kierowane są do punktów konsultacyjnych, gdzie zatrudnieni tam terapeuci ukierunkowują swoją działalność w niesieniu pomocy osobom uzależnionym, rodzinom uzależnionych i ich dzieciom. Na terenie Gminy Nowy Dwór Gdański zespół ds. leczenia zaprosił na spotkanie 98 osób uzależnionych i współuzależnionych w celu podjęcia działań zmierzających do podjęcia leczenia, zgłosiło się 59 osób. 15 osób zostało skierowanych na badanie przez lekarza biegłego psychologa klinicznego i biegłego psychiatrę w przedmiocie uzależnienia od alkoholu, na badanie zgłosiło się 7 osób. Wystąpiono do Sądu Rejonowego w Malborku z wnioskiem o wszczęcie postępowania w sprawie zastosowania wobec 31 osób obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu. Wobec 15 osób Sąd Rejonowy postanowił zobowiązać uczestników postępowania do leczenia odwykowego przeciwalkoholowego i skierować do zakładu lecznictwa.

Na terenie gminy Stegna skierowano 4 wnioski o zastosowanie przymusu leczenia do GKRPA.

W roku 2023 tylko na terenie gminy Ostaszewo nie funkcjonował punkt konsultacyjny dla osób uzależnionych. Pozostałe gminy oferują działalność punktów konsultacyjnych. Zatrudnieni w nich terapeuci kierują swoją uwagę na niesienie pomocy i wsparcia osobom uzależnionym, rodzinom tych osób oraz ich dzieciom o zróżnicowanych godzinach przyjęć. Pomoc oferowana w punktach jest bezpłatna. Gmina Stegna oferuje trzy punkty konsultacyjny mieszczące się w Stegnie, w Izbiskach oraz w Jantarze. Informacje na temat działania placówek można uzyskać w Urzędzie Gminy w Stegnie, w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej, na stronie internetowej urzędu oraz w każdym z punktów konsultacyjnych.

Ponadto, działające grupy wsparcia, kluby Anonimowych Alkoholików czy też kluby abstynenckie są pewnego rodzaju ruchem samopomocowym. Ich nadrzędnym celem jest pomoc samym sobie w kręgu osób dotkniętych takim samym problemem. Cele grupy samopomocowej ustalają sami jej uczestnicy i w każdym momencie mogą je zmieniać. Uczestnicy również ustalają jak często chcą się spotykać. Dla wielu osób uzyskanie pomocy profesjonalistów to dopiero połowa drogi do rozwiązania własnych problemów. Uczestnicy grup mogą liczyć na zrozumienie innych, którzy mają podobne doświadczenia. Są to miejsca, do których mogą przychodzić wszyscy członkowie rodziny, aby m.in. nauczyć się funkcjonować w nowej, trzeźwej rzeczywistości. Na terenie powiatu w 2023 roku działał Mityng „Przebudzenie” w Nowym Dworze Gdańskim przy ul. Drzymały 4.

Pozostając w obszarze działań zapobiegających uzależnieniom poprzez profilaktykę i terapię należy wskazać dostępność do konsultacji psychologicznych oraz specjalistów terapeutycznych jako istotny element systemu przeciwdziałania i leczenia uzależnień.

Pomoc psychologiczną mieszkańcy Powiatu mogą otrzymać w:

1. Powiatowym Ośrodku Interwencji Kryzysowej w Nowym Dworze Gdańskim;
2. Ośrodkach Pomocy Społecznej na terenie Powiatu Nowodworskiego;
3. Poradni Zdrowia Psychicznego w Nowym Dworze Gdańskim;
4. Ośrodka Terapii Uzależnień i Współuzależnienia w Nowym Dworze Gdańskim.

Świetlice znajdujące się w Powiecie Nowodworskim stanowią ważny element w systemie profilaktyki uzależnień i zjawisk dysfunkcyjnych, jakie występują w środowisku. Możemy wyróżnić: świetlice wiejskie, profilaktyczne, socjoterapeutyczne i opiekuńcze, w których podejmowane są działania opiekuńczo-wychowawcze oraz terapeutyczne. Świetlice mają za zadanie wspierać rodziny dysfunkcyjne poprzez sprawowanie podstawowych funkcji opiekuńczo-wychowawczych, głównie dzieciom, których rodzice nie są w stanie zapewnić odpowiedniej opieki w czasie wolnym od zajęć szkolnych. Dzięki uczestnictwu dzieci w zajęciach oferowanych przez placówkę można zwiększyć u nich motywację do nauki oraz ograniczyć agresję. Pobyt w świetlicy jest dobrowolny i bezpłatny.

Warto podkreślić, że w lutym 2023 r. na terenie Miasta i Gminy Nowy Dwór Gdański powstała Placówka Wsparcia Dziennego „Strefa Pozytywnych Emocji”, która jest prowadzona jako Opiekuńcza Placówka Wsparcia Dziennego.

Dzięki wielowymiarowym, interdyscyplinarnym, skoordynowanym i połączonym działaniom instytucji i organizacji pozarządowych możliwa jest efektywna profilaktyka oraz podejmowanie prób rozwiązywania problemów dotyczących uzależnienia w powiecie. Konstruowanie programów profilaktycznych musi uwzględniać wiedzę o czynnikach ryzyka i mechanizmach ich osłabiania. Większość programów terapeutycznych dla osób uzależnionych ma na celu nauczanie pacjenta życia w abstynencji. Bardzo ważnym aspektem działań profilaktycznych jest zbudowanie systemu oddziaływań, który opiera się w głównej mierze o profesjonalizm i skuteczny przepływ informacji podmiotów, które mają za zadanie zapobiegać uzależnieniom i wspierać osoby uzależnione w leczeniu.

Obecnie zaleca się prowadzenie działań profilaktycznych nakierowanych na uzależnienia od alkoholu, tytoniu i wszelkich substancji psychoaktywnych. Profilaktyka uzależnień ma na celu ograniczanie rozmiarów używania lub nadużywania substancji psychoaktywnych (alkohol, nikotyna, narkotyki, nowe substancje psychoaktywne, leki) oraz zapobieganie różnorodnym szkodom zdrowotnym i społecznym, które są z tym związane.

CEL STRATEGICZNY 3**Integracja środowisk
(NGO, seniorzy, młodzież, JST, osoby niepełnosprawne,
udrożnienie przepływu informacji)**

Kierunki działań	3.1. Podnoszenie świadomości społecznej na temat funkcjonowania i problemów osób starszych i niepełnosprawnych poprzez akcje i kampanie społeczne. 3.2. Rozpowszechnianie informacji o prawach i uprawnieniach osób starszych i niepełnosprawnych. 3.3. Promowanie idei wolontariatu na rzecz pomocy osobom starszym i niepełnosprawnym na terenie Powiatu. 3.4. Dostosowanie i modernizacja istniejących placówek wsparcia osobom starszym i niepełnosprawnym do obowiązujących standardów, w tym likwidacja barier architektonicznych. 3.5. Utworzenie bazy wsparcia środowiskowego osób niepełnosprawnych - Dziennego Domu Pobytu. 3.6. Stworzenie warunków do utworzenia Centrum Integracji Społecznej oraz Klubu Integracji Społecznej. 3.7. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. 3.8. Promowanie aktywności społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych. 3.9. Zapewnienie osobom niepełnosprawnym dostępu do możliwych form wsparcia ze środków PFRON. 3.10. Wdrażanie i realizacja programów na rzecz „wyrównywania szans” osób niepełnosprawnych, w tym pozyskiwanych ze środków PFRON. 3.11. Promowanie i wspieranie działalności WTZ na terenie powiatu nowodworskiego. 3.12. Organizowanie akcji promujących zdrowy tryb życia wśród osób starszych i niepełnosprawnych. 3.13. Podejmowanie działań ku pozyskiwaniu zewnętrznych środków finansowych, w tym od organizacji pozarządowych i sponsorów.
-------------------------	--

Przedstawiciele publicznych instytucji samorządu lokalnego, organizacje pozarządowe, stowarzyszenia oraz podmioty uczestniczące w realizacji dokumentu strategicznego podjęły się działań o wielowątkowym podejściu do problematyki społecznej na rzecz wprowadzania kompleksowych i pozytywnych zmian społecznych.

Zmiany owe mają być ukierunkowane na taką współpracę w obszarze działań instytucji czy innych podmiotów, by udało się wspólnie wypracować rozwiązania dotyczące problemów dotyczących nie tylko grup marginalizowanych czy wymagających wsparcia, ale również mogących wpłynąć na ogólną poprawę jakości życia mieszkańców powiatu nowodworskiego.

Warto nadmienić, iż „Program działań na rzecz osób niepełnosprawnych w Powiecie Nowodworskim na lata 2016 – 2026” kompleksowo wpisuje się w realizację niniejszego celu strategicznego. Szczegółowe informacje o realizowanych przedsięwzięciach wynikających z powyższego programu omówiono w dalszej części dokumentu tj. przy ocenie realizacji założeń przytoczonego programu.

W niniejszym dokumencie strategicznym cele i kierunki działań przewijają i uzupełniają się wzajemnie. Są spójne i ściśle ze sobą powiązane, a działania i sposoby podejmowanych prób rozwiązywania problemów społecznych bywają zbliżone bądź identyczne. Powielanie zatem niniejszych treści we wszystkich rozpatrywanych aspektach niniejszego dokumentu jawi się bezcelowym działaniem.

Poniżej przytoczono przykłady zaangażowania i działalności podmiotów, które swoją determinacją dążyły do zmniejszenia zjawisk wykluczenia społecznego, marginalizacji, dążąc do wyrównania szans edukacyjnych, zawodowych, zdrowotnych młodzieży, osób starszych, niepełnosprawnych, ale również wszystkich grup społecznych potrzebujących pomocy i wsparcia zamieszkujących na terenie powiatu nowodworskiego.

Miasto Krynica Morska, w odpowiedzi na zrealizowane przedsięwzięcia w 2023 roku, wskazała, iż uczestniczy w działaniach w kształtowaniu interdyscyplinarnego modelu polityki społecznej na terenie lokalnym w celu integracji społecznej. Infrastruktura miasta pozwoliła uczcić wiele wydarzeń ważnych dla mieszkańców i zorganizować spotkania zarówno w plenerze jak i w przystosowanych do tego zasobach lokalowych. Warto podkreślić, iż do czerwca 2023 r. w trosce o wspólne bezpieczeństwo zarówno mieszkańców, jak i gości odwiedzających miasto oraz zgodnie z obowiązującymi zaleceniami dotyczącymi zagrożenia epidemicznego w kraju i na świecie, organizacja niektórych wydarzeń kulturowych została wstrzymana bądź ograniczona i realizowana za pośrednictwem mediów społecznościowych. Stan zagrożenia epidemicznego w kraju zniesiono z dniem 1 lipca 2023 r.

Realizacja zadań odbywała się między innymi poprzez:

- a) zaplanowanie środków w budżecie miasta dla organizacji pozarządowych,
- b) współpracę jednostek podległych Urzędowi Miasta ze stowarzyszeniami i fundacjami w realizację ważnych zadań w obszarze zdrowia, sportu, profilaktyki uzależnień, edukacji, kultury, w tym podawanie do publicznej wiadomości informacji o spotkaniach, naborach do projektów, możliwościach finansowania działalności organizacji NGO,
- c) przekazywanie ważnych informacji, poprzez stronę internetową,
- d) działanie Młodzieżowej Rady Miasta,

- e) organizację wydarzeń i imprez społecznych wspieranych i promowanych przez partnerów na rzecz aktywności mieszkańców i rozwoju Miasta (Rada Rodziców, Miejska Biblioteka Publiczna, Park Krajobrazowy Mierzeja Wiślana, Stowarzyszenie Miłośników Krynicy Morskiej, Fundacja Mierzeja 2200, Fundacja Morze Inspiracji, Lokalna Organizacja Turystyczna, Ochotnicza Straż Pożarna).

W 2023 roku zrealizowanymi przedsięwzięciami oraz wydarzeniami kulturalnymi były, między innymi:

- a) wspólne świętowanie sylwestra na skwerze w centrum miasta;
- b) udział i zaangażowanie w akcję Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy,
- c) działanie ogólnodostępnego Centrum Rekreacji wyposażonego w boisko, plac zabaw, kort, siłownię na powietrzu, trampoliny,
- d) działanie Fundacji Mierzeja 2200 organizującej i promującej lokalne formy aktywnego spędzania wolnego czasu;
- e) organizowanie imprez o charakterze plenerowym, zabawowym i sportowym dla mieszkańców, zwłaszcza rodzin z dziećmi np.: żeglarskich;
- f) prowadzenie cyklicznych spotkań, zajęć, warsztatów itp. dla osób z różnych grup wiekowych, np.: konkursy i quizy literackie, plastyczne, zajęcia tematyczne z książką i komputerem, pogadanki, zajęcia taneczno- ruchowe dla dzieci i młodzieży, joga dla dorosłych, gimnastyka dla seniorów, lekcje biblioteczne, słuchowiska, spotkania autorskie, spotkania Dyskusyjnego Klubu Książki, głośne czytanie, wizyty z książką w krynickim przedszkolu i zerówce, szkolenia komputerowe dla różnych grup wiekowych, zajęcia z dziećmi 0-3 lat projekt „Mała książka-wielki człowiek”, udział w Ogólnopolskich Akcjach: „Narodowym czytaniu”, „Nocy bibliotek”, „Tygodniu Bibliotek”,
- g) prowadzenie „Kalendarza Imprez” umieszczonego na stronie internetowej miasta, promowany w mediach społecznościowych (w okresie sezonu letniego drukowany w formie plakatu),
- h) publikowanie informacji o ważnych uroczystościach, spotkaniach i zaproszeniach na stronie internetowej oraz gablotach Urzędu Miasta,
- i) organizowanie spotkań Burmistrza i Rady Miasta z mieszkańcami, na których poruszano problematykę dotyczącą życia mieszkańców w ważnych kwestiach, takich jak np. przekop Mierzei Wiślanej,
- j) uhonorowanie jubilatów z okazji wieloletniego pożycia małżeńskiego,
- k) kompleksowa pomoc osiedlającym się w Krynicy Morskiej obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na Ukrainie (Biblioteka Miejska- punkt informacyjny, udostępnianie komputerów do wydruku różnorodnych materiałów, wysyłania wniosków 500+, pomoc przy zakładaniu profilu PUE ZUS, udostępnianie sali do spotkań).

Nadmieniam, iż działania społeczno-kulturalne były ukierunkowane na pomoc seniorom i wszystkim grupom społecznym wymagającym wsparcia oraz integrację społeczną mieszkańców regionu, by minimalizować izolację i wykluczenie społeczne.

1. Wspieranie działań na rzecz aktywizacji seniorów miało wyraz w:
 - a) organizowaniu wyjazdów integracyjnych dla seniorów przez Koło Emerytów, Rencistów i Inwalidów,
 - b) bieżącym informowaniu seniorów o aktualnej ofercie kulturalnej i sportowej przez UM i MBP w formie plakatów, ulotek, ogłoszeń na stronie internetowej,
 - c) działalności Terenowego Koła Emerytów, Rencistów i Inwalidów- organizacja Dnia Kobiet, aktywne uczestnictwo w Wielkiej Orkiestrze Świątecznej Pomocy,
 - d) działalność Klubu Spotkań Seniora „Sami Swoi”-organizacja spotkań z psychologiem oraz prawnikiem,
 - e) działalność konsultacyjna Rady Seniorów.
2. W zakresie rozszerzania oferty wsparcia dla osób starszych w 2023 roku znalazło miejsce:
 - a) udzielanie informacji do Koła Emerytów, Rencistów i Inwalidów o możliwości korzystania z usług opiekuńczych, diagnoza środowiska pod kątem osób samotnych, niemających wsparcia ze strony rodziny,
 - b) świadczenie usług opiekuńczych przez opiekunki Ośrodka Pomocy Społecznej- 3519 godziny dla 31 osób, kontynuowanie programu „opieka 75+”,
3. Współpraca z instytucjami rynku pracy tj. Powiatowy Urząd Pracy w Nowym Dworze Gdańskim oraz Zakładami Pracy Chronionej zatrudniających osoby z niepełnosprawnością w celu aktywizacji zawodowej klientów pomocy społecznej,
4. Współpraca z Bankiem Żywności w Elblągu w ramach programu operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 dostarczano żywność dla najuboższych rodzin,
5. Współpraca z Polskim Czerwonym Krzyżem w Gdańsku w zakresie dystrybucji odzieży i obuwia dla potrzebujących, a w szczególności dla osób bezdomnych w okresie zimy.
6. Współpraca z Ochotniczą Strażą Pożarną w Krynicy Morskiej w ramach pomocy w dowozie produktów żywnościowych dla podopiecznych ośrodków pomocy społecznych, niezbędnym transporcie do placówek medycznych, na szczepienia przeciwko COVID 19, wybory itp.

Gmina Stegna w swej działalności nastawiona jest również na aktywność społeczną osób starszych. Aby wzmacniać integrację społeczną, wykluczyć samotność i izolację powołane są Kluby Seniora. Na terenie gminy funkcjonują trzy kluby „Życie zaczyna się na emeryturze” i znajdują się w Drewnicy, Tujsku oraz Bronowie, które zrzeszały łącznie 75 seniorów. Świetlice stają się miejscem spotkań, służą szeroko rozumianej aktywności społecznej mieszkańców, nawiązywaniu relacji i więzi. Uczestnictwo seniorów w organizowanych

zajęciach wpłynęło przede wszystkim na podtrzymanie sprawności intelektualnej, fizycznej czy emocjonalnej. Warsztaty realizowane w ramach projektu „Stop Wykluczeniu” cieszyły się dużym zainteresowaniem ze względu na bogaty wachlarz propozycji spędzania wolnego czasu. Zgodnie z comiesięcznym harmonogramem odbywały się między innymi zajęcia kulinarne, podczas których uczestnicy poznawali nowe techniki przyrządzania smacznych i zdrowych potraw, zajęcia sportowe, taneczne dzięki którym, dbano o poprawę sylwetki, redukowano stres i napięcie. Taniec zumby cieszył się ogromnym powodzeniem, pozwalał wyzbyć się negatywnych myśli, złych emocji napawał radością i uśmiechem wspierając zdrowie wirujących w tańcu. Prace ręczne, rękodzieła tworzone podczas zajęć artystycznych rozwijały zainteresowania i pasje uczestników. Poznając i wykorzystując nowe techniki plastyczne i techniczne tworzone piękne prace i dzieła. Lekcje stylu i metamorfozy natomiast dotyczyły dbałości i pielęgnacji o ciało i duszę. Seniorzy poznawali techniki makijażu, masażu., zbierając przy tym dużo wiadomości o ich wpływie na zdrowie, urodę. Mogli skorzystać z zabiegu np.: regulacji brwi, depilacji czy innych drobnych zabiegów pielęgnacyjnych.

Ważnym wydarzeniem było uczestnictwo seniorów w Konferencji Aktywność-Zdrowie-Bezpieczeństwo, która odbyła się na zaproszenie Wojewody Pomorskiego w Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku. Program spotkania dotyczył wiele aspektów życia. Poruszono tematykę i rolę rodziny w opiece nad przewlekle chorym członkiem rodziny, wskazano zagrożenia i niebezpieczeństwa, na które narażeni są ludzie starsi oraz wskazano możliwości ubiegania się o pomoc. Poruszono temat statystyki demograficznej w województwie pomorskim oraz omówiono ważną dla seniorów kwestię dotyczącą naliczania emerytur, zasiłków i świadczeń przedemerytalnych. Konferencja była połączona z poczęstunkiem oraz zwiedzaniem Muzeum II Wojny Światowej.

W 2023 r. seniorzy prętnie uczestniczyli w wycieczkach między innymi: zwiedzili fabrykę porcelany w Łubianie podczas której zapoznali się z procesem produkcji porcelany, mogli również zakupić tamtejsze wyroby. Byli w Charzykowy, W Muzeum Etniczno-Historycznym w Chojnicach, gdzie zapoznali się z kulturą kaszubską, zobaczyli chatę kaszubską, zwiedzili muzeum haftu kaszubskiego. Uczestnicy wycieczki zapoznali się także z historią hymnu Mazurka Dąbrowskiego w Muzeum Hymnu Narodowego w Będminie.

W maju 2023 roku seniorzy wybrali się do Filharmonii Bałtyckiej w Gdańsku, gdzie na scenie gościła Stanisława Celińska, znakomita aktorka i wybitna artystka wokalna. Czerwcem bieżącego roku członkowie klubów seniorów odwiedzili miasto Gdańsk. Podczas pobytu w mieście z pokładu „Czarnej Perły” wsłuchiwali się w historię miasta i regionu, poznawali zabytki. Rejs galeonem, opowieści przewodnika oraz muzyka szantowa zapewniły wielką atrakcję dla uczestników. Kulminacyjnym punktem wycieczki było spotkanie pod pomnikiem Westerplatte miejscem upamiętniającym wybuch II wojny światowej. Wycieczka zakończyła się wspólnym obiadem w restauracji z widokiem na rzekę Motławę, w której odbyły się „Kuchenne rewolucje”.

Zwiedzanie Żuław we wrześniu 2023 roku było okazją do poznania regionu z jego zabytkami i bogatą historią o dawnych jej mieszkańcach, tradycjach i obyczajach.

GOPS Stegna podsumowując swoje działania w roku sprawozdawczym, podkreślił znaczenie kontynuacji realizowanych programów, a także efektywność podejmowanych inicjatyw w zakresie rozwiązywania problemów społecznych.

Na terenie gminy Ostaszewo funkcjonowało w 2023 roku koło gospodyń wiejskich, klub emerytów i rencistów, zespół „Żuławianki”. Organizowano imprezy okolicznościowe, szkolenia dla dzieci, młodzieży i dorosłych oraz festyny, które wpływały na integrację społeczności lokalnej.

MGOPS Nowy Dwór Gdański w swych strukturach posiada od stycznia 2020 roku Żuławski Klub Seniora. W placówce dostosowanej do potrzeb seniorów stworzono sale spotkań, przyjazne miejsce do wspólnego spędzania czasu, warsztatów, prelekcji i różnorodnych zajęć. Znajduje się również pracownia komputerowa, sala klubowa wyposażona w telewizor, kino domowe, kuchnię, toalety z myślą o najstarszych. W klubie można spędzać do 4 godzin dziennie od poniedziałku do piątku. Pracownicy MGOPS aktywnie uczestniczą w organizowaniu zajęć dostosowanych do potrzeb i zainteresowań seniorów, np.: organizowaniu zajęć kulinarnych, zajęć dotyczących przygotowaniu świątecznych dekoracji, zabaw związanych z wykorzystaniem gier planszowych. Ponadto udzielają informacji na temat przysługujących seniorom świadczeń, zachęcają do korzystania i uczestnictwa z różnych programów i projektów socjalnych.

W grudniu 2023 roku asystenci rodziny we współpracy z Klubem Seniora zainicjowali projekt „Wigilijna moc obecności”. Celem projektu było podtrzymanie tradycji bożonarodzeniowych poprzez międzypokoleniową wymianę wiedzy i doświadczeń, kultywowanie tradycji, wspólne biesiadowanie, kolędowanie oraz kształtowanie prawidłowych postaw dzieci wobec osób starszych, naukę wyrażania emocji i przeżyć oraz redukcję zachowań i napięć emocjonalnych społecznie niepożądanych.

Główne działania Stowarzyszenia „Sprawni Inaczej” w Nowym Dworze Gdańskim były ukierunkowane na rehabilitację osób niepełnosprawnych w zakresie prowadzenia Warsztatów Terapii Zajęciowej. Realizację zadań określonych w Strategii w 2023 roku można ująć w następujących punktach:

1. Prowadzenie i wspieranie działalności WTZ;
2. Likwidacja barier architektonicznych w placówce WTZ;
3. Poprawa stanu technicznego oraz wyglądu estetycznego w pracowniach WTZ;
4. Pomoc osobom niepełnosprawnym w wypełnianiu wniosków kierowanych do Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności;
5. Kształtowanie i rozwijanie świadomości społecznej w zakresie rozwiązywania problemów osób niepełnosprawnych;
6. Przekazywanie informacji na temat usług medycznych i rehabilitacyjnych;
7. Prowadzenie poradnictwa psychologicznego i pedagogicznego;
8. Prowadzenie doradztwa, poradnictwa oraz wsparcia psychologicznego w kwestii niepełnosprawności dla uczestników WTZ i ich rodzin;

9. Współpraca z PUP w Nowym Dworze Gdańskim w zakresie aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych;
10. Współpraca z potencjalnymi pracodawcami;
11. Współpraca z instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych;
12. Organizowanie szkoleń z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy i ochrony przeciwpożarowej;
13. Współpraca ze SOS- W, MOPS, GOPS w zakresie osób niepełnosprawnych chętnych do uczestnictwa w terapii zajęciowej;
14. Pozyskiwanie środków finansowych z Urzędu Miejskiego w Nowym Dworze Gdańskim na wycieczki oraz rehabilitację społeczną uczestników WTZ;
15. Współpraca z PCPR w ramach wypożyczania sprzętu rehabilitacyjnego adekwatnie do indywidualnych potrzeb;
16. Udostępnienie środka transportu do przewozu osoby niepełnosprawnej na wózku inwalidzkim do szkoły;
17. Organizacja szkoleń z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy dla kadry WTZ z uwzględnieniem pracy z osobami niepełnosprawnymi;
18. Integracja ze środowiskami osób sprawnych;
19. Prowadzenie działań informacyjno-szkoleniowych ze względu na stan epidemiczny w kraju SARS-COV-2.

Stowarzyszenie dla Osób Niepełnosprawnych „Pomocna Dłoń” w Marzęcinie podjęło również w 2023 roku działania w kierunku:

1. Promowania idei wolontariatu na rzecz pomocy osobom starszym i niepełnosprawnym na terenie powiatu- zachęcanie do udziału w imprezach organizowanych przez stowarzyszenie;
2. Przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i podejmowania inicjatywy przez organizacje pozarządowe działające na rzecz integracji osób niepełnosprawnych i organizowania wspólnych imprez kulturalnych, sportowych, rekreacyjnych, festynów, pikników (organizowanie spotkań integracyjnych z uczestnikami WTZ, udział w imprezach organizowanych przez Starostwo Powiatowe w Nowym Dworze Gdańskim);
3. Rozwoju pracy socjalnej i dążenia do integracji osób niepełnosprawnych z dziećmi, młodzieżą szkolną, osobami pełnosprawnymi - likwidacja barier komunikacyjnych, zwalczanie dyskryminacji osób starszych i niepełnosprawnych (udział w imprezach organizowanych przez Zespół Szkolno-Przedszkolny w Marzęcinie, wyjścia na halę sportową, udział w zawodach, organizacja zajęć integracyjnych dla dzieci z Zespołu Szkolno- Przedszkolnego w WTZ);
4. Zapewnienia osobom niepełnosprawnym dostępu do możliwych form wsparcia, tj. np. rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych, wspieranie osób niepełnosprawnych w ramach zadań powiatu finansowych ze środków PFRON poprzez dofinansowanie:

- a) w zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze, (pomoc w wypełnianiu druków na zaopatrzenie ortopedyczne, sprzęt rehabilitacyjny),
 - b) do uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym,
 - c) do sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych (organizacja wyjazdów do kina, teatru, zawody sportowe, wycieczki piesze).
5. Promowania i wspierania działalności WTZ na terenie powiatu nowodworskiego poprzez udział w imprezach okolicznościowych czy wystawach prac artystycznych;
 6. Organizowania akcji promujących zdrowy tryb życia wśród osób starszych i niepełnosprawnych poprzez uczestnictwo w biegach i zawodach sportowych;
 7. Podejmowanie działań ku pozyskiwaniu zewnętrznych środków finansowych, w tym od organizacji pozarządowych i sponsorów;
 8. Pozyskiwanie środków finansowych w ramach 1,5 % dedykowanych organizacjom pożytku publicznego.

Na uwagę zasługuje również działalność Zarządu Oddziału Rejonowego Polskiego Związku Emerytów Rencistów i Inwalidów w Nowym Dworze Gdańskim. Na koniec 2023 r. organizacja liczyła 711 członków z czego 28% stanowiły osoby niepełnosprawne. W ramach Oddziału Rejonowego funkcjonuje 5 kół terenowych w: Ostaszewie, Stegnie, Drewnicy, Sztutowie i Krynicy Morskiej. Celem działalności organizacji jest przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i marginalizacji seniorów w lokalnym środowisku poprzez tworzenie warunków do aktywizacji i integracji społecznej osób starszych. Funkcjonujący przy Związku Klub Seniora stwarza możliwość systematycznych spotkań towarzyskich przy kawie i herbacie, wspólnych wycieczek turystyczno-krajoznawczych i wyjazdów do kina, teatru czy filharmonii. Ponadto, proponuje się seniorom zajęcia z gimnastyki relaksacyjnej 2-3 razy w tygodniu. W 2023 roku odbyło się :

- a) 8 imprez integracyjnych: Bal Karnawałowy, Powitanie Lata w Osłonce, Dzień Seniora w Stegnie, Sztutowie, Krynicy Morskiej, Ostaszewie i Dzień Seniora w Nowym Dworze Gdańskim oraz Bal Andrzejkowy. Uczestniczyło w nich 957 osób,
- b) 5 wycieczek turystyczno- krajoznawczych: wycieczka na Lubelszczyznę i Roztocze, Podlasie, wyjazd do Szczecina, Berlina i Meklemburgii, wycieczka do Włoch oraz Gruzji. Wzięło w nich udział 248 osób,
- c) 4 wycieczki jednodniowe do: Będmina i Lubiany, Stoczka Warmińskiego, Św. Lipki, Gietrzwałdu i Olsztynka oraz do Osieka (wyprawa na grzyby z piknikiem). Udział wzięło 124 osoby.

Zorganizowano również wyjazdy na koncert A. Seweryna, A. Koryckiego i D. Żukowskiej w Filharmonii w Gdańsku, koncert krakowskie klimaty, wyjazd na dwie sztuki teatralne „Skrzypek na dachu”, oraz „Prawda”, i „Fanatyk”. Udział wzięło 318 osób.

Dla najbardziej potrzebujących członków naszej organizacji adresujemy pomoc rzeczową w formie paczek świątecznych. Ponadto, służymy pomocą, radą i dobrym słowem

w sprawach osób oczekujących wsparcia i rozmowy chcących podzielić się swoimi troskami ale również radościami dnia codziennego.

Oszacowano, iż łącznie w zorganizowanych formach spędzania wspólnego czasu w minionym roku uczestniczyło ok. 1650 seniorów. Wiele z przedstawionych atrakcji dla osób starszych było możliwe dzięki wsparciu samorządów gminnych, samorządu powiatowego, PCPR oraz darom rzeczowym i finansowym osób fizycznych i firm prywatnych oraz opłatom samych uczestników. Łączny koszt wymienionych i zrealizowanych przedsięwzięć wyniósł ok. 532 tys. zł.

Koło Powiatowe Polskiego Związku Niewidomych w Nowym Dworze Gdańskim działa przy Stowarzyszeniu Polskiego Związku Niewidomych. Jest organizacją, dzięki której osoby z dysfunkcją wzroku otrzymują pomoc w zakresie rehabilitacji podstawowej, zakupu sprzętu rehabilitacyjnego ułatwiającego codzienne funkcjonowanie.

Spotkania organizowane na rzecz zrzeszonych osób dotyczą wszelakich form pomocy np.: szkoleń obejmujących naukę samodzielnego funkcjonowania, orientacji w przestrzeni oraz samoobsługi, dotyczą wymiany doświadczeń w zakresie radzenia sobie z niepełnosprawnością w sytuacji osłabionego wzroku, aktywności zawodowej czy uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym. Działania PKZN mają na celu integrację społeczną środowiska niewidomych i słabowidzących., umożliwiającą wzajemne wsparcie emocjonalne, psychiczne i poprawę zdrowia osób.

Starostwo Powiatowe w Nowym Dworze Gdańskim również podejmowało w 2023 roku działania na rzecz poprawy jakości życia społeczności lokalnej ujęte w dokumencie strategicznym. Jedną z inwestycji była rozbudowa miejsca rekreacyjno- turystycznego wraz plenerowej gry edukacyjnej z montażem dla potrzeb uczniów placówki oświatowej przy Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym im. Ireny Lendlerowej w Nowym Dworze Gdańskim. Prace budowlane zakończono 18.07.2023 roku. Koszt inwestycji wyniósł -roboty budowlane 105.000,00 zł , w tym dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego- 86.732,71 zł.

W trakcie realizacji jest również przebudowa i rozbudowa budynku Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego im. Ireny Sendlerowej w Nowym Dworze Gdańskim etap III i IV. Etap III uwzględnia przebudowę pomieszczeń znajdujących się w części południowej budynku na piętrze drugim i trzecim. Etap IV zaś dotyczy przebudowy w części północnej budynku na parterze i pierwszym piętrze. Zakres przebudowy obejmuje m.in. prace rozbiórkowe polegające na usunięciu ścian działowych a następnie wykonanie nowych podziałów i utworzenie sal dydaktycznych zgodnie z potrzebami ośrodka. Ponadto, w ramach zadania zostaną wykonane nowe instalacje elektryczne i sanitarne. Zgodnie z wymaganiami PPOŻ poszerzono klatkę schodową w południowej części budynku. Koszt inwestycji wynosi- 5.841.270,00 zł, w tym dofinansowanie z Rządowego Funduszu Polski Ład- 4.998,000,00 zł.

Kolejnym przedsięwzięciem jest „Poprawa efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej w Powiecie Nowodworskim”, w systemie „ zaprojektuj i wybuduj”

Część nr 1, budynek Powiatowego Urzędu Pracy w Nowym Dworze Gdańskim. Wykonano poszerzenie drzwi wejściowych do obiektu od strony zachodniej, dostosowując do potrzeb osób niepełnosprawnych. Zakończenie robót przewidziano na marzec 2024 roku. Łączny koszt inwestycji wynosi 2.504.280,00 zł, w tym dofinansowanie z Rządowego Funduszu Polski Ład wynosi 1.577,696,40 zł.

W 2023 r. Powiat Nowodworski przekazał Stowarzyszeniu „Sprawni Inaczej w Nowym Dworze Gdańskim” kwotę 68.824,00 zł, Stowarzyszeniu „Pomocna Dłoń” w Marzęcinie kwotę 65.547,00 zł a Stowarzyszeniu „Dar” w Jantarze kwotę 81.933,00 zł.

Nadmienia się, iż Starostwo Powiatowe realizowało wiele zadań, które wynikają bezpośrednio z programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych. Działania owe przedstawiono szczegółowo w dalszej części niniejszego dokumentu, przy analizie wspomnianego programu.

Komenda Powiatowa Policji w Nowym Dworze Gdańskim, również podejmowała działania na rzecz integracji społecznej. Uczestniczono w piknikach, zorganizowano szereg spotkań i debat społecznych dla różnych grup społecznych między innymi przeprowadzono:

1. Działania informacyjne nt. oszustw na wnuczka i na policjanta- komunikaty przesłane do mediów i umieszczone na stronie jednostki Policji- 9;
2. Spotkania edukacyjne z seniorami nt. bezpieczeństwa- 3;
3. Debata społeczna pt. „Porozmawiajmy o bezpieczeństwie, seniorze możesz mieć na nie wpływ”- 3;
4. Udział w festynie „Pozytywnie zakręcenie” w Sztutowie -1;
5. Udział w piknikach rodzinnych promujących akcje „Kręci mnie bezpieczeństwo nad wodą”.-5;
6. Organizacja i udział w pikniku służb mundurowych z okazji Dnia Dziecka- 1;
7. Spotkania ze społeczeństwem w ramach konsultacji społecznych- 50.

W ramach działalności Samorządu Uczniowskiego, uczniowie Liceum Ogólnokształcącego im. Ziemi Żuławskiej w Nowym Dworze Gdańskim nadal współpracowali w 2023 roku z Zakładem Opiekuńczo Leczniczym w Nowym Dworze Gdańskim. Młodzież przedstawiła w formie online bożonarodzeniowe jasełka, śpiewała kolędy oraz czytała seniorom dzieła literackie. Poprzez organizację zajęć integracyjno-adaptacyjnych dążono do integracji uczniów niepełnosprawnych z rówieśnikami z klasy. Wspólny udział w akcji „Światowy dzień tolerancji” organizowany na terenie szkoły pozwolił na kształtowanie się postaw szacunku, zrozumienia i empatii dla osób niepełnosprawnych oraz integrację uczniów. W ramach wolontariatu szkolnego zorganizowano dwie akcje charytatywne dla rodzin potrzebujących. Opieką objęto 6 rodzin.

CEL STRATEGICZNY 4

**Minimalizowanie skutków bezrobocia
(zawierania partnerstwa, rozwój ekonomii społecznej, rozwój kształcenia
ustawicznego
i zawodowego, dostosowanie kierunków kształcenia zawodowego do potrzeb rynku
pracy)**

Kierunki działań	4.1. Aktywizacja lokalnego rynku pracy - wspieranie działań na rzecz minimalizowania skutków bezrobocia. 4.2. Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych. 4.3. Promowanie przedsiębiorczości.
-------------------------	---

Bezrobocie to zjawisko społeczne, polegające na tym, że pewien odsetek ludzi zdolnych do pracy i deklarujących chęć jej podjęcia pozostaje z różnych powodów bez pracy. Bezrobotny nie jest nigdzie zatrudniony, nie prowadzi działalności gospodarczej ani żadnej innej pracy zarobkowej.

W ramach prowadzonej przez państwo polityki rynku pracy rozróżnia się dwa typy programów walki z bezrobociem:

1. Programy pasywne, które pełnią funkcje osłonowe (zasiłki); pasywne formy walki z bezrobociem nie likwidują bezrobocia, lecz zapewniają osobie bezrobotnej dochody na poziomie minimalnej egzystencji;
2. Programy aktywne, zmierzające do łagodzenia skutków bezrobocia przez aktywizację bezrobotnych oraz zwiększanie ich szans na uzyskanie normalnej pracy.

Aktywne formy walki z bezrobociem docelowo mają służyć poprawie sytuacji na rynku pracy. Zaliczamy do nich, takie instrumenty jak:

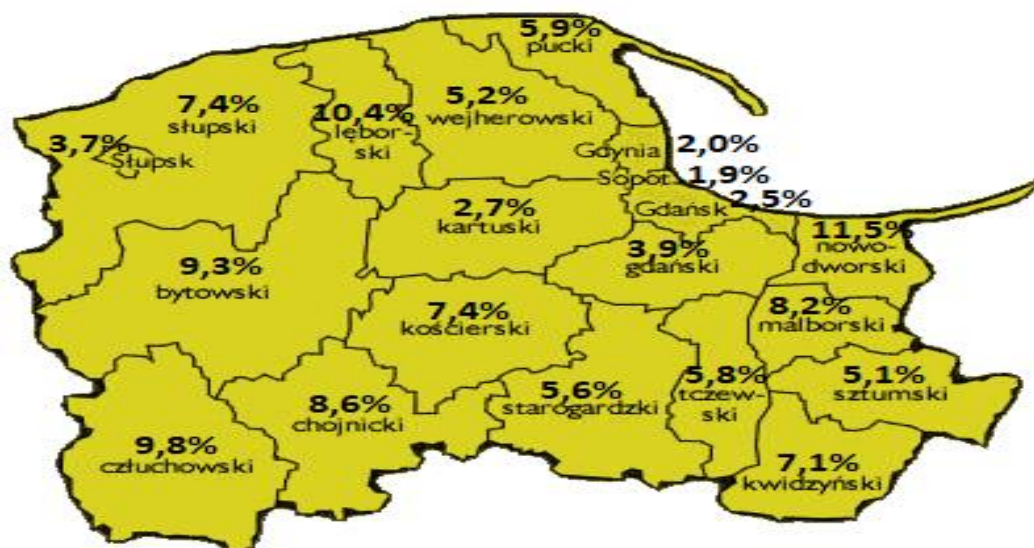
- a) przekwalifikowania oraz szkolenia dla bezrobotnych, które umożliwiają zdobycie nowych umiejętności oraz podtrzymanie aktywności zawodowej,
- b) pożyczki dla zakładów pracy oraz osób bezrobotnych udzielane w celu utworzenia własnej działalności gospodarczej oraz stworzenia nowych miejsc pracy,
- c) finansowanie zatrudnienia absolwentów, np. staże,
- d) roboty publiczne jako prace na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego jednostek samorządu terytorialnego, które umożliwiają podtrzymanie aktywności zawodowej,
- e) prace interwencyjne jako forma zatrudnienia subsydiowanego, pozwalająca na utworzenie stanowiska pracy przy niskich nakładach finansowych ze strony pracodawcy,
- f) specjalne programy dla osób długotrwale bezrobotnych,
- g) świadczenie usług pośrednictwa pracy.

Ważną rolę w organizacji tych działań odgrywają instytucje rynku pracy, które realizują zadania państwa w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz

aktywizacji zawodowej. Na terenie powiatu nowodworskiego działania w ww. zakresie realizują, takie instytucje rynku pracy jak: PUP oraz OHP.

Według stanu na 31 grudnia 2023 roku stopa bezrobocia w Powiecie Nowodworskim wyniosła 11,4%. Natomiast stopa bezrobocia dla województwa wynosiła 4,6%, dla kraju 5,1%. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiecie wynosiła 137, w tym 64 stanowiły kobiety, tj. 47%, 53% mężczyźni. Poniższe grafiki obrazują ilość osób bezrobotnych oraz stopę bezrobocia w Powiecie na tle całego województwa pomorskiego.

Rysunek 1 Stopa bezrobocia na tle całego województwa pomorskiego

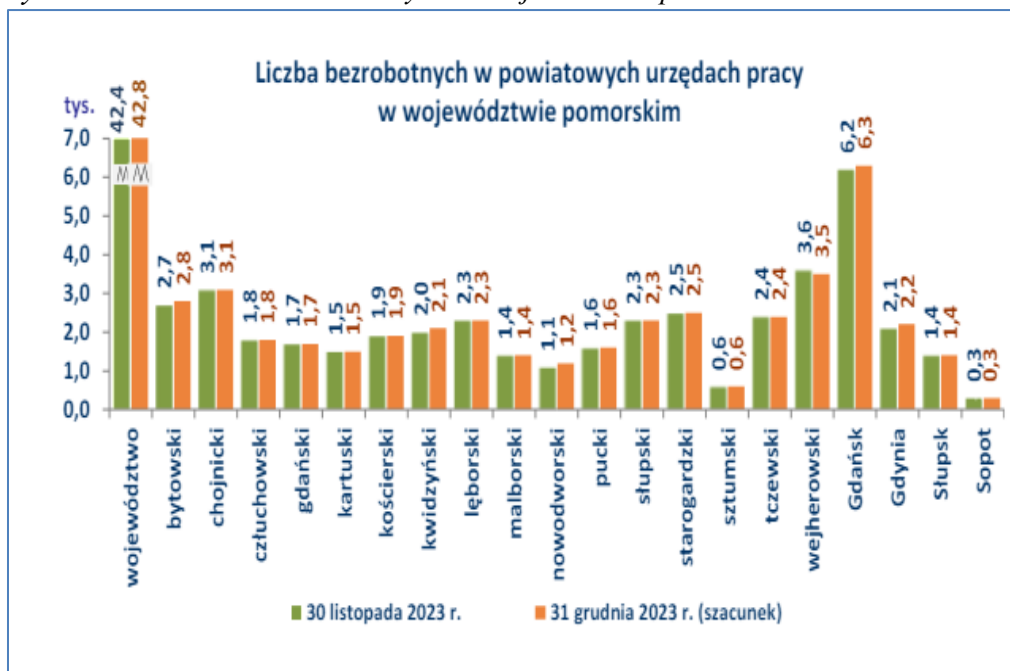

Źródło: dane z Pomorskiego Obserwatorium Rynku Pracy w Gdańsku

Rysunek 2 Liczba osób bezrobotnych w powiecie nowodworskim

Rysunek 3 Liczba osób bezrobotnych w województwie pomorskim

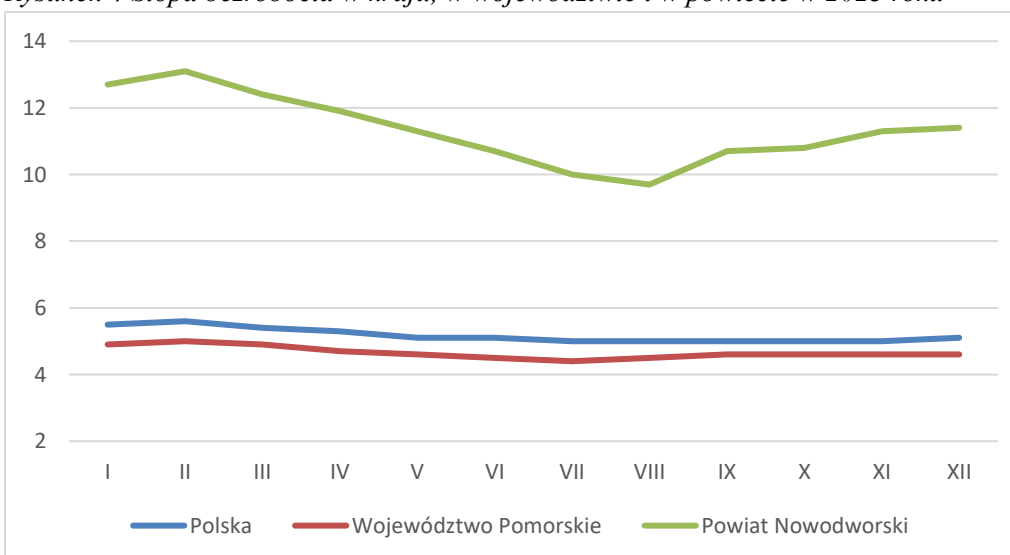

Źródło: dane pozyskane z Powiatowego Urzędu Pracy w Nowym Dworze Gdańskim oraz z Pomorskiego Obserwatorium Rynku Pracy w Gdańsku

Stopa bezrobocia w Powiecie Nowodworskim od wielu lat utrzymuje się na najwyższym poziomie w Województwie Pomorskim. W 2023 roku w stosunku do roku poprzedniego odnotowano spadek o 0,9%.

Poniższy wykres przedstawia w jaki sposób w Powiecie Nowodworskim zmieniała się stopa bezrobocia w poszczególnych miesiącach 2023 roku i jak to wyglądało na tle województwa i kraju.

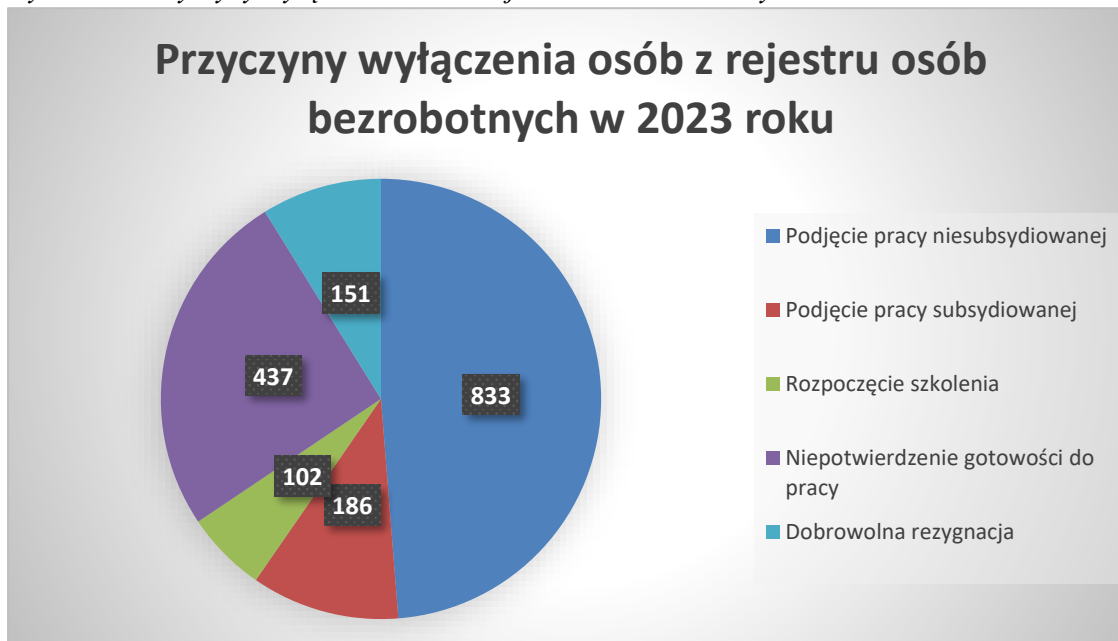
Rysunek 4 Stopa bezrobocia w kraju, w województwie i w powiecie w 2023 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Gdańsku

Ze statystyk PUP wynika, iż na ostatni dzień 2023 roku liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych wynosiła 1145, w tym 237 pobierało zasiłek dla osób bezrobotnych. W 2023 roku zarejestrowało się łącznie 1920 osób bezrobotnych, w tym 314 osób po raz pierwszy, a w przypadku 1602 osób była to kolejna rejestracja. Natomiast 2027 osób w roku 2023 zostało wyłączonych z ewidencji osób bezrobotnych.

Rysunek 5 Przyczyny wyłączenia osób z rejestru osób bezrobotnych w 2023 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Nowym Dworze Gdańskim

PUP realizował działania wpisujące się w niniejszy cel strategiczny, m.in. poprzez realizację poniżej wskazanych programów i projektów:

1. Program Regionalny Województwa Pomorskiego pn. Praca dla Pomorzan skierowany do osób w szczególności z obszarów wiejskich, osób w wieku 30-50 lat, osób o niedopasowanych kompetencjach i kwalifikacjach zawodowych. **W ramach programu zaktywizowano 78 osób (w tym 5 osób z orzeczeniem o niepełnosprawności).** Formy wsparcia: szkolenia indywidualne pod zapewnienie zatrudnienia, staże zawodowe na okres 6 miesięcy, prace interwencyjne na okres 6 miesięcy, zwrot kosztów dojazdu do pracy z miejsca zamieszkania do miejsca zatrudnienia.

2. Program Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027 (EFS+) pt. „Nowe perspektywy – nowe możliwości” Oś priorytetowa 5 Działanie 5.2 Rynek pracy – projekty powiatowych urzędów pracy skierowany do **90 osób (w tym 4 osoby z orzeczeniem o niepełnosprawności)** osoby znajdujące się w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy, tj. osoby młode w wieku 18-29 lat, osoby w wieku 55 lat i starsze, osoby długotrwale bezrobotne, osoby o niskich kwalifikacjach zawodowych, osoby z niepełnosprawnościami, kobiety, osoby sprawujące opiekę nad dziećmi, osobami z niepełnosprawnościami czy osobami potrzebującymi wsparcia

w codziennym funkcjonowaniu. Formy wsparcia: szkolenia indywidualne pod zapewnienie zatrudnienia, bony szkoleniowe, bony na zasiedlenie, refundacje dla pracodawców na stworzenie nowych miejsc pracy, staże zawodowe organizowane u pracodawcy na okres 6 miesięcy, prace interwencyjne na okres 6 miesięcy, jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej.

3. Program aktywizacji zawodowej bezrobotnych w regionach wysokiego bezrobocia ze środków Rezerwy Funduszu Pracy, w ramach którego zaktywizowano 77 osób (w tym 3 osoby z orzeczeniem o niepełnosprawności). Formy wsparcia: szkolenia indywidualne pod zapewnienie zatrudnienia, staże zawodowe na okres 6 miesięcy, dotacje na podjęcie działalności gospodarczej, refundacje dla pracodawców na stworzenie nowych miejsc pracy, zwrot kosztów dojazdu do pracy z miejsca zamieszkania do miejsca zatrudnienia.

W końcu II półrocza 2023 roku wpłynęło od pracodawców 10 ofert pracy (na 10 wolnych miejsc pracy) skierowanych do osób niepełnosprawnych. Ogółem w 2023 roku 17 osób bezrobotnych z niepełnosprawnością podjęło zatrudnienie, natomiast w ramach aktywnych form wsparcia zaktywizowanych zostało 12 osób z orzeczeniem o niepełnosprawności ze środków pozyskanych na ww. programy.

GOPS w Stegnie objął pomocą społeczną aż 61 rodzin dotkniętych problemem bezrobocia, co przełożyło się na 153 osoby. Pracownicy socjalni, w ramach pracy socjalnej, aktywizowali osoby bezrobotne, udzielali informacji o możliwych formach dofinansowania z Powiatowego Urzędu Pracy w Nowym Dworze Gdańskim, a także informowali osoby niepełnosprawne o przysługujących im prawach i formach wsparcia.

GOPS Ostaszewo współpracuje z Powiatowym Urzędem Pracy w Nowym Dworze Gdańskim celem aktywizacji zawodowej. Pracownicy socjalni w 2023 roku rozpowszechniali informacje o możliwości otrzymywania dodatkowych środków i dotacji dla osób bezrobotnych z Urzędu oraz motywowali do podjęcia działań skierowanych na wyjście z bezrobocia. Na terenie gminy Ostaszewo organizowane były w 2023 roku prace społecznie użyteczne, w których wzięło udział łącznie 5 osób. Prace wykonywane były w okresie od marca do listopada i były częściowo dofinansowane ze środków Urzędu Pracy. 1 osoba została skierowana z Urzędu Pracy do odbycia stażu.

CEL STRATEGICZNY 5**Rozwój i wspieranie instytucji powiatowych
adekwatnie do potrzeb mieszkańców Powiatu Nowodworskiego
(współpraca z samorządami gmin, utworzenie środowiskowego domu samopomocy,
dziennego domu pobytu)**

Kierunki działań	5.1. Organizacja kampanii społecznych na temat działalności oraz roli placówek w życiu osób starszych. 5.2. Stworzenie systemu informacji „Informatora”. 5.3. Stworzenie środowiskowego domu samopomocy oraz dziennego domu pobytu dla osób starszych. 5.4. Usprawnianie przepływu informacji między instytucjami pomocowymi umożliwiającą większą koordynację działań w zakresie monitorowania problemów i potrzeb społecznych mieszkańców Powiatu. 5.5. Współorganizacja szkoleń i podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników na rzecz lepszego standardu świadczonych usług. 5.6. Wzmacnianie kadr socjalnych i roli pracownika socjalnego działającego na rzecz pełniejszej integracji społecznej beneficjentów pomocy społecznej. 5.7. Pozyskiwanie zewnętrznych środków finansowych na zaspokojenie potrzeb mieszkańców w zakresie pomocy społecznej oraz wspierania rozwoju integracji społecznej.
-------------------------	---

Realizacja niniejszego celu ściśle nawiązuje do pozostałych ustaleń strategicznych oraz wynikających z nich programów i nie może być ujednolicona. Współpraca instytucji samorządowych i organizacji pozarządowych ma wpływ na podjęte działania wspólnotowe podmiotów zaangażowanych w poprawę jakości życia mieszkańców i znajduje odzwierciedlenie w podnoszeniu świadomości społecznej na temat funkcjonowania i problemów osób zamieszkujących na terenie powiatu nowodworskiego.

GOPS w Ostaszewie zatrudniał w 2023 roku 3 pracowników socjalnych w pełnym wymiarze czasu pracy. Pozyskano zewnętrzne środki finansowe z Krajowego Funduszu Szkoleniowego z PUP w kwocie 6.000,00 zł z przeznaczeniem na szkolenia dla pracowników. Kadra pracowników uczestniczyła łącznie w 12 szkoleniach. Przepływ informacji między jednostkami pomocowymi dotyczący problemów społecznych w opinii pracowników przebiega prawidłowo. Ponadto, beneficjenci pomocy społecznej informowani są na bieżąco o możliwościach i rodzajach uzyskania pomocy. Na terenie gminy nie utworzono żadnej placówki wsparcia.

Asystenci rodzinni i pracownicy socjalni MGOPS Nowy Dwór Gdański uczestniczyli w konferencjach, warsztatach i szkoleniach organizowanych zarówno w siedzibie placówki oraz w innych jednostkach. W 2023 roku uczestniczyli w szkoleniach między innymi:

1. „Akademia kompetencji zawodowych- Edycja 2023”;
2. „Dialog motywujący- profesjonalny sposób rozwiązywania problemów na drodze dialogu”.

Ponadto, pracownicy brali czynny udział w Superwizji mającej na celu podniesienie kompetencji zawodowych oraz wzmocnienie psychiczne pracowników w ich codziennej pracy. Projekt „Krzewienie działań społecznych” stał się okazją do propagowania działań społecznych, prowadzonych w ramach działalności MGOPS. Asystenci rodziny przygotowali kampanie informacyjną w postaci projektowania ulotek, tworzenia ich wersji tradycyjnej - papierowej oraz za pośrednictwem mediów społecznościowych.

KPP w Nowym Dworze Gdańskim, by zwiększyć poziom kompetencji służb przy realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej i w celu podniesienia jakości i dostępności usług społecznych uczestniczyła w 5 szkoleniach dla funkcjonariuszy Policji.

Instytucje, które przedstawiły w roku sprawozdawczym ocenę realizacji dokumentu strategicznego jednoznacznie wpisują się w realizację niniejszego celu. Bez współorganizacji szkoleń i podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników nie byłoby efektów na rzecz lepszego standardu świadczonych usług. Wzmacniając kadrę socjalną i roli pracownika socjalnego działano na rzecz pełniejszej integracji społecznej beneficjentów pomocy społecznej. Pozyskując zewnętrzne środki finansowe dążono do zaspokojenia potrzeb mieszkańców w zakresie pomocy społecznej oraz wspierania rozwoju integracji społecznej.

Wykorzystując zasoby wiedzy, umiejętności i kompetencji zawodowych wykwalifikowanych pracowników oraz zasoby materialne jednostek skutecznie i efektywnie realizuje się powierzone zadania. Wszelakie dialogi i konsultacje między przedstawicielami reprezentującymi poszczególne grupy beneficjentów służą wspomaganie i wspieranie wielokierunkowego modelu podejścia do rozwiązywania problemów społecznych, mających na celu doprowadzić do realizacji trwałych i pożądaných wzorów zmian społecznych ku poprawie życia mieszkańców. By zapewnić sprawną realizację zapisów strategicznych istotne jest wsparcie i zaangażowanie wszystkich podmiotów biorących udział w systemie szeroko pojętego wsparcia społecznego. Dotyczy to zarówno pomocy psychologicznej, poradnictwa prawnego, pedagogicznego czy terapii i wyspecjalizowanej pracy socjalnej, które mają na celu odpowiadać potrzebom społeczności lokalnej. Skupiając się na obszarach życia społecznego nie tylko jednostek ale i grup społecznych zagrożonych wykluczeniem społecznym, dotkniętych bezrobociem, niepełnosprawnością, będących ofiarami przemocy czy uzależnionych jak również problematyką osób ubogich, czy starszych, instytucje samorządowe, stowarzyszenia i organizacje pozarządowe oraz osoby mające wpływ na politykę Powiatu, przyczyniły się do aktywnego wspomaganie i usprawniania przepływu informacji między podmiotami.

CEL STRATEGICZNY 6**Rozwój rodzicielstwa zastępczego
i wspieranie osób usamodzielnianych opuszczających pieczę zastępczą**

Kierunki działań	6.1. Rozpowszechnianie i promowanie rodzicielstwa zastępczego na terenie powiatu nowodworskiego. 6.2. Objęcie pomocą i wsparciem w procesie usamodzielnienia osoby opuszczające pieczę zastępczą.
-------------------------	--

W ramach rozpowszechniania idei rodzicielstwa zastępczego prowadzono następujące działania:

Z okazji **Dnia Rodzicielstwa Zastępczego** odbył się wyjazd sportowo- rekreacyjny do Costerina Park w Kościerzynie. Był to wyjazd dla opiekunów zastępczych oraz dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej. Do udziału w wyjeździe zostali zaproszeni również wychowankowie placówki opiekuńczo-wychowawczej „Dom dla Dzieci” w Nowym Dworze Gdańskim.

W okresie Świąt Bożego Narodzenia zorganizowano dwudniowe warsztaty rękodzielnicze dla dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. Warsztaty w całości zostały przygotowane przez pracowników Zespołu ds. rodzinnej pieczy zastępczej. Podczas warsztatów dzieci wraz ze swoimi opiekunami tworzyły ozdoby i dekoracje świąteczne. Natomiast uwieńczeniem rocznej pracy i działalności opiekunów zastępczych było coroczne spotkanie świąteczne w Żuławskim Parku Historycznym. Zaproszeni goście otrzymali upominki oraz wysłuchali koncertu kolęd w wykonaniu dzieci i młodzieży z „Krainy Otwartej Sztuki” w Nowym Dworze Gdańskim.

W 2023 roku wykonano materiały promujące ideę rodzicielstwa zastępczego m.in. plakaty i ulotki, które zostały rozpowszechnione w instytucjach pożytku publicznego działających na terenie całego powiatu nowodworskiego oraz w kościołach. Ponadto, informacje dotyczące poszukiwania kandydatów na rodzinę zastępczą były na bieżąco zamieszczane w mediach społecznościowych oraz na stronie internetowej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Dworze Gdańskim.

Przedstawiciele organizatora rodzinnej pieczy zastępczej promowali ideę rodzicielstwa zastępczego poprzez udział w wydarzeniach organizowanych przez Powiat Nowodworski, np. podczas Wigilii Powiatowej zorganizowane zostało stoisko, przy którym udzielano informacje na temat rodzicielstwa zastępczego oraz rozdawano ulotki promujące rodzicielstwo zastępcze.

Powiat w ramach **Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020, Poddziałanie 6.2.2 Rozwój usług społecznych realizuje grant otrzymany w ramach projektu pn. „Pomorskie dzieciom”** służący przeciwdziałaniu

negatywnych skutków epidemii COVID-19 lub innych chorób zakaźnych. W ramach projektu „Pomorskie Dzieciom” Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Dworze Gdańskim otrzymało grant w wysokości 250.800,00 zł. Okres realizacji projektu: 01.09.2021 r. do 30.06.2023 r.

PCPR w Nowym Dworze Gdańskim wykorzystało grant na pomoc i wsparcie uczestników projektu tj. dzieci i młodzieży przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej, w tym również opuszczających pieczę, w walce z epidemią COVID-19 oraz jej skutkami. Wsparciem zostały objęte także osoby prowadzące rodziny zastępcze oraz rodzinne domy dziecka. Ponadto, pracowników organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, pracujących bezpośrednio z rodzinami zastępczymi oraz osobami prowadzącymi rodzinne domy dziecka, wyposażono w sprzęt niezbędny do pracy zdalnej oraz zapewniono im udział w superwizji.

Pozyskane środki zostały przeznaczone na realizację m.in. następujących działań:

1. Specjalistyczne poradnictwo rodzinne;
2. Specjalistyczne wsparcie psychologiczne i psychiatryczne;
3. Warsztaty edukacyjne;
4. Bony edukacyjne- wsparciem objęto 2 wychowanków opuszczających pieczę zastępczą. Dla jednego z nich sfinansowano kurs prawa jazdy kat. B. Jedna osoba została wyposażona w sprzęt komputerowy (laptop z oprogramowaniem) umożliwiającą naukę i poszukiwanie pracy;
5. Superwizję.

W 2023 r. roku postanowieniem sądu rodzinnego ustanowiono 8 nowych rodzin zastępczych: 4 spokrewnione i 4 niezawodowe. W ciągu roku przekształcono 2 rodziny niezawodowe na zawodowe. Zespół ds. rodzinnej pieczy zastępczej PCPR w Nowym Dworze Gdańskim w 2023 roku ściśle współpracował z 46 rodzinami zastępczymi oraz 2 rodzinnymi domami dziecka, w których przebywało łącznie 133 dzieci.

W okresie tym po raz pierwszy w pieczy zastępczej zostało umieszczonych 31 dzieci. Opuściło pieczę zastępczą 21 dzieci. Powodem opuszczenia było: usamodzielnienie – 10; adopcja – 3; powrót do domu rodzinnego - 3; umieszczenie w pieczy zastępczej poza powiatem – 5. Ponadto 5 dzieci objętych rodzinną pieczą zastępczą została przeniesiona do pieczy instytucjonalnej. Na dzień 31.12.2023 r. w pieczy zastępczej na terenie powiatu nowodworskiego przebywało łącznie 128 dzieci, z czego w rodzinnej pieczy zastępczej 113. Funkcjonowały 42 rodziny zastępcze oraz dwa rodzinne domy dziecka.

Jedną z form rozpowszechniania informacji o idei rodzicielstwa zastępczego jest wspieranie istniejących form pieczy zastępczej. W 2023 r. organizowano szkolenia dla rodzin zastępczych i osób prowadzących rodzinne domy dziecka pn. **„Profesjonalnie o FASD”** oraz **„Jak pomóc sobie i dziecku - regulacja emocjonalna”**.

W dniu 17.05.2023 r. zorganizowano szkolenie „**Trener regulacji emocji dziecka**”, którego celem było nabycie umiejętności rozpoznawania, nazywania i regulowania emocji dziecka. W warsztatach wzięło udział 17 opiekunów zastępczych. Dnia 22.09.2023 r. w ramach X Pomorskich Obchodów Światowego Dnia FAS/FASD prowadzący rodzinną pieczę zastępczą uczestniczyli w konferencji naukowej „**Zdrowie Psychiczne nastolatka z FASD**”. Następnie w dniach 11-12.12.2023r. uczestniczyli w dwudniowym seminarium naukowo–praktycznym „**Dbam o dobro dziecka... Seksualność jest ważna**”.

Ponadto, w 2023 roku odbył się cykl warsztatów (7 spotkań) dla opiekunów zastępczych pod nazwą „**Strategie radzenia sobie z emocjami**”. Warsztaty miały na celu wzmocnienie kompetencji w zakresie radzenia sobie w sytuacjach trudnych. Sposób prowadzenia warsztatów miał charakter grupy wsparcia m.in. zakładał wymianę doświadczeń i spostrzeżeń między opiekunami.

Organizator rodzinnej pieczy zastępczej daje rodzinom zastępczym i dzieciom w nich umieszczonym możliwość korzystania z porad specjalistycznych, w tym psychologa, prawnika oraz pracownika socjalnego zatrudnionych w POIK w Nowym Dworze Gdańskim. Z tych form pomocy w 2023 roku rodziny zastępcze skorzystały łącznie **13 razy**, w tym **z pomocy psychologa 5 razy, z porad prawnych 6 razy oraz z pomocy socjalnej 2 razy**.

W PCPR w Nowym Dworze Gdańskim zatrudniony jest psycholog, który wspiera prowadzących rodzinną pieczę zastępczą w codziennym funkcjonowaniu. W 2023 r. w ramach swoich zadań psycholog prowadził poradnictwo i konsultacje zarówno dla opiekunów zastępczych jak i dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. Odbyły się 73 konsultacje psychologiczne. Tą formą pomocy zostało objętych 19 rodzin, a ich głównym celem było wsparcie rodziców zastępczych oraz pomoc w rozwiązywaniu aktualnych trudności i problemów wychowawczych. Spośród dzieci przebywających w pieczy zastępczej 11 korzystało z pomocy i wsparcia psychologa. Odbyło się 50 takich spotkań. Z jednorazowej konsultacji skorzystało 3 dzieci, dwoje dzieci odbyło dwie konsultacje, a pięcioro dzieci spotkało się z psychologiem co najmniej 3 razy.

Dzieci umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej miały możliwość korzystania z konsultacji i poradnictwa pedagogicznego, podczas których ze specjalistą omawiane były bieżące problemy i rozterki dzieci. Z konsultacji korzystało 37 dzieci.

W wyniku ograniczenia kontaktów społecznych oraz konieczności długotrwałego funkcjonowania w sytuacji kryzysowej spowodowanej pandemią COVID-19 konieczne stało objęcie pomocą psychiatryczną dzieci, u których występują różnego rodzaju zaburzenia psychiczne. Zminimalizowane kontakty społeczne w okresie pandemii wpłynęły niekorzystnie na zdrowie psychiczne dzieci i młodzieży. Sfinansowano udział 10 dzieci w długoterminowej terapii psychiatrycznej. Pandemia i towarzyszące jej ograniczenia spowodowały zaprzestanie prowadzonej długotrwale terapii sensorycznej, co wpłynęło niekorzystnie na rozwój dzieci przebywających w pieczy zastępczej, które wcześniej korzystały z terapii SI. W związku,

z tym konieczne stało się kontynuowanie i wzmożenie częstotliwości terapii. W 2023 roku sfinansowano udział 12 dzieci w terapii.

W 2023 roku przeprowadzono warsztaty technik efektywnego uczenia się, których celem było wypracowanie umiejętności szybszego i sprawniejszego przyswajania wiedzy u dzieci a tym samym minimalizowanie skutków COVID-19 tj. zaległości powstałych w wyniku nauki zdalnej. W 2023 roku przeprowadzono 3 cykle warsztatów dla grup podzielonych ze względu na wiek dzieci. Każdy cykl składał się z 3 spotkań, co łącznie dało 9 spotkań, w których wzięło udział 16 dzieci.

Ponadto, odbywały się zajęcia socjoterapeutyczne dla dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, które miały na celu nabycie i rozwój umiejętności psychospołecznych tj. rozpoznawanie swoich emocji, umiejętność rozwiązywania konfliktów, kształtowanie poczucia własnej wartości, prawidłowe pełnienie określonych ról społecznych. W 2023 roku odbyło się 5 spotkań z socjoterapeutą, w których łącznie wzięło udział 19 dzieci.

MOPS w Krynicy Morskiej w ramach omawianego obszaru zamieszczał na stronie internetowej instytucji informacje, dotyczące sposobu pozyskiwania kandydatów na rodziny zastępcze dla dzieci przebywających w pieczy zastępczej.

Ponadto, realizował „Program wspierania rodziny w Gminie Miasta Krynica Morska na lata 2021-2023”, którego adresatami są rodziny i dzieci z terenu Gminy Miasta Krynica Morska, w szczególności te przeżywające trudności opiekuńczo-wychowawcze oraz te, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej. Program ma charakter profilaktyczny oraz interwencyjny, w zależności od celów i zadań niezbędnych do ich osiągnięcia. Jednym z jego celów szczegółowych jest umożliwienie powrotu dzieciom, umieszczonym w pieczy zastępczej, do rodzin biologicznych, a także pomoc w procesie przywracania rodzinom zdolności do prawidłowego funkcjonowania w środowisku poprzez podnoszenie ich umiejętności opiekuńczo-wychowawczej.

GOPS w Ostaszewie w celu prawidłowej realizacji zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zatrudnia w 2023 r. asystenta rodziny. Z jego pomocy skorzystało 8 rodzin. Ponadto, GOPS w roku sprawozdawczym współfinansował pobyt w rodzinie zastępczej i placówce opiekuńczo-wychowawczej dla 5 dzieci. Uchwałą nr XXXIX/248/2022 z dnia 20 grudnia 2022 r. przyjęto Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2023-2025. GOPS w Ostaszewie regularnie zamieszcza informacje zachęcające do kandydowania do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

Objęcie pomocą i wsparciem w procesie usamodzielnienia osoby opuszczającej pieczę zastępczą jest priorytetowe. W 2023 roku PCPR udzielał wsparcia w formie świadczeń pieniężnych, rzeczowych i niepieniężnych wychowankom rodzinnej jak i instytucjonalnej pieczy zastępczej.

W związku z tym, iż „Program rozwoju pieczy zastępczej Powiatu Nowodworskiego na lata 2021-2023” również wpisuje się w specyfikę celu i kierunku działań jakim jest pomoc dla usamodzielnianych, to właśnie w nim szczegółowo przedstawiono charakterystykę i dane statystyczne z zakresu udzielonego wsparcia opuszczającym po uzyskaniu pełnoletności środowisko zastępcze.

4. Programy

Programy opracowane w dokumencie „Strategia integracji i rozwiązywania problemów społecznych Powiatu Nowodworskiego na lata 2016- 2026” stanowią nowoczesne narzędzie polityki społecznej wdrażanej na poziomie lokalnym. Służą zachowaniu spójności kompleksowych działań ukierunkowanych na wypracowanie takich rozwiązań systemowych, które pozwolą rozwiązać istniejące problemy i zapobiec powstawaniu nowych zjawisk społecznie niepożądanych w środowisku.

Poniżej przedstawiono charakterystykę wypracowanych rozwiązań efektywnego systemu wsparcia w poszczególnych programach 2023 roku.

„Program rozwoju pieczy zastępczej Powiatu Nowodworskiego na lata 2021-2023”

„Program rozwoju pieczy zastępczej Powiatu Nowodworskiego na lata 2021-2023” został opracowany na podstawie art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Program został przyjęty Uchwałą Nr 1/1/2021 Rady Powiatu w Nowym Dworze Gdańskim z dnia 29 stycznia 2021r. w sprawie przyjęcia do realizacji „Programu rozwoju pieczy zastępczej w Powiecie Nowodworskim na lata 2021-2023”.

PCPR w Nowym Dworze Gdańskim współpracował z **46 rodzinami zastępczymi oraz 2 rodzinnymi domami dziecka**, w których przebywało łącznie **133 dzieci**. Podział rodzin i ilość dzieci w nich umieszczonych w ciągu całego roku przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2 Podział rodzin zastępczych według form rodzinnej pieczy zastępczej

Typ rodziny zastępczej	2023 W okresie od 01.01.2023 do 31.12.2023		2023 Stan na dzień 31.12.2023	
	Ilość rodzin	Liczba dzieci	Ilość rodzin	Liczba dzieci
spokrewniona	32	52	28	44
niezawodowa	8	12	8	12
zawodowa w tym pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	6	48	6	41
rodzinny dom dziecka	2	21	2	16
Razem	48	133	44	113

Źródło: opracowanie własne PCPR

W okresie od 01.01.2023 roku do 31.12.2023 roku w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie powiatu nowodworskiego przebywało łącznie 133 dzieci. Funkcjonowało 46 rodzin zastępczych oraz 2 rodzinne domy dziecka. Ponadto, w pieczy instytucjonalnej na terenie powiatu nowodworskiego umieszczonych było 17 dzieci. Łącznie w 2023 roku w pieczy zastępczej na terenie powiatu przebywało 150 dzieci.

W okresie tym po raz pierwszy w pieczy zastępczej zostało umieszczonych 31 dzieci. Opuściło pieczę zastępczą 21 dzieci. Powodem opuszczenia było: usamodzielnienie – 10; adopcja – 3; powrót do domu rodzinnego - 3; umieszczenie w pieczy zastępczej poza powiatem – 5. Ponadto, 5 dzieci objętych rodzinną pieczą zastępczą została przeniesiona do pieczy instytucjonalnej. Na dzień 31.12.2023 roku w pieczy zastępczej na terenie powiatu nowodworskiego przebywało łącznie 128 dzieci, z czego w rodzinnej pieczy zastępczej 113. Na ostatni dzień 2023 roku funkcjonowały 42 rodziny zastępcze oraz dwa rodzinne domy dziecka.

„Program rozwoju pieczy zastępczej w Powiecie Nowodworskim na lata 2021-2023” wyznacza kierunki rozwoju rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej w Powiecie Nowodworskim. Zaplanowane działania służą poprawie sytuacji rodzin biologicznych i zastępczych oraz rodzinnych domów dziecka, a w szczególności wychowujących się w nich dzieci.

Zespół ds. rodzinnej pieczy zastępczej PCPR w Nowym Dworze Gdańskim podejmował działania oparte na założonych w programie celach, kierunkach działań oraz sposobach ich realizacji.

Celem strategicznym programu jest promowanie idei rodzicielstwa zastępczego oraz rozwój pieczy zastępczej w celu zapewnienia dzieciom opieki i wychowania w warunkach zbliżonych do rodziny naturalnej. Urzeczywistnienie tego celu było możliwe dzięki realizacji wyznaczonych celów szczegółowych.

1. Cel szczegółowy: Rozwój systemu pieczy zastępczej

W 2023 roku PCPR w Nowym Dworze Gdańskim podejmowało działania mające na celu stwarzanie warunków do rozwoju i powstawania nowych form pieczy zastępczej. Podejmowano kroki w celu promowania idei rodzicielstwa zastępczego oraz budowania pozytywnego wizerunku systemu pieczy zastępczej.

Promowanie idei rodzicielstwa zastępczego	
Działania	Efekt
Z okazji Dnia Rodzicielstwa Zastępczego odbył się wyjazd sportowo- rekreacyjny do Costerina Park w Kościerzynie. Był to wyjazd dla opiekunów zastępczych oraz dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej.	Zapewnienie miejsca w pieczy zastępczej dla 150 dzieci.

Do udziału w wyjeździe zostali zaproszeni również wychowankowie placówki opiekuńczo-wychowawczej „Dom dla Dzieci” w Nowym Dworze Gdańskim. W okresie Świąt Bożego Narodzenia zorganizowano dwudniowe warsztaty rękodzielnicze dla dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. Warsztaty w całości zostały przygotowane przez pracowników Zespołu ds. rodzinnej pieczy zastępczej. Podczas warsztatów dzieci wraz ze swoimi opiekunami tworzyły ozdoby i dekoracje świąteczne. Natomiast uwieńczeniem rocznej pracy i działalności opiekunów zastępczych było coroczne spotkanie świąteczne w Żuławskim Parku Historycznym. Zaproszeni goście otrzymali upominki oraz wysłuchali koncertu kolęd w wykonaniu dzieci i młodzieży z „Krainy Otwartej Sztuki” w Nowym Dworze Gdańskim. W 2023 roku wystąpiono do Rzecznika Praw Dziecka z wnioskiem o wydanie opinii w sprawie zasadności utworzenia nowej placówki opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego na terenie powiatu nowodworskiego, zgodnie z art. 106 ust. 4 pkt 2 lit. j) ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.	Wszystkie rodziny zastępcze oraz rodzinne domy dziecka w 2023 roku objęte były wsparciem koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. Uzyskanie pozytywnej opinii Rzecznika Praw Dziecka i rozpoczęcie działań w kierunku utworzenia kolejnej placówki opiekuńczo-wychowawczej, dzięki której na terenie powiatu powstanie 14 nowych miejsc w instytucjonalnej pieczy zastępczej.
Pozyskiwanie kandydatów na rodziny zastępcze i do prowadzenia rodzinnych domów dziecka	
Działania	Efekt
W 2023 roku wykonano materiały promujące ideę rodzicielstwa zastępczego	W 2023 r. roku postanowieniem sądu rodzinnego ustanowiono 8 nowych rodzin

m.in. plakaty i ulotki, które zostały rozpowszechnione w instytucjach pożytku publicznego działających na terenie całego powiatu nowodworskiego oraz w kościołach. Ponadto, informacje dotyczące poszukiwania kandydatów na rodzinę zastępczą były na bieżąco zamieszczane w mediach społecznościowych oraz na stronie internetowej PCPR w Nowym Dworze Gdańskim. Przedstawiciele organizatora rodzinnej pieczy zastępczej promowali ideę rodzicielstwa zastępczego poprzez udział w wydarzeniach organizowanych przez Powiat Nowodworski np. podczas Wigilii Powiatowej zorganizowane zostało stoisko, przy którym udzielane były informacje na temat rodzicielstwa zastępczego oraz rozdawane były ulotki promujące rodzicielstwo zastępcze. Do wszystkich parafii na terenie powiatu nowodworskiego wysyłano informacje promujące rodzicielstwo zastępcze.	zastępczych: 4 spokrewnione i 4 niezawodowe. W ciągu roku przekształcono 2 rodziny niezawodowe na zawodowe.
Stworzenie warunków do powstawania nowych rodzin zastępczych	
Działanie	Efekt
Organizacja szkoleń dla kandydatów do prowadzenia rodzinnych form pieczy zastępczej.	W 2023 roku zorganizowano szkolenie dla kandydatów na rodzinę zastępczą niezawodową. Przeszkolono łącznie 3 kandydatów, którzy utworzyli 2 rodziny zastępcze. Zorganizowano szkolenie dla kandydatów do prowadzenia rodziny zastępczej zawodowej. Przeszkolono 2 osoby, z którymi zawarto umowy o prowadzenie rodziny zastępczej zawodowej.

Wydanie zaświadczeń kwalifikacyjnych dla osób kończących szkolenie dla kandydatów do prowadzenia rodziny zastępczej. Organizowanie badań psychologicznych stwierdzających motywacje i predyspozycje do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.	W 2023 roku wydano 5 zaświadczeń kwalifikacyjnych. Psycholog wydał łącznie 15 opinii dotyczące motywacji i predyspozycji kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Jedna z wystawionych opinii była negatywna.
Prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.	W 2023 roku analizowane były sytuacje 12 kandydatów na rodzinę zastępczą: 4 na spokrewnioną, 6 na niezawodową i 2 na zawodową. Jedna rodzina zastępcza spokrewniona zmieniła miejsce zamieszkania, przeprowadzając się z Żyrardowa. Ostatecznie zostało utworzonych 8 nowych rodzin zastępczych: 4 spokrewnione i 4 niezawodowe. Ponadto, 2 rodziny niezawodowe zostały przekształcone w zawodowe.

W 2023 roku Powiat Nowodworski prowadził placówkę opiekuńczo – wychowawczą typu socjalizacyjnego dla 14 wychowanków. Placówka funkcjonowała w ramach zadania zleconego. Prowadzenie placówki zostało zlecone Fundacji „Rodzinny Gdańsk”.

W 2023 roku Dyrektor PCPR w Nowym Dworze Gdańskim, działając z upoważnienia Starosty Nowodworskiego wydał 6 skierowań w celu umieszczenia dziecka w placówce opiekuńczo– wychowawczej zgodnie postanowieniem sądu. W roku sprawozdawczym sześcioro wychowanków opuściło placówkę, ze względu na usamodzielnienie się po osiągnięciu pełnoletności. W całym 2023 roku w placówce opiekuńczo-wychowawczej „Dom dla Dzieci” w Nowym Dworze Gdańskim przebywało łącznie 21 dzieci, z czego na dzień 31.12.2023 roku przebywało 15. Miesięczny koszt utrzymania jednego wychowanka w placówce opiekuńczo– wychowawczej typu socjalizacyjnego w Nowym Dworze Gdańskim wynosił 4.950,00 zł. Całkowity koszt realizacji zadania polegającego na prowadzeniu placówki opiekuńczo– wychowawczej na terenie powiatu nowodworskiego w 2023 r. wyniósł 896.464,39 zł. Łączna kwota przekazanej dotacji wyniosła 870.018,39 zł, a kwota 26.446,00 zł stanowiła wkład własny Fundacji „Rodzinny Gdańsk”.

2. Cel szczegółowy: Wspieranie osób usamodzielnianych opuszczających pieczę zastępczą

Usamodzielnienie jest długotrwałym procesem wychowawczym mającym na celu przygotowanie osoby usamodzielnianej do integracji ze środowiskiem i podjęcia samodzielnego życia. Dotyczy osoby, która osiągnęła pełnoletność przebywając na podstawie postanowienia sądu w rodzinnej lub instytucjonalnej pieczy zastępczej. Usamodzielnienie młodego człowieka dotyczy jego życia i planów związanych z przyszłością. Wkraczając w dorosłe życie oczekuje pomocy i wsparcia. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Dworze Gdańskim zapewnia poradnictwo psychologiczne, prawne oraz wsparcie w zakresie interwencji kryzysowej. Współpracując z osobami usamodzielnianymi kadra specjalistów monitoruje i koordynuje przebieg realizacji indywidualnego programu usamodzielnienia. Pomoc mającą na celu życiowe usamodzielnienie regulują między innymi:

- a) ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- b) rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie udzielania pomocy na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz zagospodarowanie,
- c) ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- d) rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 30 października 2023 r. w sprawie mieszkań treningowych i wspomaganych.

Powiat Nowodworski dysponował w 2023 roku mieszkaniami treningowymi dając młodym ludziom możliwość po opuszczeniu pieczy zastępczej tymczasowego zamieszkania w odpowiednio przystosowanym i wyposażonym lokalu mieszkalnym. Z tej formy pomocy w 2023 roku skorzystało łącznie **5 osób**. Zainteresowanym wychowankom pieczy zastępczej zapewniono pomoc na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie czy zagospodarowanie.

W 2023 roku przyznano **4** osobom pomoc na kontynuowanie nauki, wystawiono **8** decyzji uchylających pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki, dokonano **10** zmian decyzji administracyjnych. Ponadto, przyznano **4** świadczenia pomocy na usamodzielnienie zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Udzielono **2** osobom pomocy na zagospodarowanie, z czego **1** świadczenie wynikało z przepisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej a kolejne przyznano na podstawie ustawy o pomocy społecznej. Wystawiono również **2** osobom decyzje dotyczące zwrotu świadczenia uznanego za nienależnie pobranego z tytułu kontynuowania nauki.

W 2023 roku udzielono pomocy dla osób usamodzielnianych w łącznej wysokości: **101.339,11 zł**. Przekazano pomoc finansową na kontynuowanie nauki dla łącznie **14** osób w kwocie **66.608,11 zł**, pomoc finansową na usamodzielnienie dla **4** wychowanków w łącznej wysokości **27.438,00 zł** oraz pomoc na zagospodarowanie **2** usamodzielnianym w łącznej wysokości **7.293,00 zł**.

3. Cel szczegółowy: Podniesienie jakości usług świadczonych na rzecz pieczy zastępczej

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na pracowników organizatora rodzinnej pieczy zastępczej obowiązek podnoszenia swoich kwalifikacji zawodowych poprzez udział w szkoleniach i samokształcenie. Pracodawca zapewnia pracownikom udział w szkoleniach, których tematyka jest związana z wykonywanymi obowiązkami. Dzięki szkoleniom pracownicy mogą pogłębiać swoją wiedzę na dany temat, ale także usystematyzować już tę istniejącą.

PCPR w Nowym Dworze Gdańskim wykonując zadania organizatora rodzinnej pieczy zastępczej współpracuje z innymi instytucjami pracującymi w obszarze wsparcia rodziny.

Szczególnie istotną rolę odgrywa współpraca z ośrodkami pomocy społecznej współpracującymi z rodzinami biologicznymi dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej oraz sądami rodzinnymi. Współpraca z ośrodkami polega między innymi na monitorowaniu sytuacji dzieci i ich rodzin, opiniowaniu wniosków o urlopowania. Wspólnie z asystentem rodziny tworzone są oraz modyfikowane strategiczne dokumenty, tj. plan pomocy dziecku oraz plan pracy z rodziną.

Doskonalenie zawodowe kadry realizującej zadania z zakresu ustawy o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej	
Działania	Efekt
Udział pracowników realizujących zadania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej w szkoleniach podnoszących kompetencje zawodowe.	W 2023 roku pracownicy organizatora rodzinnej pieczy zastępczej wzięli udział w 20 szkoleniach. Swoje kompetencje zawodowe podniosło łącznie 7 osób tworzących system wsparcia.
Udział pracowników realizujących zadania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej w konferencjach związanych z systemem wsparcia.	W 2023 roku pracownicy organizatora rodzinnej pieczy zastępczej wzięli udział w 2 konferencjach zorganizowanych przez Fundację „Dajemy Dzieciom Siłę”.
Zapewnienie pracownikom organizatora rodzinnej pieczy zastępczej wsparcia w postaci udziału w superwizji.	Pracownicy Zespołu ds. rodzinnej pieczy zastępczej otrzymali wsparcie w postaci superwizji dla kadry bezpośrednio pracującej z rodzinami zastępczymi i osobami prowadzącymi rodzinne domy

	dziecka. W 2023 roku odbyło się 5 spotkań dla 6 pracowników organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.
Systematyczna współpraca z ośrodkami pomocy społecznej, placówkami edukacyjnymi specjalistami oraz sądami	
Działania	Efekt
Dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w pieczy zastępczej oraz oceny rodziny zastępczej.	Organizator rodzinnej pieczy zastępczej dokonywał oceny sytuacji dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w celu ustalenia aktualnej sytuacji rodzinnej dziecka. Okresowej oceny sytuacji dziecka dokonuje się na posiedzeniu zespołu, na który zapraszani są w szczególności: prowadzący rodzinę zastępczą, pedagodzy i nauczyciele, asystenci rodzin, pracownicy socjalni, przedstawiciele ośrodka adopcyjnego oraz rodzice biologiczni dziecka. W 2023 roku dokonano 204 okresowe oceny sytuacji dziecka.
Przygotowanie, we współpracy z odpowiednio rodziną zastępczą lub prowadzącym rodzinny dom dziecka oraz asystentem rodziny planu pomocy dziecku.	Dla każdego dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej zostały sporządzane plany pomocy dziecku. Pracownicy Zespołu ds. rodzinnej pieczy zastępczej w 2023 roku sporządzili 18 nowych planów pomocy dziecku oraz 166 modyfikacji planów wcześniej sporządzonych. Wszystkie plany pomocy oraz modyfikacje były współtworzone przez osoby sprawujące pieczę zastępczą i dzięki ich wytrwałości i zaangażowaniu większość założeń udało się zrealizować.

4. Cel szczegółowy: Wsparcie i rozwój istniejących form pieczy zastępczej

PCPR w 2023 roku prowadziło szereg działań mających na celu wspieranie i rozwój istniejących form pieczy zastępczej. Podejmowano działania w kierunku uzyskania środków finansowych pozabudżetowych.

Powiat Nowodworski w ramach **Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020, Poddziałanie 6.2.2 Rozwój usług społecznych realizuje grant otrzymany w ramach projektu pn. „Pomorskie dzieciom”** służący przeciwdziałaniu negatywnych skutków epidemii COVID-19 lub innych chorób zakaźnych. W ramach projektu „Pomorskie Dzieciom” Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Dworze Gdańskim otrzymało grant w wysokości 250.800,00 zł. Okres realizacji projektu: 01.09.2021 roku do 30.06.2023 roku PCPR w Nowym Dworze Gdańskim wykorzystało grant na pomoc i wsparcie w walce z epidemią COVID-19 oraz jej skutkami uczestników projektu tj. dzieci i młodzieży przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej, w tym również opuszczających pieczę. Wsparciem zostaną objęte także osoby prowadzące rodziny zastępcze oraz rodzinne domy dziecka. Ponadto, wsparcie otrzymali również pracownicy organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, pracujący bezpośrednio z rodzinami zastępczymi oraz osobami prowadzącymi rodzinne domy dziecka, poprzez wyposażenie ich w sprzęt niezbędny do pracy zdalnej oraz zapewnienie im superwizji.

Pozyskano dotacje w ramach **Rządowego programu wsparcia powiatów w organizacji i tworzeniu rodzinnych form pieczy zastępczej** - dofinansowanie wynagrodzeń wraz z pochodnymi od wynagrodzeń zawodowej rodziny zastępczej oraz prowadzącego rodzinny dom dziecka, przysługujących za 2023 roku, począwszy od dnia 1 czerwca, za każdy rozpoczęty miesiąc pełnienia wskazanej funkcji; dofinansowanie wynagrodzeń wraz z pochodnymi od wynagrodzeń rodziny zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego, przysługujących za 2023 roku., począwszy od dnia 1 czerwca, za każdy rozpoczęty miesiąc pełnienia wskazanej funkcji - kwota 100.120 zł.

Podnoszenie jakości funkcjonowania rodzinnej pieczy zastępczej	
Działania	Efekt
Udzielanie rodzinom zastępczym świadczeń finansowych, fakultatywnych oraz obligatoryjnych.	Rodzinom zastępczym i osobom prowadzącym rodzinne domy dziecka udzielono wsparcia finansowego w łącznej wysokości 2. 741, 293 zł.
Wsparcie koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.	Wszystkie rodziny zastępcze były objęte pomocą koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. Jeden rodzinny dom dziecka współpracował ze specjalistą pracy z rodziną. W 2023 roku zatrudnionych było

Organizacja szkoleń, warsztatów i konferencji podnoszących kompetencje.	4 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej. W 2023 roku organizowano szkolenia dla rodzin zastępczych i osób prowadzących rodzinne domy dziecka pn. „Profesjonalnie o FASD” oraz „Jak pomóc sobie i dziecku - regulacja emocjonalna”. W dniu 17.05.2023 roku zorganizowano szkolenie „Trener regulacji emocji dziecka”, którego celem było nabycie umiejętności rozpoznawania, nazywania i regulowania emocji dziecka. W warsztatach wzięło udział 17 opiekunów zastępczych. Dnia 22.09.2023 roku w ramach X Pomorskich Obchodów Światowego Dnia FAS/FASD prowadzący rodzinną pieczę zastępczą uczestniczyli w konferencji naukowej „Zdrowie Psychiczne nastolatka z FASD”. Następnie w dniach 11-12.12.2023 roku uczestniczyli w dwudniowym seminarium naukowo – praktycznym „Dbam o dobro dziecka... Seksualność jest ważna”. Dodatkowo w 2023 r. odbył się cykl warsztatów (7 spotkań) dla opiekunów zastępczych pod nazwą „Strategie radzenia sobie z emocjami”. Warsztaty miały na celu wzmocnienie kompetencji w zakresie radzenia sobie w sytuacjach trudnych. Sposób prowadzenia warsztatów miał charakter grupy wsparcia m.in. zakładał wymianę doświadczeń i spostrzeżeń między opiekunami. Organizator rodzinnej pieczy zastępczej daje rodzinom zastępczym i dzieciom w nich umieszczonym możliwość korzystania z porad specjalistycznych, w tym psychologa, prawnika oraz pracownika socjalnego zatrudnionych
--	--

Zapewnienie specjalistycznego wsparcia i poradnictwa	w POIK Nowym Dworze Gdańskim. Z tych form pomocy w 2023 roku rodziny zastępcze skorzystały łącznie 13 razy, w tym z pomocy psychologa 5 razy, z porad prawnych 6 razy oraz z pomocy socjalnej 2 razy. W PCPR w Nowym Dworze Gdańskim zatrudniony jest psycholog, który wspiera prowadzących rodzinną pieczę zastępczą w codziennym funkcjonowaniu. W 2023 roku w ramach swoich zadań psycholog prowadził poradnictwo i konsultacje zarówno dla opiekunów zastępczych jak i dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. Odbyły się 73 konsultacje psychologiczne. Tą formą pomocy zostało objętych 19 rodzin, a ich głównym celem było wsparcie rodziców zastępczych oraz pomoc w rozwiązywaniu aktualnych trudności i problemów wychowawczych. W 2023 roku zorganizowano Superwizję dla rodzin zastępczych i osób prowadzących rodzinne domy dziecka – warsztaty zostały zorganizowane celem wsparcia oraz wzmocnienia motywacji do realizowanych działań. W okresie sprawozdawczym odbyło się pięć spotkań dla rodzin zastępczych zawodowych i prowadzących rodzinne domy dziecka, w których wzięło udział 9 osób. Rodzice zastępczy oraz osoby prowadzące rodzinne domy dziecka miały możliwość korzystania z konsultacji i poradnictwa pedagogicznego, podczas których ze specjalistą omawiane były problemy oraz wątpliwości związane z opieką nad dziećmi umieszczonymi w pieczy zastępczej. Z konsultacji korzystało 19 opiekunów.
---	--

Umożliwienie osobom prowadzącym zawodowe formy pieczy zastępczej korzystania z przysługującego im prawa do wypoczynku. Zatrudnienie osób do pomocy przy opiece nad dziećmi oraz przy pracach gospodarskich.	W 2023 roku jedna rodzina zastępcza zawodowa korzystała z przysługującego im prawa do wypoczynku. Na czas ich wypoczynku dzieci były umieszczone w rodzinie pomocowej. W związku z powyższym zawarto 4 umowy o prowadzenie rodziny pomocowej. W każdej z zawodowych form pieczy zastępczej zatrudnione były osoby do pomocy. W rodzinnych domach dziecka 4 osoby w łącznym wymiarze 115 godzin tygodniowo. W rodzinach zastępczych 9 osób w łącznym wymiarze 210 godzin tygodniowo.
Podniesienie jakości usług w zakresie pomocy dziecku i rodzinie	
Działania	Efekt
Dokonywanie oceny rodziny zastępczej	Organizator rodzinnej pieczy zastępczej dokonywał ocen rodziny zastępczej pod względem predyspozycji do pełnienia powierzonej im funkcji oraz jakości wykonywanej pracy. W 2023 roku Organizator rodzinnej pieczy zastępczej dokonał 13 ocen rodzin zastępczych, w tym 11 rodzin zastępczych otrzymało ocenę pozytywną, natomiast 2 otrzymały ocenę warunkowo pozytywną.
Monitorowanie sytuacji dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.	Koordynatorzy realizują swoje zadania poprzez wizyty w terenie, odwiedzają rodziny zastępcze, gdzie prowadzą rozmowy na temat ewentualnie występujących problemów opiekuńczo – wychowawczych, zdrowotnych czy edukacyjnych. Z każdej wizyty w środowisku domowym rodziny zastępczej sporządzana jest informacja z przebiegu wizyty, której treść jest akceptowana przez rodzinę zastępczą.

	Łącznie wszyscy pracownicy Zespołu ds. rodzinnej pieczy zastępczej w 2023 roku dokonali 428 wizyt w środowisku domowym rodzin zastępczych oraz rodzinnych domów dziecka.
--	---

5..Cel szczegółowy: Wspieranie wychowanków pieczy zastępczej

Każdej rodzinie zastępczej udzielana jest pomoc w formie współpracy z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej. Dodatkowo z rodzinnym domem dziecka współpracuje specjalista pracy z rodziną. Dzieci umieszczone w pieczy zastępczej również otrzymują to wsparcie. Na bieżąco jest monitorowana sytuacja dzieci, aby móc interweniować w momentach tego wymagających. Pracownicy PCPR udzielają dzieciom wsparcia w formie: rozmów, motywowania do nauki, pomocy w organizacji zajęć pozalekcyjnych dających możliwość rozwoju, organizacji specjalistycznego wsparcia.

Podnoszenie jakości funkcjonowania rodzinnej pieczy zastępczej	
Działania	Efekt
Prowadzenie poradnictwa i terapii dla dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej	Spśród dzieci przebywających w pieczy zastępczej 11 korzystało z pomocy i wsparcia psychologa. Odbyło się 50 spotkań. Z jednorazowej konsultacji skorzystało 3 dzieci, dwoje dzieci odbyło dwie konsultacje, a pięcioro dzieci spotkało się z psychologiem co najmniej 3 razy. Dzieci umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej miały możliwość korzystania z konsultacji i poradnictwa pedagogicznego, podczas których ze specjalistą omawiane były bieżące problemy i rozterki dzieci. Z konsultacji korzystało 37 dzieci. W wyniku ograniczenia kontaktów społecznych oraz konieczności długotrwałego funkcjonowania w sytuacji kryzysowej spowodowanej pandemią COVID-19 konieczne stało objęcie pomocą

	psychiatryczną dzieci. Sfinansowano udział 10 dzieci w długoterminowej terapii psychiatrycznej.
Zapewnienie badań w kierunku określenia poziomu rozwoju psychofizycznego dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej	W 2023 roku sfinansowano udział 12 dzieci w Terapii Integracji Sensorycznej. W 2023 roku przeprowadzono 3 cykle warsztatów technik efektywnego uczenia się dla grup podzielonych ze względu na wiek dzieci. Każdy cykl składał się z 3 spotkań, co łącznie dało 9 spotkań, w których wzięło udział 16 dzieci. Zajęcia socjoterapeutyczne dla dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej miały na celu nabycie i rozwój umiejętności psychospołecznych, tj. rozpoznawanie swoich emocji, umiejętność rozwiązywania konfliktów, kształtowanie poczucia własnej wartości, prawidłowe pełnienie określonych ról społecznych. W 2023 roku odbyło się 5 spotkań z socjoterapeutą, w których łącznie wzięło udział 19 dzieci. W minionym roku psycholog sporządził 23 diagnozy psychofizyczne (w tym 5 aktualizacji) dzieci i młodzieży pozostających pod opieką rodzin zastępczych. Głównym obszarem diagnozowania był rozwój inteligencji, a także sprawność psychomotoryczna, wybrane elementy osobowości oraz poziom lęku. Badaniom psychofizycznym zostało poddanych: 6 dzieci w wieku 0-3 lat; 13 dzieci w wieku 3-10 lat; 4 dzieci powyżej 10 roku życia.

Podniesienie jakości usług w zakresie pomocy dziecku i rodzinie	
Działania	Efekt
Dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w pieczy zastępczej oraz oceny rodziny zastępczej	Organizator rodzinnej pieczy zastępczej dokonywał oceny sytuacji dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w celu ustalenia aktualnej sytuacji rodzinnej dziecka. Okresowej oceny sytuacji dziecka dokonuje się na posiedzeniu zespołu, na który zapraszani są w szczególności: prowadzący rodzinę zastępczą, pedagogzy i nauczyciele, asystenci rodzin, pracownicy socjalni, przedstawiciele ośrodka adopcyjnego oraz rodzice biologiczni dziecka. W 2023 roku dokonano 204 okresowe oceny sytuacji dziecka.
Przygotowanie, we współpracy z odpowiednio rodziną zastępczą lub prowadzącym rodzinny dom dziecka oraz asystentem rodziny planu pomocy dziecku	Dla każdego dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej zostały sporządzane plany pomocy dziecku. Pracownicy Zespołu ds. rodzinnej pieczy zastępczej w 2023 roku sporządzili 18 nowych planów pomocy dziecku oraz 166 modyfikacji planów wcześniej sporządzonych. Wszystkie plany pomocy oraz modyfikacje były współtworzone przez osoby sprawujące pieczę zastępczą i dzięki ich wytrwałości i zaangażowaniu większość założeń udało się zrealizować.
Dokonywanie oceny rodziny zastępczej	Organizator rodzinnej pieczy zastępczej dokonywał ocen rodziny zastępczej pod względem predyspozycji do pełnienia powierzonej im funkcji oraz jakości wykonywanej pracy. W 2023 roku Organizator rodzinnej pieczy zastępczej dokonał 13 ocen rodzin zastępczych, w tym 11 rodzin zastępczych otrzymało ocenę pozytywną, natomiast 2 otrzymały ocenę warunkowo pozytywną.

Monitorowanie sytuacji dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej	Koordynatorzy realizują swoje zadania poprzez wizyty w terenie, odwiedzają rodziny zastępcze, gdzie prowadzą rozmowy na temat ewentualnie występujących problemów opiekuńczo – wychowawczych, zdrowotnych czy edukacyjnych. Z każdej wizyty w środowisku domowym rodziny zastępczej sporządzana jest informacja z przebiegu wizyty, której treść jest akceptowana przez rodzinę zastępczą. Łącznie wszyscy pracownicy Zespołu ds. rodzinnej pieczy zastępczej w 2023 roku dokonali 428 wizyt w środowisku domowym rodzin zastępczych oraz rodzinnych domów dziecka.
Wsparcie osób pełnoletnich pozostających w pieczy zastępczej	
Działanie	Efekt
Wsparciem pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej, którzy po osiągnięciu pełnoletności postanowili pozostać pod opieką opiekunów zastępczych	Wsparcie polegało na prowadzeniu rozmów motywujących do podejmowania działań związanych z kontynuowaniem edukacji oraz udzielaniu pomocy w pokonywaniu codziennych trudności. Takim wsparciem w 2023 roku było objętych 17 pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej. Z każdym z wychowanków zostały stworzone „karty osoby pełnoletniej”, które w marę potrzeb i sytuacji były modyfikowane. Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej wspólnie z podopiecznymi analizowali Indywidualne Plany Usamodzielniania.

„Program pomocy dziecku i rodzinie Powiatu Nowodworskiego na lata 2022-2026”

„Program pomocy dziecku i rodzinie powiatu nowodworskiego na lata 2022-2026” został zatwierdzony dnia 1 stycznia 2022 roku Uchwałą Nr III/4/2022 Rady Powiatu w Nowym Dworze Gdańskim. Wykonanie uchwały powierzono Zarządowi Powiatu w Nowym Dworze Gdańskim oraz Dyrektorowi PCPR w Nowym Dworze Gdańskim.

Realizacja programu ma na celu sprawne i trafne realizowanie, przez wspólnotę samorządową Powiatu Nowodworskiego, konstytucyjnej zasady udzielania szczególnej pomocy rodzinie.

W celu realizacji „Programu pomocy dziecku i rodzinie Powiatu Nowodworskiego na lata 2022-2026” wyznaczono cztery podstawowe obszary działania:

I. Tworzenie systemu wspierania rodziny i dziecka w ich naturalnym środowisku w sytuacji kryzysowej

Sposób realizacji:

1. Specjalistyczne poradnictwo oferowane przez ośrodki pomocy społecznej oraz POIK będący w strukturze PCPR;
2. Działalność Zespołów Interdyscyplinarnych na terenie każdej gminy wchodzącej w skład Powiatu Nowodworskiego;
3. Rozpowszechnianie informacji dotyczącej działalności POIK oraz oferowanego wsparcia;
4. Rozpowszechnianie informacji dotyczących realizacji „Powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy domowej w Powiecie Nowodworskim na lata 2022-2026”. Rozpowszechnianie broszur informacyjnych dotyczących przeciwdziałania zjawisku przemocy w rodzinie, procedury „Niebieskie Karty” oraz instytucji świadczących pomoc rodzinom dotkniętym zjawiskiem przemocy;
5. Rozpowszechnianie informacji na temat realizacji „Programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie w Powiecie Nowodworskim na lata 2022-2026”. Celem programu jest korygowanie zachowań przemocowych osób stosujących przemoc w rodzinie poprzez pozyskanie umiejętności pozwalających na zmianę zachowań przemocowych i rozwijanie samokontroli oraz właściwego współżycia w rodzinie;
6. Rozpowszechnianie informacji na temat realizacji „Programu psychologiczno – terapeutycznego dla osób stosujących przemoc w rodzinie w Powiecie Nowodworskim na lata 2022-2026”. Program skierowany jest do osób, które wcześniej ukończyły program oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla stosujących przemoc w rodzinie.

Celem programu jest poprawa jakości życia rodzin dotkniętych przemocą, poprzez rozwijanie i utrwalanie kompetencji sprawców przemocy w zakresie komunikacji z osobami najbliższymi, bez stosowania przemocy.

7. Udzielanie porad psychologicznych, prawnych oraz socjalnych dla rodzin z Powiatu Nowodworskiego, między innymi, poradnictwo specjalistyczne w zakresie wypełniania funkcji rodzicielskich, pomoc w przezwyciężaniu trudności związanych z konfliktami w rodzinie. Ponadto poradnictwo prawne w zakresie pomocy w ustaleniu świadczeń alimentacyjnych, czy pozwów rozwodowych;

II. Wspieranie form rodzicielstwa zastępczego

Sposób realizacji:

1. Prowadzenie kampanii promującej ideę rodzicielstwa zastępczego poprzez rozpowszechnianie broszur, ulotek informacyjnych oraz umieszczanie na stronie internetowej informacji o poszukiwaniu kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Ponadto organizowanie projektów dających możliwość nawiązania wzajemnego kontaktu pomiędzy wychowankami i rodzinami zastępczymi oraz promujących rodzicielstwo zastępcze takich jak:
 - a) Z okazji Dna Rodzicielstwa Zastępczego odbył się wyjazd sportowo-rekreacyjny do Costerina Park w Kościerzynie. Był to wyjazd dla opiekunów zastępczych oraz dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej;
 - b) W okresie Świąt Bożego Narodzenia zorganizowano dwudniowe warsztaty rękodzielnicze dla dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. Warsztaty w całości zostały przygotowane przez pracowników Zespołu ds. rodzinnej pieczy zastępczej. Podczas warsztatów dzieci wraz ze swoimi opiekunami tworzyły ozdoby i dekoracje świąteczne;
 - c) Uwieńczeniem rocznej pracy i działalności opiekunów zastępczych było coroczne spotkanie świąteczne w Żuławskim Parku Historycznym. Zaproszeni goście otrzymali upominki oraz wysłuchali koncertu kolęd w wykonaniu dzieci i młodzieży z „Krainy Otwartej Sztuki” w Nowym Dworze Gdańskim.
 - d) W 2023 roku wykonano materiały promujące ideę rodzicielstwa zastępczego m.in. plakaty i ulotki, które zostały rozkolportowane w instytucjach pożytku publicznego, działających na terenie całego powiatu nowodworskiego oraz w kościołach. Ponadto informacje dotyczące poszukiwania kandydatów na rodzinę zastępczą były na bieżąco zamieszczane w mediach społecznościowych oraz na stronie internetowej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Dworze Gdańskim.
2. Organizacja szkoleń podnoszących kompetencje i kwalifikacje rodzin zastępczych i osób prowadzących rodzinne domy dziecka:
 1. „Profesjonalnie o FASD”;
 2. „Jak pomóc sobie i dziecku - regulacja emocjonalna”;

3. „Trener regulacji emocji dziecka”;
 4. „Zdrowie Psychiczne nastolatka z FASD”;
 5. „Dbam o dobro dziecka... Seksualność jest ważna”;
 6. „Strategie radzenia sobie z emocjami”.
3. W 2023 roku Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie kontynuowało realizowanie projektu „Pomorskie Dzieciom”. Uzyskany grant przeznaczyło na pomoc oraz wsparcie w walce z epidemią COVID – 19 oraz jej skutkami dla uczestników projektu tj. dzieci i młodzieży przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej w tym również opuszczających pieczę oraz osoby prowadzące rodziny zastępcze a także rodzinne domy dziecka. Wsparcie otrzymali również pracownicy organizatora rodzinnej pieczy zastępczej pracujący bezpośrednio z rodzinami zastępczymi oraz rodzinnymi domami dziecka poprzez wyposażenie w sprzęt do pracy zdalnej. Ponadto pozyskane środki zostały przeznaczone na realizację następujących działań:
- a) Specjalistyczne poradnictwo rodzinne
 - b) Specjalistyczne wsparcie psychologiczne i psychiatryczne
 - c) Warsztaty edukacyjne
 - d) Bony edukacyjne
 - e) Superwizja dla rodzin zastępczych i prowadzących rodzinne domy dziecka
4. Organizacja i zapewnienie badań psychologicznych rodzinom zastępczym oraz osobom prowadzącym rodzinne domy dziecka;

III. Pomoc dzieciom przebywającym w placówkach opiekuńczo –wychowawczych, rodzinach zastępczych oraz opuszczającym zastępcze formy wychowania.

Sposób realizacji:

1. Wsparcie w tworzeniu Indywidualnego Programu Usamodzielnienia, jego zmian, modyfikacji i oceny końcowej;
2. Udzielanie informacji na temat instytucji pomocowych i zakresu udzielanej pomocy;
3. Udzielanie indywidualnego poradnictwa psychologicznego, prawnego;
4. Udzielanie wsparcia w zakresie interwencji kryzysowej;
5. Udzielanie wsparcia w pozyskaniu mieszkania z zasobów gminy dla wychowanków opuszczających mieszkania treningowe;
6. Udzielanie pomocy w zakresie ubiegania się o pobyt w mieszkaniu treningowym;
7. Wypłata pomocy na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie i zagospodarowanie dla wychowanków opuszczających pieczę zastępczą.
8. Prowadzenie mieszkań treningowych dla usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej.
9. Wsparcie pracownika socjalnego w momencie opuszczenia pieczy zastępczej i wkraczaniu w dorosłość osób zamieszkujących w mieszkaniu treningowym.

10. Wsparcie pracownika socjalnego w złożeniu wniosków celem otrzymania mieszkania z zasobów gminy dla usamodzielnianych wychowanków.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Stegnie w 2023 roku nadal prowadził szeroko rozumianą współpracę z placówkami oświatowymi i kuratorami oraz PCPR, placówkami opieki zdrowotnej oraz Sądem Rejonowym w Malborku i innymi instytucjami zajmującymi się pomocą rodzinie. Według uzyskanych informacji w 2023 roku w GOPS Stegna zatrudniony był 1 asystent rodziny, który objął pomocą i wsparciem 16 rodzin. W ramach podejmowanych działań asystent kontynuował oraz pełnił funkcje wsparcia psychiczno-emocjonalnego, diagnostyczno- monitorującego, opiekuńczego, doradczego, mediacyjnego, wychowawczego, motywująco-aktywizującego do działań rodzin w ich biologicznym środowisku. Zakres zadań asystenta obejmował cztery obszary: bezpośrednią pracę z rodzicami, pracę z dziećmi oraz działania pośrednie realizowane na rzecz dziecka i rodziny oraz organizację własnego warsztatu pracy.

Do działań podejmowanych przez pracowników GOPS w Stegnie niezmiennie należało:

1. Podnoszenie i wzmacnianie kompetencji i umiejętności opiekuńczo - wychowawczych rodziców poprzez stosowaną edukację w zakresie kształtowania prawidłowych postaw rodzicielskich, wspólnym organizowaniu czasu wolnego dla dzieci, stawiania wymagań oraz granic przy zastosowaniu odpowiedniego systemu kar i nagród.;
2. Udzielanie wsparcia i pomocy w rozwiązywaniu bieżących problemów socjalno-bytowych rodzin;
3. Udzielanie pomocy w zakresie rozwiązywania problemów zdrowotnych dzieci i rodziców, poprzez wdrażanie edukacji w zakresie poprawy i ochrony zdrowia, profilaktyka i leczenie COVID-19;
4. Zachęcanie do aktywizacji zawodowej, zdobywania nowych umiejętności kompetencji na rynku pracy oraz podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
5. Zachęcanie rodziców do uczestnictwa w imprezach okolicznościowych swoich dzieci organizowanych na terenie placówek oświatowych, tj. pomoc przy przygotowaniu strojów, pomoc przy nauce ról na przedstawienia itp.;
6. Systematyczna współpraca z nauczycielami, wychowawcami i pedagogami, monitorując na bieżąco postępy w nauce i problemy wychowawcze dzieci;
7. Informowanie osoby niepełnosprawne o przysługujących im prawach i uprawnieniach;
8. Informowanie o pomocy w formie schronienia tymczasowego w placówkach dla osób bezdomnych;
9. Zachęcanie do korzystania z pomocy prawnej, psychologicznej;
10. Motywowanie rodziców i dzieci do zmian postaw życiowych, do korzystania z poradnictwa rodzinnego, do udziału w terapii uzależnień i w szkołach dla rodziców, doskonalących umiejętności wychowawcze itp.;

Na terenie gminy Stegna w celu organizacji czasu wolnego dzieciom i młodzieży w ramach projektu „Stop wykluczeniu!-Rozwój usług społecznych na terenie Gminy Stegna” funkcjonowały trzy placówki wsparcia dziennego „Klub Emp@tia”, znajdujące się w miejscowościach: Tujsk, Nowotna oraz Bronowo, których celem było przede wszystkim zapewnienie opieki wychowawczej, pokonywanie trudności szkolnych, rozwijanie zainteresowań i uzdolnień wychowanków. W placówkach zajęcia odbywały się zgodnie z programem, a formy pracy i zajęć są następujące: pomoc w odrabianiu prac domowych, głośne czytanie literatury dziecięcej, zajęcia plastyczno- techniczne, gry stolikowe, łamigłówki i układanki, ćwiczenia relaksacyjne, zabawy ruchowe, prace porządkowe i dekoracyjne oraz pogadanki na tematy interesujące i poruszane przez dzieci. W 2023 roku z tej formy pomocy skorzystało łącznie 69 dzieci.

.W dniach 26-29.01.2023 r. zorganizowano wyjazd na zimowisko dla dzieci z placówek do miejscowości Strzelinko. W hotelowym obiekcie dzieci mogły korzystać z basenów, placu zabaw. Uczestniczyły w spotkaniach animacyjnych, podczas których grały w gry planszowe, karty i brały udział w licznych konkursach. Zwiedziły Ustkę, a w niej kompleks niemieckich bunkrów tzw. Bunkry Bluchera, zobaczyły zoo i fokarium.

Z okazji Dnia Dziecka dzieci wyjechały na jednodniową wycieczkę do Gdyni. Zwiedziły port i mogły wejść na pokład okrętów „Błyskawica” i „Dar Pomorza”, gdzie zapoznały się z ich wyposażeniem i historią. Zwiedzano Oceanarium. Ponadto, dzieci udały się do Multikina na seans filmowy „Super Mario Bros-Film”.

Oferta GOPS Stegna dla dzieci obfitowała w wszelakie atrakcje. Była bardzo ciekawa, interesująca podzielona zgodnie z harmonogramem miesięcznym kalendarza, tematycznie w nawiązaniu do wydarzeń przypadających w roku, w nawiązaniu do istotnych świąt obyczajowych, o charakterze religijnym lub narodowościowym, czy w kontekście uroków pór roku. Nie sposób w niniejszym dokumencie strategicznym odnieść się do wszystkich zorganizowanych przedsięwzięć, spotkań, warsztatów, spacerów i zabaw w plenerze, festynów, czy wycieczek poza miejsce zamieszkania, wyjazdów do kina, teatru i na obozy. Każda bowiem wymieniona forma działań podjętych na rzecz dzieci była szeroko rozumianym wieloaspektowym wsparciem i stwarzała okazję do integracji społecznej.

Poza wymienionymi formami pomocy GOPS w Steganie obejmował podopiecznych pracą socjalną i pomocą psychologiczną kierowaną do osób zgłaszających problemy. Ponadto, dzięki współpracy z PUP w Nowym Dworze Gdańskim aktywizowano osoby bezrobotne oraz niepełnosprawne do podjęcia zatrudnienia, informowano ich o przysługujących im prawach oraz form wsparcia. Udzielano pomocy finansowej oraz pomocy rzeczowej w formie paczek żywnościowych.

W 2023 roku GOPS w Sztutowie realizował zadania ujęte w wieloletnich programach, a znajdujące się w niniejszym dokumencie strategicznym z zakresu wspierania rodziny. Program, o którym mowa to „Gminny Program wspierania rodziny w Gminie Sztutowo na lata 2022 2024”.

Działania, tak jak w roku ubiegłym podejmowane przez pracowników socjalnych koncentrowały się przede wszystkim na diagnozowaniu i analizowaniu sytuacji rodzin z problemami opiekuńczo - wychowawczymi, ustalaniu przyczyn występującego w nich kryzysu. Udzielana pomoc miała na celu zabezpieczenie podstawowych potrzeb rodziny oraz wzmocnienie jej w wypełnianych przez nią funkcjach: opiekuńczej, wychowawczej, ekonomicznej, socjalizacyjnej i kulturowej. Działania podejmowane były przez pracowników socjalnych oraz asystenta rodziny przy współpracy i zaangażowaniu przedstawicieli placówek oświatowych, służby zdrowia, Policji oraz instytucji, działających na rzecz rodziny (kuratorzy rodzinni i społeczni, GKRPA, ZI, PCPR).

W 2023 roku na terenie gminy Sztutowo umieszczono w pieczy zastępczej 1 dziecko, które przebywa w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego. Ogółem gmina Sztutowo ponosi koszty utrzymania 5 dzieci, przebywających w pieczy zastępczej. Czworo przebywało w instytucjonalnej formie pieczy zastępczej, tj. placówce opiekuńczo-wychowawczej zaś jedno dziecko przebywało w rodzinnej formie pieczy zastępczej. Całkowity koszt jaki poniesiono na powyższy cel wyniósł w okresie sprawozdawczym **94.124,46 zł**.

Pracownicy socjalni i asystent rodziny GOPS w Sztutowie uczestniczył w spotkaniach, dotyczących oceny sytuacji dzieci przebywających w pieczy zastępczej lub udzielał na wniosek PCPR pisemnych informacji w powyższym zakresie.

Ponadto, pracownicy socjalni oraz asystent rodziny prowadzili monitoring w środowisku dotyczącym nadzoru nad realizacją praw i obowiązków opiekuna tymczasowego dla obywateli Ukrainy według postanowienia sądowego. Na terenie gminy Sztutowo nie funkcjonowały placówki wsparcia dziennego. Funkcjonowały natomiast 4 świetlice opiekuńczo- wychowawcze prowadzone przez Urząd Gminy w Sztutowie, a finansowane z budżetu gminy i Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Asystent rodziny współpracował łącznie z 6 rodzinami, w których przebywało 14 dzieci. Praca skoncentrowana była przede wszystkim na poszukiwaniu rozwiązań trudnej sytuacji życiowej rodzin, podnoszenie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodzin czy prowadzenia gospodarstwa domowego.

W celu zapewnienia prawidłowego funkcjonowania dziecka w środowisku było wsparcie materialne, m.in. w postaci stypendiów i posiłków dla dzieci i młodzieży w przedszkolu i szkole oraz innych świadczeń finansowych z pomocy społecznej. W 2023 r. GOPS Sztutowo przyznał pomoc materialną w postaci stypendiów 11 uczniom, opłacił posiłki dla 49 dzieci z 22 rodzin z terenu gminy Sztutowo. Ponadto, 15 dzieci wyjechało na kolonie letnie do górskiej miejscowości Lesko, zorganizowane przez Kuratorium Oświaty w Gdańsku dla dzieci z terenów wiejskich.

„Powiatowy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Powiecie Nowodworskim na lata 2022-2026”

„Powiatowy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Powiecie Nowodworskim na lata 2022-2026” został zatwierdzony dnia 31 stycznia 2022 roku Uchwałą Nr III/7/2022 Rady Powiatu w Nowym Dworze Gdańskim.

Głównym celem programu jest zwiększenie skuteczności działań prowadzonych na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w Powiecie Nowodworskim.

W programie zostały uwzględnione działania z zakresu profilaktyki skierowanej do środowiska lokalnego, pomocy ze strony specjalistów, a także podnoszenie kwalifikacji pracowników w zakresie przeciwdziałania przemocy. Działania zawarte w programie wyznaczają cele szczegółowe:

1. Zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
2. Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób doznających przemocy w rodzinie.
3. Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.
4. Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.

W 2023 roku były podejmowane różne działania o charakterze profilaktycznym, m.in.:

Cel szczegółowy 1. Zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

1. Rozpowszechnianie ulotek i broszurek informacyjnych na terenie Powiatu Nowodworskiego, dotyczących przeciwdziałania przemocy domowej, procedury „Niebieskie Karty” oraz instytucji, które świadczą pomoc osobom dotkniętym zjawiskiem przemocy;
2. Rozpowszechnianie informacji o występowaniu przemocy domowej oraz przeciwdziałaniu zjawisku przemocy na Facebooku i na stronie PCPR;
3. Rozpowszechnianie informacji na temat działalności POIK na Facebooku i na stronie internetowej PCPR;
4. Członkostwo pracownika socjalnego POIK w ZI w Nowym Dworze Gdańskim;
5. Zacieśnienie współpracy pomiędzy instytucjami udzielającymi wsparcia osobom uwięzonym w przemoc poprzez udział pracownika socjalnego POIK w posiedzeniach grup diagnostyczno-pomocowych, które mają na celu realizację indywidualnych planów pomocy i monitoringu sytuacji rodzin, u których doszło do przemocy.

Cel szczegółowy 2. Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób doznających przemocy w rodzinie:

1. Zapewnienie schronienia osobom doświadczającym przemocy domowej poprzez zapewnienie miejsc hostelowych w POIK w Nowym Dworze Gdańskim. Oferowana pomoc polega na udostępnieniu całodobowego schronienia oraz zapewnieniu potrzeb socjalno-bytowych przez okres do 72 godzin. W roku sprawozdawczym 2023 – 3 osoby z terenu Powiatu Nowodworskiego skorzystały z możliwości schronienia w hostelu. Była to 1 kobieta i 2 dzieci;
2. Zapewnienie pomocy specjalistycznej: psychologicznej, prawnej i socjalnej osobom doświadczającym przemocy domowej. W 2023 roku z porad specjalistów POIK w Nowym Dworze Gdańskim jednorazowo skorzystały **170** osób, a łączna liczba konsultacji wyniosła **358**;
3. Prowadzenie konsultacji telefonicznych przez specjalistów POIK;
4. Informowanie osób doświadczających przemocy o ich prawach i możliwościach uzyskiwania pomocy przez pracowników PCPR oraz POIK.

Cel szczegółowy 3. Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie:

1. Rozpowszechnianie informacji na temat możliwości uczestnictwa w *Programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową w Powiecie Nowodworskim na rok 2023* na stronie internetowej PCPR oraz w mediach społecznościowych;
2. Realizacja *Programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową w Powiecie Nowodworskim na rok 2023*. W roku 2023 osiem osób zostało skierowanych przez ośrodki pomocy społecznej do Powiatowego Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Nowym Dworze Gdańskim celem wzięcia udziału w programie;
3. Wzajemna komunikacja przedstawicieli instytucji, zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej, dotycząca kierowania oraz kwalifikacji osób stosujących przemoc do udziału w programie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych.

Cel szczegółowy 4. Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług:

W 2023 roku pracownicy jednostek organizacyjnych, działających na terenie Powiatu w zakresie przeciwdziałania przemocy uczestniczyli w wielu szkoleniach i warsztatach w formie on-line, m.in.:

1. *Najnowsze zmiany w systemie przeciwdziałania przemocy;*

2. *Ochrona osób doznających przemocy w rodzinie w świetle prawa z uwzględnieniem perspektywy prawnej i psychologicznej;*
3. *Oddziaływania na osoby stosujące przemoc w rodzinie w świetle uwarunkowań prawno-karnych z uwzględnieniem perspektywy psychologicznej;*
4. *Realizacja procedury „Niebieskiej Karty” w świetle znowelizowanych przepisów;*
5. *15 ogólnopolska konferencja Ostrożnie – Dziecko! Profilaktyka krzywdzenia małych dzieci.*

„Program oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową w Powiecie Nowodworskim na rok 2023”

Realizowany w 2023 r. *Program oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową w Powiecie Nowodworskim na rok 2023*, to program interwencyjny, który ma na celu realizację działań psychoedukacyjnych ukierunkowanych na zmianę zachowań osób stosujących przemoc, a także ich edukację. Realizatorem *Programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową w Powiecie Nowodworskim na rok 2023* było Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Dworze Gdańskim oraz leżący w jego strukturach Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Nowym Dworze Gdańskim. Podstawa merytoryczna oraz założenia programu zostały oparte na programie terapeutyczno-edukacyjnym „Partner”. Głównym założeniem oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc domową jest zapewnienie bezpieczeństwa, osobom doznającym przemocy domowej ze strony osób najbliższych, poprzez pracę z osobami przemoc tę stosującymi, ukierunkowaną na zmianę ich krzywdzących postaw i zachowań. Zajęcia prowadzone są w formule otwartej, tzn. spotkania odbywają się regularnie, nieprzerwanie, tematy edukacyjne realizowane są cyklicznie, a w trakcie trwania programu mogą odchodzić uczestnicy (którzy zrealizowali wymóg minimum 75% uczestnictwa w spotkaniach) oraz dołączają nowi członkowie.

W 2023 roku, po zmianach ustawowych, 8 osób zgłosiło się do uczestnictwa w programie. Ww. osoby uczestniczyły wyłącznie we wstępnych konsultacjach do programu. Żadna osoba nie ukończyła programu.

„Program psychologiczno - terapeutyczny dla osób stosujących przemoc w rodzinie w Powiecie Nowodworskim na lata 2022-2026”

„Program psychologiczno - terapeutyczny dla osób stosujących przemoc w rodzinie w Powiecie Nowodworskim na lata 2022-2026” został zatwierdzony dnia 31 stycznia 2022 roku Uchwałą Nr III/5/2022 Rady Powiatu w Nowym Dworze Gdańskim.

Realizacja oddziaływań psychologiczno- terapeutycznych wobec osób stosujących przemoc domową ma na celu zwiększenie skuteczności podejmowanych działań wobec osób stosujących przemoc domową, poprzez oddziaływania psychologiczno-terapeutyczne. Do celów szczegółowych należy zaliczyć:

1. Zmianę wzorców zachowań oraz postaw;
2. Zmianę sposobu myślenia, własnych przekonań, stereotypów utrudniających budowanie relacji partnerskich;
3. Odpowiedzialność za własne uczucia i zachowania;
4. Rozwijanie umiejętności komunikacyjnych;
5. Nabywanie i doskonalenie umiejętności wychowawczych;
6. Zdobywanie lub poszerzanie przez uczestników wiedzy i umiejętności powstrzymywania się od zachowań przemocowych;
7. Utrwalanie wyuczonych pozytywnych zmian u osób, które ukończyły Program Korekcyjno-Edukacyjny;
8. Kształtowanie umiejętności psychospołecznych (asertywność, rozpoznawanie i wyrażanie emocji, radzenie sobie w trudnych sytuacjach, np. konfliktowych);
9. Rozwijanie zdolności samoakceptacji;
10. Poszerzanie samoświadomości, zwłaszcza w kontekście własnych zasobów oraz ograniczeń i negatywnych stereotypów funkcjonowania w relacjach rodzinnych;
11. Uwrażliwienie, odkrywanie empatii i wzmacnianie zachowań prospołecznych.

„Program psychologiczno - terapeutyczny dla osób stosujących przemoc w rodzinie w Powiecie Nowodworskim na lata 2022-2026” zmierza do zmiany wzorców zachowań osób stosujących przemoc domową i stanowił uzupełnienie „Programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową Powiecie Nowodworskim na rok 2023”, stąd też miał być on realizowany w odniesieniu do tych osób stosujących przemoc, których zostanie wykazana konieczność realizacji pogłębionych działań terapeutycznych lub psychologicznych, a uczestnictwo w programie korekcyjno-edukacyjnym okazało się niewystarczającą formą oddziaływań. Adresatami oddziaływań są osoby, które wyrażą gotowość do osobistej, pogłębionej pracy psychologiczno-terapeutycznej w obszarze zmiany postaw i zachowań w relacjach z bliskimi.

W roku 2023 program psychologiczno-terapeutyczny nie był realizowany z uwagi na brak chęci uczestniczenia w cyklu programowym.

„Program działań na rzecz osób niepełnosprawnych w Powiecie Nowodworskim na lata 2016-2026”

W dniu 29 marca 2016 r. Uchwałą Nr XVI/107/2016 Rady Powiatu w Nowym Dworze Gdańskim zatwierdzono „Program działań na rzecz osób niepełnosprawnych w Powiecie Nowodworskim na lata 2016-2026”.

Celem głównym programu jest wyrównanie szans i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych w Powiecie Nowodworskim. W ramach celów strategicznych w 2023 roku podejmowano liczne działania, których realizacja została przedstawiona poniżej.

Cel strategiczny 1

Podjęcie działań na rzecz integracji środowiska lokalnego z osobami niepełnosprawnymi i ich rodzinami

Kierunki działań:

1. Współpraca między instytucjami samorządowymi i wspieranie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych;
2. Podejmowanie inicjatyw przez organizacje pozarządowe działające na rzecz integracji osób niepełnosprawnych w organizacji wspólnych imprez kulturalnych, sportowych, rekreacyjnych, festynów, pikników;
3. Wspieranie i promowanie działalności klubów seniora;
4. Propagowanie zatrudnienia asystenta osoby niepełnosprawnej;
5. Dążenie do integracji osób niepełnosprawnych z dziećmi młodzieżą szkolną osobami pełno sprawnymi – likwidacja barier komunikacyjnych, zwalczanie dyskryminacji osób starszych i niepełnosprawnych;
6. Promowanie idei wolontariatu na rzecz pomocy osobom niepełnosprawnym;
7. Likwidacja barier architektonicznych, w szczególności w obiektach pożytku publicznego a także dostosowanie infrastruktury technicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych;
8. Podnoszenie świadomości społecznej na temat funkcjonowania i problemów osób niepełnosprawnych poprzez akcje i kampanie społeczne;
9. Podejmowanie działań zmierzających do rozwoju pracy socjalnej na rzecz integracji osób niepełnosprawnych ze środowiskiem lokalnym;
10. Inicjowanie tworzenia ośrodków wsparcia – Środowiskowego Domu Samopomocy, Dziennego Domu Pobytu, Centrum Integracji Społecznej oraz Klubu Integracji Społecznej.

L.p.	Działania
1.	Koło Powiatowe PZN w Nowym Dworze Gdańskim powstało w 1976 r., obejmuje swoją działalnością mieszkańców z terenu powiatu nowodworskiego. Jako stowarzyszenie prowadzi swoje działania w oparciu o Statut Polskiego Związku Niewidomych, uchwalony na Nadzwyczajnym Krajowym Zjeździe Delegatów PZN w Warszawie, zarejestrowanym w Sądzie Rejonowym dla m. stołecznego Warszawy. Koło zrzesza ogółem 40 członków, z czego 20 to osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności a 20 osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, 2 osoby to członkowie nadzwyczajni współpracujący przy realizacji zadań Koła Powiatowego. W Kole jest 20 kobiet i 20 mężczyzn. Połowę grupy stanowią członkowie, którzy osiągnęli wiek 65 lat, natomiast pozostała grupa jest w wieku 22-64 lata. Wszyscy członkowie posiadają orzeczony stopień niepełnosprawności z dysfunkcją narządu wzroku. Są osoby posiadające współistniejące choroby, tj.: cukrzyca, choroby narządu ruchu, choroby neurologiczne, układu krążenia i inne. Podstawowym źródłem dochodu Koła są renty inwalidzkie, emerytury i renty socjalne. Kołem kieruje Zarząd w składzie czteroosobowym wybrany na Walnym Zebraniu Koła w czerwcu 2023 r. Członkowie Zarządu są wolontariuszami zaangażowanymi od wielu lat w pracy społecznej, wybierani są na czteroletnią kadencję, udzielają wsparcia Członkom Związku, pomagają w rozwiązywaniu problemów i zaspokajaniu potrzeb osobom, które o taką pomoc się zwracają. W 2023 roku odbyło się 7 posiedzeń, na których podjęto 6 uchwał dotyczących działalności Koła. Problematyka posiedzeń Zarządu Koła to: przygotowanie dokumentacji w sprawie przyjęcia członków; omawianie rocznych sprawozdań; zapoznanie się z regulaminami dotyczącymi działalności Koła; analizowanie stanu zadłużenia członków z tytułu niezapłaconych składek; przygotowanie wniosków o odznaczenia i wyróżnienia dla najaktywniejszych członków Koła; organizowanie spotkań i imprez integracyjnych dla członków PZN z udziałem władz lokalnych i przedstawicieli organizacji współpracujących; zapoznawanie się z ważniejszymi informacjami oraz korespondencji Zarządu Okręgu i władz lokalnych; podejmowanie uchwał dotyczących działalności Koła i członków Koła. Nadrzędnym celem osób pracujących społecznie na rzecz Koła jest: udzielanie informacji na temat ulg i uprawnień osobom z dysfunkcją wzroku; informowanie nowoprzyjętych członków do Związku Niewidomych o działalności Koła i Okręgu Pomorskiego PZN; przeprowadzenie pierwszego szkolenia; kierowanie na specjalistyczne szkolenia organizowane przez Okręg Pomorski we Wdzydzach Kiszewskich, w Ośrodku Rehabilitacji i Szkolenia w Bydgoszczy, itp.; zapoznanie członków ze sprzętem ułatwiającym codzienne funkcjonowanie osób niewidomych i słabowidzących; zaopatrywanie członków w specjalistyczny sprzęt ułatwiający funkcjonowanie m.in.: białe laski, zegarki mówiące, igły zatrzaskowe, lupy powiększające, czujniki do poziomu cieczy, glukometry, ciśnieniomierze mówiące, termometry, itp.; organizowanie spotkań

	integracyjnych. Realizując powyższe zadania w roku 2023 - 4 osoby uczestniczyły w tygodniowych szkoleniach we Wdzydzech Kiszewskich; 2 osoby zostały przeszkolone w zakresie obsługi komputera oraz w zakresie posługiwania się komórką telefoniczną, która posiada oprogramowanie dla osób niewidomych (szkolenie indywidualne); prowadzone były indywidualne szkolenia w miejscu zamieszkania członka obejmujące naukę samodzielnego funkcjonowania w tym naukę orientacji w przestrzeni oraz czynności dnia i samoobsługi. Członkowie PNZ, którzy brali udział w szkoleniach organizowanych przez Europejskie Fundusze Unijne, po odbyciu stażu znalazły zatrudnienie na stanowiskach dla nich przystosowanych. Do realizacji powyższych celów organizowane są spotkania członków Związku z udziałem przedstawicieli władz samorządowych, instytucji, fundacji i organizacji współpracujących. Zarząd Koła PZN w roku 2023 wraz z wolontariuszami zorganizował spotkania integracyjne: - „Piknik na wesoło” wspólne biesiadowanie przy ognisku i grillu w miejscowości Żelichowo, w którym uczestniczyło 25 osób; - „Międzynarodowy Dzień Białej Laski” – jest to święto dla osób niedowidzących i niewidomych, podczas którego przypominają zdrowej części społeczeństwa, że istnieją, że chcą żyć tak jak wszyscy inni obywatele kraju i świata, bez ograniczeń. W spotkaniu uczestniczyły 44 osoby, byli to członkowie wraz z przewodnikami, przedstawiciele władz samorządowych, instytucji i organizacji współpracujących. Dla wszystkich przygotowany był poczęstunek i upominki. Uroczystą oprawę zapewnił młodzieżowy zespół należący do Studio Muzycznego pod przewodnictwem Pani Marty Kozakiewicz. - „Wigilia” - uroczystość wigilijno– opłatkowa odbyła się z zachowaniem tradycji Bożonarodzeniowych, wspólne świętowanie i kolędowanie członków wraz z przewodnikami oraz zaproszonymi gośćmi: przedstawiciele władz samorządowych i instytucji współpracujących. Z koncertem kolędowym wystąpił Zespół wokalny - muzyczny KOS pod przewodnictwem Pana Tomasza Stroynowskiego działający przy ŻOK. Uczestnicy Wigilii kolędownali przy wspólnym stole, każdy otrzymał świąteczny upominek. Ogółem udział wzięło 50 osób , w tym 30 osób z niepełnosprawnościami i 4 przewodników. Zorganizowanie spotkań było możliwe dzięki dotacjom ze Starostwa Powiatowego, Urzędu Miejskiego, PCPR, Oddziału Pomorskiego PZN, darowizn od sponsorów oraz 1% OPP a także dzięki pracy wolontariuszy. Zarząd Koła PZN urzęduje w każdy czwartek od godz. 9.00-12.00 w budynku Szkoły Podstawowej Nr 1 przy ul. 3-go Maja 7.
2.	Nowodworski Oddział PZERI na koniec roku 2023 liczył 711 członków, z czego około 28% to osoby z niepełnosprawnością. W ramach Oddziału Rejonowego funkcjonuje 5 kół terenowych w: Ostaszewie, Drewnicy, Stegnie, Sztutowie i Krynicy Morskiej. Celem działalności PZERI jest przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i marginalizowanie Seniorów w środowisku. Zmiany demograficzne i stale starzejące się społeczeństwo to

	wyzwanie dla powyższej organizacji, aby tworzyć warunki do aktywizacji i integracji społecznej osób starszych. Członkowie aktywizowani są m.in. poprzez: organizację wycieczek turystyczno-krajoznawczych, imprez integracyjnych, wyjazdów do kina, teatru czy filharmonii i wiele innych. W ten sposób PZERiI przyczynia się do: integracji z lokalnym środowiskiem, poprawy aktywności fizycznej czy też wzbogacenia wiedzy na temat zwiedzanych regionów naszego kraju czy innych państw. Ponadto, systematycznie odbywają się zajęcia gimnastyki relaksacyjnej (2-3 razy w tygodniu). W roku 2023 zorganizowano wiele imprez integracyjno - kulturalnych m.in.: - 8 spotkań/imprez integracyjnych, w tym: Bal karnawałowy; Powitanie lata w Osłonce; Dzień Seniora w Nowym Dworze Gdańskim, Stegnie, Sztutowie, Krynicy Morskiej i Ostaszewie oraz Bal Andrzejkowy. Uczestniczyło w nich ogółem 957 osób; - 5 wycieczek turystyczno-krajoznawczych, w tym: wycieczka na Lubelszczyznę i Roztocze, wycieczka na Podlasie, do Szczecina, do Berlina i Meklemburgii, do Włoch i do Gruzji. Wzięło w nich udział 248 osób - 4 wycieczki jednodniowe do: Będmina i Lubiany, Stoczek Warmiński i Świętej Lipki, Gietrzwałdu i Olsztynka oraz do Osieka (wyprawa na grzyby połączona z piknikiem) . Udział wzięły 124 osoby. - koncerty: A. Koryckiego i D. Żukowskiej w Filharmonii w Gdańsku, A. Seweryna, koncert „Krakowskie klimaty”, - spektakle: „Skrzypek na dachu”, „Prawda i fanatyk”. W koncertach i spektaklach wzięło udział 218 osób. Szacuje się, że w zorganizowanych formach w roku 2023 wzięło udział około 1650 Seniorów, w tym osoby z niepełnosprawnością. Ponadto w każdy czwartek w Żuławskim Ośrodku Kultury odbywają się spotkania Seniorów, średnio bierze w nich udział około 15 osób. Wiele z tych form działalności jest możliwe dzięki wsparciu samorządów gminnych, samorządu powiatowego, PCPR oraz darom rzeczowym i finansowym osób fizycznych i firm prywatnych, a także opłatom uczestników. Łączny koszt w/w przedsięwzięć wyniósł blisko 532.000 zł.
3.	Uczniowie Liceum Ogólnokształcące im. Ziemi Żuławskiej w Nowym Dworze Gdańskim, w ramach działalności Samorządu Uczniowskiego, współpracują z zakładem Opiekuńczo – Leczniczym w Nowym Dworze Gdańskim. Młodzież przedstawiła bożonarodzeniowe jasełka, śpiewała kolędy oraz czytała seniorom dzieła literackie. Poprzez organizację zajęć integracyjno – adaptacyjnych szkoła dąży do integracji uczniów niepełnosprawnych z rówieśnikami z klasy. Wspólny udział w akcji „Światowy dzień tolerancji” organizowany na terenie szkoły pozwala na kształtowanie postawy szacunku, zrozumienia i empatii dla osób z niepełnosprawnością oraz wzajemną integrację wszystkich uczniów.
4.	Powiat Nowodworski w 2021 roku pozyskał środki finansowe i podpisał umowę na inwestycje pn.: „Przebudowa budynku Starostwa Powiatowego w Nowym Dworze

	Gdańskim w celu uzyskania nowych funkcjonalności i rewitalizacji przestrzeni miejskiej” w ramach zadania w systemie „zaprojektuj i wybuduj”. Zakres prac obejmował m.in.: wykonanie szybu windy wraz montażem urządzenia a także wykonanie toalety w piwnicy i na parterze (obie przystosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością). Planowany termin zakończenia 2024 rok.
4.	M-GOPS w Nowym Dworze Gdańskim w roku 2023 na rzecz osób starszych i osób z niepełnosprawnością realizował następujące działania: - program pn. „Asystent osoby niepełnosprawnej” – edycja 2023, program finansowany ze środków Solidarnościowego Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych. Celem Programu jest wprowadzenie usługi asystenta jako formy ogólnodostępnego wsparcia dla osób z niepełnosprawnością posiadających orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności. Założenia programowe umożliwiły m.in.: skorzystania z pomocy asystenta przy wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym; ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz stymulowanie osoby z niepełnosprawnością do podejmowania aktywności i umożliwienie realizowania prawa do niezależnego życia; przeciwdziałanie dyskryminacji ze względu na niepełnosprawność a także wykluczeniu społecznemu osób z niepełnosprawnościami. W 2023 roku w ramach programu objęto wsparciem 28 osób z niepełnosprawnością. Usługi były realizowane przez 14 asystentów osobistych zatrudnionych w M-GOPS w ramach umowy zlecenia na świadczenie asystencji osobistej. Gmina otrzymała dotację w kwocie 294.222 zł.
5.	Na terenie powiatu nowodworskiego remontowane są nawierzchnie chodników, jednocześnie wykonywane są obniżenia krawężników przy przejściach dla pieszych, co ułatwia osobom z niepełnosprawnością sprawniejsze poruszanie się.
6.	Na terenie miasta Krynica Morska większość obiektów użyteczności publicznej jest dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnością.
7.	Budynek Urzędu Gminy w Sztutowie dostosowany jest do obsługi osób z niepełnosprawnością. Posiada podjazd dla wózków inwalidzkich, w związku z tym osoby z niepełnosprawnością obsługiwane są przez pracowników Urzędu Gminy jak i również przez pracowników GOPS na parterze budynku Urzędu Gminy.
8.	W budynkach WTZ na bieżąco likwidowane są bariery architektoniczne oraz znoszone są bariery w komunikowaniu się zgodnie z indywidualnymi potrzebami osób z niepełnosprawnością.

Cel strategiczny 2

Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych

Kierunki działań:

1. Wspieranie osób niepełnosprawnych w ramach zadań powiatu finansowanych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych poprzez dofinansowanie:
 - a) uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych;
 - b) zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze;
 - c) likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami;
 - d) usług tłumacza języka migowego, tłumacza – przewodnika;
 - e) sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych;
2. Wdrażanie i realizacja programów na rzecz wyrównywania szans osób niepełnosprawnych, ze środków pozyskiwanych m.in. z PFRON, UE;
3. Prowadzenie wsparcia specjalistycznego, w tym: psychologicznego, prawnego i socjalnego dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin;
4. Promowanie i wspieranie działalności warsztatów terapii zajęciowej na terenie Powiatu Nowodworskiego.

L.p.	Działania
1.	PCPR w Nowym Dworze Gdańskim dofinansowuje ze środków PFRON uczestnictwo w turnusie rehabilitacyjnym dla osób z niepełnosprawnością oraz ich opiekunów. W roku 2023 liczba ubiegających się o dofinansowanie do uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym ogółem wynosiła 223 osoby (w tym 54 opiekunów). Wypłacono dofinansowanie dla 186 osób (w tym 44 opiekunów) na łączną kwotę 264.137 zł, z czego: dla 164 osób dorosłych (w tym 33 opiekunów) na kwotę 235.321 zł oraz dla 22 dzieci i młodzieży do 18 r.ż. (w tym 11 opiekunów) na kwotę 36.973,00 zł. W siedzibie PCPR w Nowym Dworze Gdańskim udostępniano osobom indywidualnym zgromadzone oferty i rejestr ośrodków uprawnionych do organizowania turnusów rehabilitacyjnych z udziałem dofinansowania z PFRON. Przedstawiano możliwości skorzystania z tej formy rehabilitacji, udzielano indywidualnej pomocy uczestnikom w kompletowaniu wniosków o przyznanie dofinansowania. Na bieżąco współpracowano z organizatorami turnusów w zakresie prawidłowego rozliczenia się z przekazanego dofinansowania (na podstawie faktury lub innego dokumentu potwierdzającego zakup usługi przez osobę z niepełnosprawnością).
2.	Do PCPR ramach dofinansowania ze środków PFRON do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego zostały złożone 3 wnioski na łączną kwotę 6.272 zł. Zawarto 3 umowy na kwotę 6.200 zł. Dofinansowano zakup: zestaw do terapii sensorycznej (1), bieżnia (1)

	oraz rower rehabilitacyjny stacjonarny (1). Wszystkie umowy zostały zrealizowane i rozliczone. Natomiast w ramach dofinansowania do przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych - wypłacono środki finansowe PFRON w wysokości 315.300 zł, z czego: 239.963 zł dla niepełnosprawnych osób dorosłych (233 wnioski) oraz 75.337 zł dla niepełnosprawnych dzieci i młodzież do 24 do młodzież (48 wnioski). W ramach powyższego zadania wpłynęło 281 wniosków od osób indywidualnych na kwotę 427.165 zł.
3.	PCPR w Nowym Dworze Gdańskim realizuje zadanie dotyczące likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się w związku z indywidualnymi potrzebami osób z niepełnosprawnością, które finansowane jest ze środków PFRON. W ramach likwidacji wyżej wymienionych barier zostały złożone 22 wnioski na łączną kwotę 225.680 zł. Zawarto 19 umów na łączną kwotę 98.170 zł, w tym: 9 umów na likwidację barier architektonicznych na kwotę 70.000 zł (przystosowanie łazienki do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, podnośnik kąpielowo-transportowy mocowany do ściany) oraz 5 umów na likwidację barier technicznych na kwotę 12.510 zł (łóżka rehabilitacyjne o napędzie elektrycznym, podnośnik wannowy, rower trójkołowy) a także 3 umowy na likwidację barier w komunikowaniu się na kwotę 7.960 zł (laptopy, tablet wraz z Mówikiem, zestaw komputerowy) Zrealizowanych i rozliczonych zostało 17 umów na łączną kwotę 90.470 zł. Celem likwidacji barier architektonicznych i technicznych jest umożliwienie osobie niepełnosprawnej samodzielnego korzystania z urządzeń, ciągów komunikacyjnych, swobodnego poruszania się itp. W zależności od rodzaju niepełnosprawności oraz indywidualnych potrzeb wybierane są sposoby likwidacji istniejących utrudnień. Natomiast likwidacja barier w komunikowaniu pozwoli osobom z niepełnosprawnością na sprawniejsze porozumiewanie się, a także uczestniczenie w życiu społecznym. Maksymalne dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych wynosi do 95 % kwoty zadania i nie może przekroczyć piętnastokrotnego przeciętnego wynagrodzenia.
4.	Do PCPR w ramach zadania - Sport, kultura, rekreacja i turystyka osób niepełnosprawnych – zostały złożone 3 wnioski (2 - PZN oraz PZERiE) na łączną kwotę 6.360 zł. Do realizacji przyjęto wszystkie wnioski, na które przeznaczono kwotę w łącznej wysokości 6.360 zł. W ramach dofinansowania PZN zorganizował Międzynarodowy Dzień Białej Laski oraz „Wigilię”, natomiast PZERiE zorganizował „Dzień Seniora”. We wszystkich uroczystościach uczestniczyło 111 osób z niepełnosprawnością.
5.	W 2023 roku, podobnie jak w latach wcześniejszych Powiat Nowodworski realizował pilotażowy program „Aktywny samorząd” finansowany ze środków PFRON. W ramach powyższego programu została zawarta umowa, na podstawie której Powiat Nowodworski otrzymał 250.789,33 zł, w tym bezpośrednio 235.482,96 zł na realizację powyższego

	programu. Realizacją programu zajmuje się PCPR. Głównym celem programu jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo osób z niepełnosprawnością w życiu, społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji. Do PCPR w Nowym Dworze Gdańskim wpłynęło 39 wniosków na łączną sumę 287.116,54 zł. Zawartych zostało 38 umów na łączną kwotę 227.561,85 zł, w tym: - w ramach „Modułu I” – 17 umów na łączną kwotę 152.790,10 zł; - w ramach „Modułu II” – 21 umów na łączną kwotę 74.771,75 zł. Osoby niepełnosprawne w roku 2023 w ramach powyższego programu otrzymały dofinansowanie Moduł I: A1 – pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu (1), B1 – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 r.ż.) lub do osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności z dysfunkcją narządu wzroku lub obu kończyn górnych (4), B3 – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania, adresowana do osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności z dysfunkcją narządu wzroku (3), C1 – pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym (3), C4 - pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne (co najmniej na III poziomie jakości) (1); C5 – pomoc w zakupie skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego (1), D – pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej (dziecka przebywającego w żłobku lub przedszkolu albo pod inną tego typu opieką) (3) a także Moduł II pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym (15).
6.	Powiat Nowodworski cyklicznie od wielu lat przystępuje do programu pn. „Program wyrównywania różnic między regionami III” ogłoszonego przez PFRON. Celem strategicznym programu jest wyrównanie szans oraz zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do rehabilitacji zawodowej i społecznej ze szczególnym uwzględnieniem osób zamieszkujących regiony słabiej rozwinięte gospodarczo i społecznie. W 2023 r. złożono do PFRON Oddział Pomorski w Gdańsku wystąpienie na 6 projektów (obszar B - 3 projekty, obszar F – 2 projekty oraz obszar D – 1 projekt). Wszystkie projekty zostały przyjęte do realizacji i podpisana została umowa pomiędzy PFRON Oddział Pomorski w Gdańsku a Powiatem Nowodworskim. Pozyskano dofinansowanie na złożone projekty na łączną kwotę 763 010,06 zł. Na podstawie zawartej umowy z PFRON, podpisane zostały trzy umowy pomiędzy Powiatem Nowodworskim a: 1. Gminą Stegna – obszar B nazwa projektów: 1) „Intymnie bez barier”- Szkoła Podstawowa im. Na Bursztynowym Szlaku

	w Mikoszewie – 64 032,25 zł (przystosowanie pomieszczeń higieniczno – sanitarnych) 2) „Przestrzeń dostępnej szkoły” – Zespół Szkół – Szkoła Podstawowa im. I Brygady Pancerniej im. Bohaterów Westerplatte w Stegnie – 96 809,20 zł (przystosowanie ciągów komunikacyjnych, stolarka drzwiowa) 3) „Bezpieczna droga przedszkolaka w przyszłość” - Zespół Szkół – Przedszkole Publiczne w Stegnie – 127 604,81 zł (modernizacja dojścia do budynku) 2. Stowarzyszeniem „Sprawi Inaczej” w Nowym Dworze Gdańskim – obszar D i F nazwa projektów: 1) „Mobilni Niepełnosprawni” – 135 000 zł (zakup mikrobusu) 2) „Remont WTZ przy Stowarzyszeniu Sprawi Inaczej” – 179 999,80 zł (dostosowanie pomieszczeń higieniczno- sanitarnych) 3. Stowarzyszeniem Przyjaciół Niepełnosprawnych „DAR” w Jantarze – obszar F nazwa projektu: 1) „Remont WTZ w Jantarze – etap III” – 159 564 zł (dostosowanie pomieszczeń higieniczno- sanitarnych, remont pracowni i holu) Powyższe umowy są w trakcie realizacji.
7.	POIK zapewnia osobom z niepełnosprawnością pomoc psychologa, prawnika oraz pracownika socjalnego.
8.	Na terenie powiatu nowodworskiego swoje siedziby mają trzy warsztaty terapii zajęciowej, w których uczestniczy 66 osób z niepełnosprawnościami. Na ich działalność i funkcjonowanie przekazano ze środków PFRON 1.709.136 zł oraz 189.904 zł środków Powiatu Nowodworskiego. Warsztaty powstały przy Stowarzyszeniach: - WTZ w Nowym Dworze Gdańskim - Stowarzyszenie „Sprawni Inaczej” w Nowym Dworze Gdańskim - WTZ w Marzęcinie – Stowarzyszenie dla Osób Niepełnosprawnych „Pomocna Dłoń” w Marzęcinie, - WTZ w Jantarze – Stowarzyszenie Przyjaciół Niepełnosprawnych „DAR” w Jantarze. WTZ to wyodrębniona organizacyjnie i finansowo placówka, która stwarza osobom z niepełnosprawnościami niezdolnym do podjęcia pracy zawodowej możliwość udziału w rehabilitacji zawodowej i społecznej poprzez terapię zajęciową zmierzającą do ogólnego rozwoju i poprawy sprawności każdego uczestnika, niezbędną do samodzielnego i aktywnego życia w środowisku na miarę jego potrzeb i możliwości. Do uczestnictwa w terapii w ramach warsztatów terapii zajęciowej przyjmowane są osoby, które w orzeczeniu Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności mają wskazanie do rehabilitacji w warunkach warsztatu terapii zajęciowej. Realizacja terapii zajęciowej prowadzona w warsztacie terapii zajęciowej odbywa się między innymi poprzez: ogólne usprawnianie; rozwijanie umiejętności, w tym wykonywania czynności życia codziennego oraz zaradności osobistej, przy zastosowaniu

różnych technik terapii zajęciowej; przygotowanie do życia w środowisku społecznym, w szczególności poprzez rozwój umiejętności planowania i komunikowania się, dokonywania wyborów, decydowania o swoich sprawach oraz rozwój innych umiejętności niezbędnych w niezależnym życiu, a także poprawę kondycji psychicznej i fizycznej; rozwijanie psychofizycznych sprawności niezbędnych w pracy; rozwijanie podstawowych oraz specjalistycznych umiejętności zawodowych, umożliwiających podjęcie pracy w zakładzie aktywności zawodowej lub innej pracy zarobkowej, albo szkolenia zawodowego.

Nadmienić należy, że każdy z uczestników realizuje indywidualny program rehabilitacji i terapii, który jest tworzony i weryfikowany na podstawie zgromadzonych dokumentów, wywiadów środowiskowych, obserwacji, działań i zachowań w warsztacie.

WTZ jest placówką pobytu dziennego. Czas trwania zajęć dla uczestników wynosi 7 godzin dziennie od poniedziałku do piątku (35 godzin tygodniowo). Uczestnicy warsztatów dowożeni są busami zakupionymi przez Stowarzyszenia prowadzące warsztaty terapii zajęciowej, w ramach programu PFRON pn. „Program wyrównywania różnic między regionami III”.

W WTZ w Nowym Dworze Gdańskim przebywa 21 uczestników. Zajęcia terapeutyczne odbywają się w czterech pracowniach tj.: gospodarstwa domowego, plastyczna, włókienniczo – komputerowa oraz papieru czerpanego i przygotowania zawodowego.

W WTZ w Marzęcinie przebywa 20 uczestników. Zajęcia terapeutyczne odbywają się w czterech pracowniach: dziewiarsko – plastyczna, ogrodniczo – artystyczna, stolarsko – malarska, gospodarstwa domowego. Natomiast w WTZ w Jantarze jest 25 uczestników. Zajęcia terapeutyczne odbywają się w czterech pracowniach: stolarska, plastyczno – komputerowa, rękodzieła oraz ogrodnicza. Formą zajęć w warsztatach są m.in.; biblioterapia, kinezyterapia, artreterapia, ergoterapia, socjoterapia, muzykoterapia, silwoterapia, ludoterapia, kulturoterapia, rehabilitacja ruchowa, terapia pedagogiczna i zajęcia plastyczne.

Ważnym aspektem rehabilitacji jest trening ekonomiczny. Wielu uczestników WTZ po raz pierwszy otrzymuje własne pieniądze, traktując je jako samodzielnie zarobione. Rada Programowa warsztatu ustala miesięczną wysokość kwoty jaką otrzymuje uczestnik, który ma prawo wydać tę kwotę wedle swoich potrzeb. Celem treningu ekonomicznego jest m.in: opanowanie umiejętności określania podstawowych potrzeb związanych z wydatkowaniem środków materialnych, odróżnianie nominałów banknotów od bilonu, poznanie podstawowych operacji matematycznych pozwalających na odliczanie reszty czy też sumowanie wydatków oraz prawidłowa umiejętność zachowania się w sklepie oraz werbalizacji potrzeb.

Uczestnicy warsztatów w ramach integracji ze środowiskiem biorą czynny udział w różnego rodzaju imprezach i wyjazdach integracyjnych, m.in.: „Dzień Matki”; „Dzień Ojca”; „Dzień Kobiet i Dzień Chłopaka; Dzień Mężczyzny; Dzień Zespołu Downa; zabawa Walentynkowa; zabawa Andrzejkowa; bale karnawałowe; kilkudniowa wycieczka

do Człuchowa (Marzęcino); wycieczka do MINI ZOO oraz do Mausz (Jantar); wycieczka do ZOO w Gdańsku (Nowy Dwór Gdański); wyjazdy nad morze; wyjazdy do lasu; zabawy ruchowe i relaksacyjne na powietrzu i wiele innych. Każdego roku uczestnicy warsztatów przygotowują i uroczyście obchodzą Święta Wielkanocne oraz Święta Bożonarodzeniowe. Biorą również czynny udział w Powiatowej Wigilii odbywającej się przed budynkiem Starostwa i ŻOK. Wszystkie warsztaty biorą udział w licznych wystawach i kiermaszach, podczas których sprzedawane są wyroby wykonane przez uczestników. Dochód ze sprzedaży przeznaczany jest m.in.: na wycieczki, wyjazdy do kina, imprezy integracyjne itp. Udział w takich przedsięwzięciach szeroko promuje sport, rekreację, kulturę i turystykę wśród osób niepełnosprawnych, jak i osób pełnosprawnych. Kontakty z opiekunami uczestników warsztatów odbywały się poprzez rozmowy indywidualne i telefoniczne, korespondencję, wizyty w domu rodzinnym uczestnika. Pracownicy warsztatów starają się pomagać w rozwiązywaniu codziennych problemów życiowych. Wszystkie stowarzyszenia, przy których funkcjonują warsztaty terapii zajęciowej, współpracują ze sobą oraz innymi organizacjami pozarządowymi, lokalnymi instytucjami, służbą zdrowia i oświatą w zakresie rehabilitacji, opieki medycznej, pedagogicznej oraz przyuczenia do zawodu. W ramach podnoszenia kwalifikacji zawodowych kadra warsztatów z Nowego Dworu Gdańskiego uczestniczyła w szkoleniach m.in.: „Diagnoza uczestnika oraz tworzenie indywidualnego planu postępowania wspierająco – aktywizującego”; „Klient agresywny – obrona postępowania w sytuacjach zagrożenia”; „Nawiązanie i rozwiązanie stosunku pracy” (wibenaria); „Dokumentacja pracownicza po zmianach w Kodeksie Pracy” (wibenaria); „Okresowe szkolenie BHP dla osób kierujących pracownikami”. Każdy z warsztatów na bieżąco, w miarę swoich możliwości poprawia stan techniczny budynku oraz dba o jego wygląd estetyczny a także pracowni, w których odbywają się zajęcia terapeutyczne. W WTZ w Jantarze w ramach programu pn. „Program wyrównywania różnic między regionami III” wyremontowano trzy pracownie warsztatowe tj.: stolarnię, pracownię plastyczno plastyczno – komputerową, rękodzieło oraz biuro warsztatu, naprawiono także część dachu.
--

Cel strategiczny 3

Rehabilitacja zawodowa osób niepełnosprawnych

Kierunki działań:

1. Prowadzenie i finansowanie szkoleń i przekwalifikowań stosownie do potrzeb osób niepełnosprawnych w celu podniesienia kwalifikacji oraz podjęcia zatrudnienia;
2. Przystosowanie i tworzenie nowych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych;
3. Organizacja staży zawodowych u pracodawcy celem zdobycia doświadczenia zawodowego;
4. Kierowanie osób niepełnosprawnych do wykonywania prac interwencyjnych, robót

- publicznych oraz prac społecznie użytecznych na rzecz gminy;
5. Wsparcie finansowe dla osób niepełnosprawnych rozpoczynających działalność gospodarczą;
 6. Promowanie wśród pracodawców informacji o preferencyjnych warunkach zatrudnienia osób niepełnosprawnych;
 7. Wspieranie organizacji pozarządowych w zakresie aktywizowania zawodowego osób niepełnosprawnych;
 8. Prowadzenie doradztwa i poradnictwa zawodowego;
 9. Wspieranie oraz zachęcanie do powstawania podmiotów ekonomii społecznej – spółdzielni socjalnych zatrudniających osoby niepełnosprawne, Zakładów Aktywności Zawodowej;
 10. Udział Powiatu w programach na rzecz aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych.

L.p.	Działania
1.	Powiatowy Urząd Pracy w Nowym Dworze Gdańskim w roku 2023 realizował na rzecz osób bezrobotnych znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy, w tym osób z orzeczoną stopniem niepełnosprawności następujące programy i projekty: 1. Program Regionalny Województwa Pomorskiego pn. <i>Praca dla Pomorza</i> skierowany do osób w szczególności z obszarów wiejskich, osób w wieku 30-50 lat, osób o niedopasowanych kompetencjach i kwalifikacjach zawodowych. W ramach programu zaktywizowano 78 osób (w tym 5 osób z orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności) <u>Formy wsparcia:</u> - szkolenia indywidualne pod zapewnienie zatrudnienia – 6 osób, - staże zawodowe na okres 6 m-cy – 6 osób, - prace interwencyjne – 4 osoby, - zwrot kosztów dojazdu do pracy z miejsca zamieszkania do miejsca zatrudnienia – 62 osoby. 2. Program Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027 (EFS+) pt. „Nowe perspektywy – nowe możliwości” Oś Priorytetowa 5 Działanie 5.2 Rynek pracy – projekty powiatowych urzędów pracy, skierowany do 90 osób (w tym 4 osoby z orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności) osoby znajdujące się w trudnej sytuacji na rynku pracy tj. - osoby młode w wieku 18-29 lat, - osoby w wieku 55 lat i starsze, - osoby o niskich kwalifikacjach, - osoby z niepełnosprawnościami, - kobiety, - osoby sprawujące opiekę nad dziećmi, osobami z niepełnosprawnościami czy osobami potrzebującymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu. <u>Formy wsparcia:</u>

- szkolenia indywidualne pod zapewnienie zatrudnienia – 20 osób, - bony szkoleniowe – 3 osoby, - bony na zasiedlenie – 1 osoba - refundacje dla pracodawców na stworzenie nowych miejsc pracy – 7 osób, - staże zawodowe organizowane u pracodawcy na okres 6 m-cy – 36 osób, - prace interwencyjne na okres 6 m-cy – 14 osób, - jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej – 9 osób. W projekcie wzięło udział 90 osób, w tym 4 osoby z orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności. 3. Program aktywizacji zawodowej bezrobotnych w regionach wysokiego bezrobocia ze środków Rezerwy Funduszu Pracy, w ramach którego zaktywizowano 77 osób (w tym 3 osoby ze stopniem niepełnosprawności) Formy wsparcia: - szkolenia indywidualne pod zapewnienie zatrudnienia – 6 osób, - staże zawodowe na okres 6 m-cy – 5 osób, - dotacje na podjęcie działalności gospodarczej – 1 osoba, - refundacje dla pracodawców na stworzenie nowych miejsc pracy – 2 osoby, - zwrot kosztów dojazdu do pracy z miejsca zamieszkania do miejsca zatrudnienia – 63 osoby. W końcu II półrocza 2023 roku wpłynęło od pracodawców 10 ofert pracy (na 10 wolnych miejsc pracy) skierowanych do osób z niepełnosprawnością. Ogółem w 2023 roku 17 osób bezrobotne z niepełnosprawnością podjęło zatrudnienie, natomiast w ramach aktywnych form wsparcia zaktywizowanych zostało 12 osób z orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności ze środków pozyskanych na ww. programy.
--

Cel strategiczny 4

Wyrównywanie szans w zakresie edukacji osób niepełnosprawnych

Kierunki działań:

1. Wspieranie rozwoju dzieci z niepełnosprawnością poprzez terapię pedagogiczną, psychologiczną i logopedyczną;
2. Udzielanie kompleksowej pomocy dzieciom niepełnosprawnym i ich rodzinom w ramach zajęć wczesnego wspomagania rozwoju dziecka;
3. Wspieranie niepełnosprawnej młodzieży w podejmowaniu decyzji edukacyjno – zawodowych;
4. Zapewnienie dzieciom i młodzieży niepełnosprawnej dostępu do edukacji na wszystkich szczeblach nauczania;
5. Wspieranie niepełnosprawnej młodzieży i osób dorosłych w podejmowaniu edukacji na poziomie wyższym;
6. Wspieranie działań z zakresie integracji, wyrównywania szans życiowych

- i przeciwdziałanie dyskryminacji dzieci i młodzieży niepełnosprawnej;
7. Szkolenie kadry pedagogicznej z zakresie pracy z osobami niepełnosprawnymi.

L.p.	Działania
1.	PPP w Nowym Dworze Gdańskim w roku szkolnym 2022/2023 wykonała ogólnie 1851 badań diagnostycznych (były to badania psychologiczne, pedagogiczne, logopedyczne oraz przesiewowe). Poradnia wydała 196 orzeczeń z różnym rodzajem dysfunkcji i niepełnosprawności (m.in.: niepełnosprawność intelektualna w stopniu lekkim, umiarkowanym i znacznym, autyzm(+Asparger), niepełnosprawność ruchowa (+ afazja ruchowa), niepełnosprawność sprzężona, wczesne wspomaganie, słabe słyszenie, słabe widzenie). PPP prowadziła działalność doradczo – wspierającą polegającą na konsultacjach na wniosek rodzica w PPP (259 osób) oraz poradach wspomagających rozwiązanie problemu zarówno dla rodziców, nauczycieli oraz pracowników instytucji PPP oraz w terenie (1834 osób). Łącznie wzięło udział 2093 osób. Tematami konsultacji i porad były m.in.: różne formy kształcenia, zachowania atypowe, dziecko jękające się, tiki, depresja, lęk separacyjny, opóźniony rozwój, ukierunkowanie pracy terapeutycznej, samookaleczania, trudności z koncentracją uwagi, zaburzenia emocjonalne w pandemii, zagrożenie niedostosowaniem społecznym, procedury orzeczeń, mutyzm wybiórczy, słabe słyszenie, wady wymowy, afazja i wiele innych. Niejednokrotnie po udzielonej konsultacji/poradzie kierujemy dzieci do innych specjalistycznych poradni, lekarzy czy innych instytucji pomocowych. PPP dla dzieci, rodziców i nauczycieli na terenie poradni organizowała terapię oraz zajęcia m.in.: zajęcia korekcyjno-kompensacyjne/terapia pedagogiczna (12 osób), terapia logopedyczna (65 osób), terapia psychologiczna 79 osoby), spotkania z rodzicami dzieci objętych terapią logopedyczną (65 osób), spotkania z rodzicami dzieci objętych terapią pedagogiczną (12 osób), spotkania z rodzicami uczniów objętych terapią psychologiczną (101 osób), sieć pedagogów i psychologów szkolnych (18 osób), oraz inne (Interwencja kryzysowa (2), Zdolni z Pomorza (13 osoby).Terapią oraz zajęciami ogółem objętych zostało 367 osób. PPP prowadziła zajęcia oraz warsztaty na terenie innych placówek oświaty m.in.: dla dzieci i uczniów, w których udział wzięło 1209 dzieci – Programy m.in: (Głoski szeregu syczącego, Głoski szeregu szumiącego, Logopedia na wesoło); Warsztaty edukacyjno – profilaktyczne m.in.: (Depresja dzieci i młodzieży, Porażka – jak sobie z nią poradzić, Akceptacja i szacunek, Łamanie norm społecznych – konsekwencje, Zdolni z Pomorza). Ponadto PPP organizowała wykłady, warsztaty a także prelekcje na różne tematy dla rodziców (135 osób) i nauczycieli oraz pedagogów (43 osoby). Współpraca z różnymi instytucjami m.in.: PCPR, kuratorzy, lekarze specjaliści – onkolog, psychiatra, MGOPS Nowy Dwór Gdański, GOPS Stegna, Urząd Marszałkowski.

2.	Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy im. Ireny Sendlerowej w Nowym Dworze Gdańskim od roku 2017 jest realizatorem rządowego Programu kompleksowego wsparcia rodzin pn. „Za życiem” w zakresie zapewnienia realizacji zadań wiodącego ośrodka koordynacyjno-opiekuńczego na obszarze powiatu - priorytet II "Wczesne wspomaganie rozwoju dziecka i jego rodziny", zadanie 2.4 "Wieloaspektowa i kompleksowa pomoc niepełnosprawnemu dziecku w okresie od 0. roku życia do rozpoczęcia nauki w szkole oraz jego rodzinie". Pierwsza edycja realizowana była w latach 2017-2021, obecna rozpoczęła się w 2022 a kończy się w grudniu 2026 r. W ramach programu organizowane są zajęcia wczesnego wspomagania rozwoju dziecka oraz zakupione zostały pomoce dydaktyczne. W roku 2023 wsparciem zostało objętych 19 dzieci (w tym dzieci do 3 r.ż.), z którymi 10 specjalistów przepracowało 452 godziny. Głównym celem pracy z dziećmi było m.in.: zapewnienie dziecku z niepełnosprawnością dostępu do aktywnej pomocy ze strony państwa (służby zdrowia, pomocy społecznej, oświaty), a jego rodzicom fachowej
	informacji dotyczącej ich dziecka oraz jego problemów rozwojowych (w perspektywie diagnoza funkcjonalna) oraz fachowej opieki i wsparcia w procesach rehabilitacji i rewalidacji oraz pomocy w życiu codziennym - w formie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka, jako interdyscyplinarnego podejścia, umożliwiającego objęcie specjalistyczną opieką dziecka oraz jego rodziny, od chwili rozpoznania pierwszych niepokojących symptomów zaburzeń. Dzieci uczestniczyły w następujących zajęciach: z logopedą (6 godz.)- (w tym: neurologopeda, surdologopeda), z pedagogiem (45 godz.)- (w tym: oligofrenopadagogiem, surdopedagogiem), Integracji sensorycznej (19 godz.), rehabilitacji ruchowej (22 godz.), zajęć terapii ręki (10 godz.), Tomatisa i innych zajęć słuchowych (195 godz.), komunikacji alternatywnej (63 godz.), dogoterapii (2 godz.), Metoda dobrego startu (2 godz.), arte terapii – plastykoterapii (28 godz.), Terapii Snoezelen (60 godz.). W ramach programu prowadzone było poradnictwo dla rodziców, z którymi przepracowano 48 godzin.
3.	Powiat Nowodworski otrzymał dofinansowanie w kwocie 1.502.375 zł na utworzenie Ośrodka Wsparcia i Testów (OWiT), który powstał w ramach programu PFRON „Centra informacyjno-doradcze dla osób z niepełnosprawnością”. OWiT został uruchomiony w październiku 2021 realizowany jest w SOSW im. Ireny Sendlerowej w Nowym Dworze Gdańskim. Otrzymane środki przeznaczono m.in. na zakup specjalistycznego sprzętu dla osób z niepełnosprawnościami w celu ich testowania w warunkach domowych oraz na szkolenia i warsztaty dla personelu zaangażowanego w realizację projektu. Projekt jest realizowany od listopada 2021 i potrwa do 31 grudnia 2024 roku. W ramach zadań OWiT świadczone są kompleksowe usługi informacyjne i doradcze dla wszystkich zainteresowanych osób z niepełnosprawnością oraz ich otoczenia, a także usługi eksperckie mające na celu optymalne zaopatrzenie osób z niepełnosprawnością w technologie asystujące, w tym bezpłatne wypożyczanie i testowanie sprzętu, urządzeń

	oraz oprogramowań ułatwiających osobom z niepełnosprawnością i ich otoczeniu codzienne życie. W OWiT wsparcie uzyskują osoby z różnymi rodzajami niepełnosprawności (wzrok, słuch, mowa, ruch) oraz osoby posiadające skierowanie PFRON na udzielenie wsparcia. W roku 2023 wsparcie uzyskało 78 osób z niepełnosprawnością i 26 opiekunów w zakresie porad, instruktażu, szkoleń, testowania i wypożyczenia urządzeń, 113 osób przetestowało sprzęt natomiast 81 osób wypożyczyło specjalistyczny sprzęt.
4.	W SOSW im. Ireny Sendlerowej w Nowym Dworze Gdańskim w roku 2022 utworzono Specjalistyczne Centrum Wspierające Edukację Włączającą (SCWEW) w ramach grantu pn.: „Pilotażowe wdrożenie modelu Specjalistycznych Centrów Wspierających Edukację Włączającą (SCWEW)”. Projekt był realizowany do 30 czerwca 2023 r. Głównym zadaniem SCWEW jest udzielanie wsparcia przedszkolom i szkołom ogólnodostępnym w zakresie doskonalenia kompetencji kadry i zapewnienia wszystkim dzieciom/uczniom możliwości pełnego rozwoju, z wykorzystaniem oferty edukacyjnej na każdym etapie kształcenia, uwzględniającej ich indywidualne potrzeby i możliwości. W ramach projektu wsparciem zostało objętych 7 placówek oświatowych z powiatu nowodworskiego i malborskiego, w tym: Zespół Szkół w Nowym Dworze Gdańskim, Liceum Ogólnokształcące im. Ziemi Żuławskiej w Nowym Dworze Gdańskim, Szkoła Podstawowa w Lubieszewie, Zespół Szkolno — Przedszkolny w Kmiecinnie, Zespół Szkolno — Przedszkolny w Marzęcinie, Zespół Szkół w Stegnie, Szkoła Podstawowa im. ks. Jana Twardowskiego w Kończewicach. Nauczyciele z powyższych placówek otrzymują wsparcie w postaci spotkań z ekspertami, szkoleń, dostępu do wypożyczalni specjalistycznego sprzętu, konsultacji eksperckich, superwizji koleżeńskich, sieci współpracy. W okresie od 1 stycznia do 30 czerwca 2023 r. zespół SCWEW przeprowadził: - 14 rad szkoleniowych mających na celu podniesienie kompetencji pracowników przedszkoli/szkół - 21 godzin konsultacji indywidualnych dla dyrektorów/koordynatorów szkół objętych wsparciem, - 7 obserwacji wspierających dla szkół, - 28 konsultacji eksperckich indywidualnych i grupowych, - 7 modelowych zajęć dla szkół objętych wsparciem, - 7 działań doradczo — szkoleniowych w zakresie podniesienia kompetencji pracowników szkół w zakresie podejmowania działań interwencyjnych, - 28 spotkań dot. wsparcia specjalistycznego dla rodziców i dzieci/uczniów, - 7 ewaluacji w placówkach objętych wsparciem (diagnoza). „Szkoła to jedność w różnorodności” – pod takim hasłem 31 maja 2023 r. w Żuławskim Ośrodku Kultury w Nowym Dworze Gdańskim odbyła się konferencja podsumowująca dwuletnią działalność SCWEW w Nowym Dworze Gdańskim. W konferencji uczestniczyli dyrektorzy i pracownicy szkół, przedszkoli, poradni psychologiczno-

	pedagogicznych, Ośrodków Doskonalenia Zawodowego z Gdańska, Elbląga i Słupska, przedstawiciele SOSW z terenu województwa pomorskiego, dyrektorzy oraz pracownicy jednostek organizacyjnych Powiatu jak również przedstawiciele SCWEW z innych województw. Głównym celem spotkania była prezentacja utworzonego przez Powiat Nowodworski Specjalistycznego Centrum Wspierającego Edukację Włączającą (SCWEW) oraz upowszechnianie idei edukacji włączającej.
5.	Fundacja „Wróć” w Jantarze w roku 2023 kontynuowała prowadzoną od wielu lat działalność na rzecz mieszkańców niepełnosprawnych z powiatu nowodworskiego. Szczególne miejsce w tych działaniach stanowiła działalność Ośrodka Rehabilitacyjno Edukacyjno Wychowawczego w Jezierniku. Przebiega ona w sposób systematyczny, konsekwentny. Działalność placówki jest realizowana oraz modyfikowana stosownie do potrzeb uczestników oraz możliwości wynikających z dostępu do nowoczesnych technologii oraz metod rehabilitacyjnych i terapeutycznych. Do powołanej od 2008 roku placówki uczęszcza prawie trzydzieścioro osób, głównie w stanach głębokiej niepełnosprawności sprzężonej. Ośrodek skupia specjalistów z zakresu oligofrenopedagogiki, pedagogiki specjalnej, rehabilitacji i specjalistycznych terapii (mikropolarizacji, C-Eye, Tomatisa itp.). Podnoszą oni systematycznie swoje kwalifikacje, dzięki czemu pomimo ogromnego zróżnicowania potrzeb, placówka zapewnia zindywidualizowane wsparcie dla każdego uczestnika. Dla każdego z uczestników opracowano indywidualny program terapeutyczny, indywidualny program zajęć, uwzględniający wyniki diagnozy opracowanej przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną, badania lekarzy specjalistów, informacje od rodziców/ opiekunów prawnych. Ponadto zespół terapeutyczny placówki dla każdego uczestnika, w każdym roku szkolnym opracowuje okresowe oceny funkcjonowania, oceny efektywności udzielonego wsparcia psychologiczno-pedagogicznego, oceny z zachowania, oceny efektywności porozumiewania się. Program rewalidacyjny, wychowawczy oraz edukacyjny placówki, w okresie od stycznia do grudnia – z wyłączeniem wakacji letnich – z wyłączeniem wakacji letnich. Fundacja realizuje programy ogłaszane przez PFRON, są to m.in.. „Zamiast murów-mosty”, „Mnie więcej”, „Balustrady i poręcze”, „Więcej mnie”, „Rehabilitacja 25 plus”. Programy te obejmowały m.in. Rehabilitację funkcjonalną, Trening aktywnego wypoczynku z elementami ekoterapii i technik relaksu, Trening higieny i zdrowego żywienia, Terapię społeczno – kulturową, Terapię komunikacji i porozumiewania się, Terapie poznawcze i rozwoju społecznego, Terapie wodne i techniki relaksacyjne, Terapie wad postawy i chodu. Fundacja zapewnia dowozy do placówki na wszystkie realizowane przez Fundację zajęcia.

Cel strategiczny 5

Zwiększenie dostępności w zakresie rehabilitacji leczniczej i usprawniającej

Kierunki działań:

1. Edukacja zdrowotna i propagowanie zdrowego stylu życia;
2. Zwiększenie dostępności do rehabilitacji stacjonarnej poprzez zwiększenie miejsc wczesnej i późnej rehabilitacji w jednostkach ochrony zdrowia;
3. Rozwój wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego;
4. Zwiększenie dostępu do usług opiekuńczych i pielęgnacyjnych dla osób niepełnosprawnych (dom pomocy społecznej, zakład opiekuńczo – leczniczy itp.);
5. Wspieranie rehabilitacji prowadzonej przez organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych;
6. Rozwój usług opiekuńczych, specjalistycznych i teleopieki w miejscu zamieszkania osób niepełnosprawnych;
7. Wspieranie programów rehabilitacji medycznej.

L.p.	Działania
1.	PCPR udostępnia nieodpłatnie używany sprzęt rehabilitacyjny osobom niepełnosprawnym który składowany jest w WTZ w Nowym Dworze Gdańskim. W wypożyczalni znajdują się: wózki inwalidzkie, chodziki, balkoniki, kule.
2.	Fundacja „WRÓĆ” w Jantarze na terenie OREW w Jezierniku prowadzi odpłatnie wypożyczalnię sprzętu rehabilitacyjnego. W zasobach wypożyczalni znajdują się m.in.: łóżka rehabilitacyjne z automatycznym sterowaniem, materace przeciwodleżynowe, koncentratory tlenu, wózki inwalidzkie, artroskop itp. Wypożyczony sprzęt dowożony jest do wypożyczającego przez Fundację a także odbierany po uzyskaniu informacji, że sprzęt jest już niepotrzebny.
3.	Gmina Ostaszewo dąży do stworzenia optymalnych warunków do życia dla osób starszych i osób z niepełnosprawnością, jednak dostępność niektórych usług możliwa jest wyłącznie w większych miastach. Osoby starsze mają możliwość skorzystania z podstawowej formy opieki zdrowotnej, którą zapewnia lokalny Ośrodek Zdrowia. W miarę dobre połączenia komunikacyjne pozwalają na uzyskanie specjalistycznej opieki medycznej w sąsiednich nieopodal położonych miastach. GOPS w Ostaszewie udziela pomocy finansowej osobom starszym w tym także osobom z niepełnosprawnością w formie: zasiłku celowego, zasiłku celowego specjalnego, zasiłku stałego, zasiłku pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego a także świadczenia pielęgnacyjnego. Wykwalifikowana pielęgniarka neuropsychiatryczna oraz opiekunki domowe, zatrudnione w GOPS świadczyły pomoc na rzecz osób starszych i osób z niepełnosprawnością w formie usług opiekuńczych, specjalistycznych usług

	opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi. W 2023 roku z usług opiekuńczych korzystało 12 osób, natomiast ze specjalistycznych usług opiekuńczych 9 osób. Pracownicy socjalni ośrodka na bieżąco monitorują sytuację osób z niepełnosprawnościami poprzez wizyty środowiskowe, rozmowy telefoniczne a gdy sytuacja tego wymaga udzielają wsparcia finansowego w formie zasiłków celowych, specjalnych zasiłków celowych lub żywności z Banku Żywności w Elblągu. W 2023 roku z powodu niepełnosprawności udzielono pomocy w formie finansowej oraz pracy socjalnej łącznie 62 rodzinom. GOPS w Ostaszewie realizował Program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej – edycja 2023 oraz „Opieka wytchnieniowa – edycja 2023” – objętych zostało 7 osób z niepełnosprawnością.
4.	GOPS w Sztutowie realizował wypłaty świadczeń rodzinnych dotyczących wsparcia osób z niepełnosprawnością tj.: dodatki do świadczenia rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji, zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy, zasiłek dla opiekuna a także wypłaty świadczeń z pomocy społecznej tj.: zasiłek stały, zasiłek okresowy. W rejestrach GOPS znajduje się 138 osób z niepełnosprawnościami, w tym: 144 osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności, 27 osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności oraz 73 dzieci z orzeczoną niepełnosprawnością. Z osobami z niepełnosprawnością prowadzona jest ciągła praca socjalna. Na terenie Gminy Sztutowo od roku 2014 działa system Telefonicznej Opieki Domowej PCO (Teleopieka). Zapewnia on szybki dostęp do pomocy medycznej dla osób z grupy podwyższonego ryzyka, w tym osób niepełnosprawnych zamieszkałych na terenie gminy. W roku 2023 z tej formy pomocy skorzystało 6 osób. Koszty związane z tym przedsięwzięciem tj. koszty opłaty abonamentu i dzierżawa aparatów telefonicznych dla osób korzystających z tej formy pomocy ponosi w całości Gmina Sztutowo. GOPS w Sztutowie realizował Program „Opieka wytchnieniowa – edycja 2023”, której celem głównym jest wsparcie członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad osobami zależnymi poprzez możliwość uzyskania doraźnej, krótkotrwałej przerwy w sprawowaniu opieki oraz podniesienia swoich umiejętności i wiedzy w zakresie opieki nad tymi osobami. Z tej usługi skorzystało 8 osób (opiekunów osób z niepełnosprawnością).
5.	GOPS w Stegnie udziela wsparcia osobom niepełnosprawnym w postaci: finansowej, usług opiekuńczych, pracy socjalnej, pomoc psychologa, prawnika. GOPS w Stegnie częściowo finansował usługi opiekuńcze ze środków unijnych dzięki realizacji projektu „STOP WYKLUCZENIU! – rozwój usług społecznych na terenie gminy Stegna”, który jest skierowany do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Z powyższego projektu finansowane były również usługi rehabilitacyjne – skorzystało 12 osób. Na terenie gminy Stegna był realizowany Program „Opieka Wytchnieniowa – edycja

	2023” poprzez świadczenie usług opiekuńczych lub pobytu całodobowego - z tej formy pomocy skorzystała 1 osoba. GOPS dążąc do podwyższenia bezpieczeństwa i jakości życia mieszkańców, przystąpił do Programu Korpus Wsparcia Seniora, co umożliwiło dostęp do systemu teleopieki. W 2023 r. mieszkańcy gminy korzystali z urządzeń najnowszej generacji Polskie Centrum Opieki, które umożliwiały pozostanie w swoim środowisku seniorom, osobom mieszkającym samotnie i wymagającym wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, bez konieczności przeprowadzenia się do placówki opiekuńczej. Usługi monitoringu przez wyspecjalizowane centrum teleopieki, gdzie w systemie całodobowym odbywa się odbiór alertów z opaski telemedycznej i udzielenie odpowiedniego wsparcia (teleporada, kontakt z opiekunem, wezwanie odpowiednich służb ratunkowych). Urządzenia wyposażone były w: przycisk SOS oznaczony alfabetem Braille’a- natychmiastowe powiadomienie o zagrożeniu życia, zdrowia i bezpieczeństwa; detektor upadku- automatyczna informacja o wykryciu upadku przesyłana do opiekuna / Ratownika; lokalizację GPS i aGPS użytkownika- identyfikacja obszaru przebywania w momencie naciśnięcia przycisku SOS lub upadku; komunikaty głosowe- informowanie użytkownika o naciśnięciu przycisku SOS, wykryciu upadku, o konieczności zażycia leków oraz o uruchomieniu, naładowaniu i rozładowaniu opaski; czujnik zdjęcia opaski- komunikat przesyłany do opiekuna / Ratownika w przypadku nienoszenia lub nieprawidłowego założenia opaski; dwustronną komunikację głosową- nawiązywanie połączeń głosowych z poziomu opaski z opiekunem / ratownikiem oraz możliwość dzwonienia na opaskę. GOPS w roku 2023 przyznał pomoc w formie świadczeń z tytułu niepełnosprawności dla 86 rodzin, w których przebywało 97 osób.
6.	MOPS w Krynicy Morskiej realizował działania pomocowe dla rodzin, w której są osoby z niepełnosprawnością. Udzielał pomocy finansowej osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, w tym osobom z niepełnosprawnością poprzez zasiłki celowe, zasiłki okresowe, zasiłki stałe oraz specjalne zasiłki celowe, a także: udzielano wsparcia finansowego przewidzianego ustawą o świadczeniach rodzinnych dla rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym oraz ustawą o pomocy społecznej, udzielano wsparcia rodzinom w ramach rządowego programu „Za życiem” oraz w ramach prac społecznie – użytecznych. MOPS kontynuował program „Opieka 75+” dzięki czemu, zwiększono dostępność usług opiekuńczych (z tej formy pomocy skorzystało 17 osób na które przeznaczono 1034 godzin). W ramach rządowych programów MOPS skorzystał z dofinansowania na realizację programów: - „Opieka wytchnieniowa – edycja 2023”, realizowano usługi pomocy wytchnieniowej dla 3 członków rodziny lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi lub osobami z niepełnosprawnością (łącznie zrealizowano 441,5 godzin), - „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej – edycja 2023”, udzielono wsparcia

	w codziennym funkcjonowaniu 4 osobom o znacznym stopniu niepełnosprawności. W ramach programu zatrudniono 1 asystenta na umowę zlecenie, który realizował 954 godzin na terenie u osób z niepełnosprawnością. W zakresie rozszerzenia ofert wsparcia dla osób starszych, w tym osób z niepełnosprawnością miało miejsce: organizacja 3.519 godzin usług opiekuńczych świadczonych przez opiekunki ośrodka pomocy społecznej w środowisku (31 mieszkańców); przekazywanie informacji do Koła PZERI o możliwości korzystania z usług opiekuńczych; diagnoza środowiska pod kątem osób samotnych, nie mających wsparcia ze strony rodziny. MOPS prowadzi nieodpłatnie wypożyczalnię sprzętu rehabilitacyjnego i urządzeń pomocniczych. Sprzęt wypożyczany jest nieodpłatnie w roku 2023 z wypożyczalni skorzystało 17 rodzin.
7.	MGOPS w Nowym Dworze Gdańskim w roku 2023 na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych realizował m.in., następujące działania: - usługi opiekuńcze udzielane są osobom wymagającym tej formy wsparcia. Realizowane w miejscu zamieszkania osób chorych wymagających pomocy osób drugich, w wymiarze zgodnym z oczekiwaniami tych osób, indywidualnymi potrzebami związanymi z ograniczeniem wykonywania podstawowych czynności życiowych. Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspakajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Tą formą pomocy objęte zostały 72 osoby. - specjalistyczne usługi opiekuńcze (SUO) dla osób z zaburzeniami psychicznymi (w tym dla osób z autyzmem), są rodzajem usług opiekuńczych nakierowanych na poprawę jakości życia osób z tymi zaburzeniami. Usługi te mają na celu dostarczenie odpowiedniej opieki osobom samotnym, które doświadczają zaburzeń psychicznych, a także tym, które wymagają takiej pomocy, natomiast rodzina nie może jej zagwarantować. Jednocześnie pomoc ta nie może zastąpić podstawowych usług świadczonych przez pozostałe instytucje, np. przedszkola, szkoły, placówki medyczne. Pomoc w ramach SUO dopasowana jest do konkretnych potrzeb danej osoby z zaburzeniami psychicznymi, a także do celów jakie zostały określone w planie postępowania terapeutyczno-wspierającego. W roku 2023 specjalistycznymi usługami opiekuńczymi zostało objętych 5 dzieci. Ponadto M-GOPS realizował niżej wymienione programy: - „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2023”, Program Rządowy przeznaczony dla potrzebujących wsparcia w zakresie pomocy przy sprawowaniu opieki nad osobami z orzeczoną znacznym stopniem niepełnosprawności. Program skierowany jest do członków rodzin lub opiekunów, którzy wymagają wsparcia w postaci doraźnej, czasowej przerwy w sprawowaniu bezpośredniej opieki nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności, a także nad osobami posiadającymi orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczenie traktowane na równi z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności. Opieka wytchnieniowa ma za zadanie odciążenie członków

	rodzin lub opiekunów osób z niepełnosprawnością poprzez wsparcie ich w codziennych obowiązkach lub zapewnienie czasowego zastępstwa. W ramach realizacji powyższego programu świadczone opiekę wytnieniową dla 13 opiekunów osób z orzeczeniem o niepełnosprawności. Na realizację programu Gmina Nowy Dwór Gdański otrzymała dotację w kwocie 120.057 zł. Usługi realizowane były przez 11 osób zatrudnionych w M-GOPS w ramach umowy zlecenia. W ramach realizacji powyższego programu zatrudniono na umowę zlecenie 11 osób, które świadczyły opiekę wytnieniową dla 10 osób, - „Opieka 75+” - strategicznym celem programu jest poprawa dostępności do usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych zarówno dla osób samotnych, jak również pozostających w rodzinach będących w wieku 75 lat i więcej. W roku 2023 wsparciem w ramach programu zostało objętych 16 osób. Dzięki współpracy z Fundacją „ECO TEXIL od was dla was” została otwarta dla mieszkańców gminy Nowy Dwór Gdański bezpłatna wypożyczalnia specjalistycznego sprzętu rehabilitacyjnego. Wypożyczalnia ma w swoich zasobach m.in.: kule inwalidzkie, balkoniki oraz wózki inwalidzkie. W roku 2023 z wypożyczenia sprzętu skorzystało 79 osób.
8.	Na terenie powiatu nowodworskiego znajdują się ośrodki rehabilitacyjne, które organizują dla osób z niepełnosprawnością z różnymi dysfunkcjami 14 - dniowe turnusy rehabilitacyjne dofinansowane ze środków PFRON.
9.	W placówkach opieki zdrowotnej organizowane były różnego rodzaju badania specjalistyczne dla mieszkańców z terenu powiatu nowodworskiego.
10.	W poradni ortopedycznej oraz innych placówkach opieki zdrowotnej na bieżąco wypisywane są wnioski dotyczące zaopatrzenia ortopedycznego, oraz środków pomocniczych, typu: wózki inwalidzkie, chodziki, obuwie ortopedyczne itp.

Cel strategiczny 6

Rozpowszechnianie wiedzy o problematyce związanej z niepełnosprawnością oraz umożliwienie dostępu osobom niepełnosprawnym do informacji

Kierunki działań:

1. Inicjowanie tworzenia punktów informacyjnych dla osób niepełnosprawnych;
2. Dostosowanie stron internetowych jednostek organizacyjnych powiatu i gmin do potrzeb osób niepełnosprawnych;
3. Opracowanie informatora, ulotek dla osób niepełnosprawnych na temat przysługujących im praw i uprawnień;
4. Poradnictwo z zakresu ulg i uprawnień przysługujących osobom niepełnosprawnym;
5. Zaangażowanie lokalnej prasy, mediów do współpracy w zakresie poszerzenia informacji skierowanej na problematykę osób niepełnosprawnych;

6. Szkolenie kadr zajmujących się obsługą osób niepełnosprawnych.

L.p.	Działania
1.	Pracownicy PCPR w Nowym Dworze Gdańskim oraz OPS na bieżąco udzielali informacji osobom z niepełnosprawnością na temat możliwości dofinansowania i dostępności do usług rehabilitacyjnych oraz na temat ulg i uprawnień, jakie im przysługują. Pracownicy powyższych instytucji pomagają także osobom i ich rodzinom w podjęciu działań w celu uzyskania orzeczenia o niepełnosprawności czy też prawa do renty z organów emerytalno – rentowych. Informują również na temat przysługujących świadczeń w ramach ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz ustawy o pomocy społecznej. Pomagają również w wypełnianiu stosownych dokumentów.
2.	Na tablicy ogłoszeń PCPR na bieżąco zamieszcza się informacje dotyczące osób z niepełnosprawnością.
3.	Pracownicy PCPR wykonali ulotki dotyczące działalności jednostki oraz możliwości uzyskania różnych form pomocy przez osoby z niepełnosprawnością. Ulotki zostały rozesłane do instytucji oraz szkół na terenie powiatu nowodworskiego.
4.	PCPR na bieżąco aktualizuje stronę internetową (dostosowana do osób niepełnosprawnych), na której znajdują się m.in. wnioski do pobrania na dofinansowanie uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym; likwidacji barier; sprzętu rehabilitacyjnego; przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych ze środków PFRON; wnioski do orzecznictwa celem uzyskania orzeczenia o stopniu niepełnosprawności; karty parkingowej jak i również legitymacji dla osoby z niepełnosprawnością. Na stronie znajdują się także procedury realizacji złożonych wniosków, informacje o programach ogłaszanych przez PFRON.
5.	MGOPS w Nowym Dworze Gdańskim dystrybuował na terenie gminy „Informator dla Seniora” również w formie PDF (dostępny na stronie internetowej www.mgopsndg.pl). Powyższy informator zawiera w swojej treści m.in., telefony alarmowe, wykaz poradni na terenie gminy, wykaz aptek, informacje na temat dostępnych form wsparcia dla seniorów i instytucji na terenie gminy, które zrzeszają wokół siebie seniorów oraz organizują dla nich czas wolny.
6.	W Urzędzie Miasta oraz Miejskiej Bibliotece Publicznej w Krynicy Morskiej, na bieżąco są umieszczane informacje dotyczące aktualnej oferty kulturalnej i sportowej w formie plakatów, ulotek, ogłoszeń na stronie internetowej.
7.	Strona Internetowa Urzędu Gminy w Sztutowie dostosowana jest do potrzeb osób niepełnosprawnych.
8.	Pracownicy PCPR brali udział w szkoleniach organizowanych przez PFRON. Szkolenia dotyczyły SOW – System Obsługi Wsparcia dla Osób Niepełnosprawnych.

5. Zakończenie

Analizując sprawozdanie ze „Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Nowodworskiego na lata 2016-2026” powołano się na stopień identyfikacji podmiotów działających na różnych szczeblach zarządzania i odpowiedzialnych za realizację zadań strategicznych. Raport ma formę opisową.

Interpretacja danych potwierdza, iż korzystano z wielokierunkowego modelu wsparcia, dostosowując do zdefiniowanych problemów i potrzeb społecznych mieszkańców naszego powiatu. Wykorzystywano potencjał ludzki, własne zasoby instytucjonalne oraz finansowe partnerów niezbędne do udzielania pomocy osobom, rodzinom i grupom społecznym oczekującym wsparcia. Nie bazowano wyłącznie na wsparciu materialnym, ale podejmowano inicjatywy mające na celu zmniejszenie skali zjawiska wykluczenia społecznego, wzmocnienia rodzin oraz wyrównywaniem szans osób niepełnosprawnych i osób w podeszłym wieku. Dążono do zapewnienia bezpieczeństwa lokalnej społeczności wolnej od zagrożeń i problemów społecznie niepożądanych. Podejmowano liczne działania profilaktyczno-edukacyjne m.in. działania prewencyjne prowadzone przez policję, działania w placówkach oświatowych przedstawiając bogatą ofertę dostępu do alternatywnych form spędzania wolnego czasu dla dzieci i dorosłych.

Mając na uwadze poprawę standardów i jakość życia mieszkańców powiatu działano w obszarze edukacji, kultury, wypoczynku czy ochrony zdrowia i zatrudnienia, korzystając z rozwiniętych i dostępnych form pomocy w postaci poradnictwa prawnego, psychologicznego, terapii, warsztatów czy wyspecjalizowanej pracy socjalnej.

Jak wynika ze sprawozdania, tak liczne działania podejmowane na rzecz realizacji niniejszej Strategii pokazują, iż dysponujemy większą świadomością społeczną, pogłębialy wiedzę na temat problemów i potrzeb lokalnej społeczności. Stajemy się bardziej otwarci, empatyczni i zdeterminowani do budowania spójnego społeczeństwa wolnego od zagrożeń i wszelakich patologii zaburzających integrację i bezpieczeństwo. Zależy nam na dynamicznym rozwoju społeczno- gospodarczym w regionie celem zaspokojenia potrzeb materialnych czy mieszkaniowych.

Ponadto, niezmiennie dążono do:

1. Wzmocnienia pozycji rodziny w społeczności lokalnej;
2. Poprawy warunków rozwoju dzieci i młodzieży;
3. Podniesienia skuteczności w kształceniu kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodzin;

4. Poprawy skuteczności oddziaływań profilaktycznych i terapeutycznych wobec osób i rodzin dotkniętych problemami uzależnień, dotkniętych przemocą;
5. Wzrostu aktywności życiowej i zawodowej osób bezrobotnych, dzięki rozwojowi adekwatnych i zindywidualizowanych form pomocy i wsparcia;
6. Zwiększenia liczby miejsc pracy na lokalnym rynku pracy;
7. Poprawy jakości życia osób starszych, poprzez wspieranie ich aktywności życiowej, podnoszenie jakości usług opiekuńczych środowiskowych i stacjonarnych oraz rozwój inicjatyw pomocowych;
8. Poprawy jakości życia osób niepełnosprawnych, dzięki wspieraniu ich samodzielności życiowej i zawodowej oraz rozwój form opieki środowiskowej i instytucjonalnej;
9. Poprawy warunków organizacyjnych i bazy materialnej instytucji pomocowych;
10. Wzrostu jakości i profesjonalizmu świadczonych usług działających w obszarze integrującej polityki społecznej.

Sprawność działań lokalnych partnerów Strategii nad sprawną, skuteczną i efektywną polityką społeczną zależała w głównej mierze również od możliwości budżetowych Powiatu oraz pozyskiwania środków rządowych i unijnych mających przełożenie na poprawę warunków życia mieszkańców.

PCPR nadzorowało i koordynowało prace związane z opracowaniem raportu „Strategii integracji i rozwiązywania problemów społecznych Powiatu Nowodworskiego na lata 2016-2026”. Na kształt i realizację niniejszego dokumentu wpłynęły materiały sprawozdawcze przedstawiające charakterystykę w ramach poszczególnych celów i programów. Pozyskane nie tylko od partnerów uczestniczących w realizacji niniejszego dokumentu, ale również od lokalnych podmiotów zaangażowanych w rozwój życia mieszkańców, przedstawicieli samorządu lokalnego, instytucji publicznych, organizacji działających na terenie powiatu zainteresowane działalnością społeczną, socjalną i integracyjną na rzecz Powiatu.

Autorzy dokumentu składają podziękowania za współpracę przy realizacji „Strategii integracji i rozwiązywania problemów społecznych Powiatu Nowodworskiego na lata 2016-2026”. Informuje się, iż powyższe materiały przetworzono, zmodyfikowano i wykorzystano na potrzeby niniejszego dokumentu strategicznego.

Nad realizacją niniejszego dokumentu sprawozdawczego czuwały:

1. Fundacja „Wróć” w Jantarze;
2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Krynicy Morskiej;
3. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Nowym Dworze Gdańskim;
4. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ostaszewie;
5. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Stegnie;
6. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sztutowie;
7. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ostaszewie;

8. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Stegnie;
9. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sztutowie;
10. Komenda Powiatowa Policji w Nowym Dworze Gdańskim;
11. Liceum Ogólnokształcące im. Ziemi Żuławskiej w Nowym Dworze Gdańskim;
12. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krynicy Morskiej;
13. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Dworze Gdańskim;
14. Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Zarząd Rejonowy w Nowym Dworze Gdańskim;
15. Polski Związek Niewidomych Koło Powiatowe w Nowym Dworze Gdańskim;
16. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Nowym Dworze Gdańskim;
17. Powiatowy Urząd Pracy w Nowym Dworze Gdańskim;
18. Starostwo Powiatowe w Nowym Dworze Gdańskim;
19. Stowarzyszenie Dla Osób Niepełnosprawnych „Pomocna Dłoń” w Marzęcinie;
20. Stowarzyszenie Przyjaciół Niepełnosprawnych „Dar” w Jantarze;
21. Stowarzyszenie „Sprawni Inaczej” w Nowym Dworze Gdańskim;
22. Urząd Miejski w Nowym Dworze Gdańskim;
23. Zespół Szkół w Nowym Dworze Gdańskim.

Dokument opracował i przygotował zespół pracowników Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Dworze Gdańskim pod kierownictwem Dyrektora –Doroty Betkier.

Spis tabel

<i>Tabela 1 Dane liczbowe dotyczące działalności ZI na terenie powiatu nowodworskiego w 2023 roku</i>	12
<i>Tabela 2 Podział rodzin zastępczych według form rodzinnej pieczy zastępczej</i>	44

Spis rysunków

<i>Rysunek 1 Stopa bezrobocia na tle całego województwa pomorskiego</i>	33
<i>Rysunek 2 Liczba osób bezrobotnych w powiecie nowodworskim</i>	33
<i>Rysunek 3 Liczba osób bezrobotnych w województwie pomorskim</i>	34
<i>Rysunek 4 Stopa bezrobocia w kraju, w województwie i w powiecie w 2023 roku.....</i>	34
<i>Rysunek 5 Przyczyny wyłączenia osób z rejestru osób bezrobotnych w 2023 roku</i>	35